

Candidat la Președinție

PAUL GOMA

PROGRAMUL
ELECTORAL

ÎN EXCLUSIVITATE
EDIȚIE SPECIALĂ

SUPLIMENT
**BĂNCILE
CENTRALE
ÎN ȚARILE
FOSTE
COMUNISTE**

GRATUIT

Scrisoare deschisă
către Emil
Constantinescu

pag.
9

N.C.
**Munteanu,
TOTAL
și de la
capăt**

pag.
10-11

INTERVIU

**Dumitru luga în a douăzecea
zi de greva foamei**

pag. 5

La 13 martie a.c., președintele României a primit o scrisoare de la președintele Statelor Unite în care acesta se referă la „(...) întărirea democrației în România, inclusiv prin relații interetnice constructive; realizarea reformelor necesare economiei de piață, inclusiv privatizarea; dezvoltarea relațiilor de cooperare cu vecinii din vecinătatea noastră”. „Am fost încurajat”, spune președintele american mai departe, „aflând eforturile pe care le depuneți pentru a ajunge la un Tratat de stat cuprinzător cu Ungaria și sunt impresionat de inițiativa celor două guverne, demne de oameni de stat responsabili. (...) Rezolvarea surselor potențiale de neînțelegere și tensiune în Europa Centrală este de cea mai mare importanță pentru stabilitatea în regiune și pentru perspectivele integrării europene”.

Nu este nevoie să fii cunosător pentru a observa că scrisoarea împinge până la limita admisă de limbajul diplomatic expresia interesului Statelor Unite pentru semnarea tratatului. O scrisoare cu aceeași semnificație primise înainte premierul Nicolae Văcăroiu, din partea Uniunii Europene.

Cum se explică atenționarea României privind negocierile cu Ungaria și intervenția la un asemenea nivel? SUA trebuie să-și definească rapid pozițiile în zonă. Sunt interesate să

aibă înțelegere cu Federația Rusă înainte ca alegerile generale să producă schimbări în conducerea Federației. Și Uniunea Europeană este obligată să-și precizeze strategia. Anul 1995 va fi determinant pentru opțiunile în materie de integrare și pentru trasarea sferelor de cooperare și influență.

Ministerul Afacerilor Externe a plecat la aceste negocieri cu toată încălcătura pe care o dă dependența de partenerii național-extremiști. Hotărât să ofere în domeniul drepturilor minorităților cât mai puțin, el a încercat să se coordoneze cu partea slovacă – unde conduce un guvern cu clară demagogie naționalistă și unde situația comunității maghiare pune probleme mai delicate (formează circa 11% din populație și se află masați la granița cu Ungaria).

MAE a zis nu ofertei maghiare în momentul în care slovacii declarau că este puțin probabil să semneze tratatul cu Ungaria. Imediat ce Teodor Meleșcanu a anunțat eșecul negocierilor cu Budapesta, slovacii au acceptat tratatul pe care l-au semnat după aceea cu publicitate la Paris. Astfel, peste noapte, strategia lansată la Vișegrad își recapătă vitalitatea: Cehia, Polonia, Ungaria și Slovacia se dovedesc elevii cizigători ai Uniunii Europene. În vreme ce România va descoperi eventual parteneri pe undeva la Răsărit.

MAE încearcă astăzi să profite de inocența populației și a unei părți a Opoziției dînd vina pe Recomandarea 1.201. Recomandarea 1.201 este o falsă problemă. România s-a obligat de altfel să o respecte la intrarea sa în Consiliul Europei. Articolul 11, în care

este vorba despre dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a crea forme de administrare locală sau autonomii sau regiuni cu statut special acolo unde acestea sînt majoritare, are clauze asigurătorii – respectarea legislației interne. Reglementările privind situația minorităților la care ar fi obligată România nu trebuie să facă deci nici un rabat în raport cu cadrul constituțional existent.

În fond, interesele fundamentale ale României au fost trădate pentru a se asigura supraviețuirea mafiei extremist-naționaliste.

Prin declarația de susținere a guvernului Văcăroiu, CDR a preluat o parte din teribila responsabilitate a coaliției aflate astăzi la putere. Convenția Democratică dă astfel o lovitură nu atât situației de acum a României – CDR nu a contat în negocieri privind tratatul –, cît iluziei că avem alternative politice cu viziune europeană.

Doar comunicatul PD (FSN) constituie o excepție. Într-un fel, el a salvat onoarea gândirii politice românești.

Nici Puterea, nici o parte substanțială a Opoziției nu pot da vina pe nimeni pentru acest eșec istoric. Nu poți face apel tot timpul la ajutorul Occidentului fără să dovedești la rîndul tău o minimă responsabilitate.

GABRIEL ANDREESCU

**Un eșec al diplomației românești,
care aruncă România
la periferia Europei**

CHESTIONAR '95

1. Rubrici preferate

- a) Editorial
- b) Comentariu politic
- c) Interviu săptămânii
- d) Anchetă socială
- e) Dosar „22” (teme de istorie)
- f) Comentariu economic
- g) Accente
- h) Săptămîna politică pe scurt
- i) Sondaje de opinie comentate
- j) Eseu

k) Pagina externă („Lumea”)

- l) Cronica literară
- m) Cronica de film
- n) Cronica de teatru
- o) Cronica plastică
- p) Lansare de carte
- r) Istoria religiilor
- s) Curier
- t) Viața cotidiană în Occident
- u) Revista presei
- v) Cronica parlamentară

preferințelor)

3. Ce nu vă place în

„22”?

(rubrici, autori, articole, teme, aspect grafic)

4. Sugestii pentru personalitățile invitate la interviul săptămînii

5. Rubrici și teme noi

Mulumim cititorilor (în număr mult mai mare decît în alți ani, probabil și datorită invitației speciale adresată abonaților) care ne-au răspuns pînă acum. Dar așteptăm în continuare scrisorile dumneavoastră.

22

Domnii redactori,

Editura Fayard a publicat în aprilie 1993 „Histoire de l'Empire des Habsbourg (1273-1918)”. Pe 109 pagini, Jean Béranger descrie principalele evenimente petrecute în Europa Centrală de la romani pînă la pacea de la Versailles cu unele incursiuni (în capitolul de „concluzii”) în perioada interbelică și chiar postbelică (pax sovietică).

Uneori, autorul pomeneste cite ceva și despre popoarele cu care Imperiul Habsburgic a venit în contact preț de șase secole. Deci se referă și la români (mai exact, valahi – cum îi place să-l numească). Informațiile despre români, în comparație cu cele referitoare la rușeni, croați, sîrbi, sloveni, slovaci, sînt foarte sumare.

• Pag. 58. Regele Béla IV repopulează (după invazia mongolilor din sec. XIII) Transilvania și Slovacia cu germani și valahi, respectiv rușeni și slovaci. Aceste elemente străine (slavi sau români) se adaugă nucleelor alogene și vor da complicații în sec. XIX, cînd se va pune problema națională.

• Pag. 119. Dracula se luptă cu turcii.

• Pag. 278. Nicolaus Olahus (arhiepiscopul de Strigoni) îi aduce pe iezuiți în regatul Ungariei.

• Pag. 276. Mihai Bravul reunește cele trei principate într-un stat unitar (1600), dar pierde (1601) din ordinul lui Basta.

• Pag. 452. Se tipărește „Testamentul de la Bălgrad” (autorul îl numește Biblie).

• Pag. 648. Începînd cu sec. XV, românii din Muntenia și Moldova se infiltrează în Transilvania. Fenomenul se repetă în Banat și Cîmpia Tisei (sec. XVIII), ținuturi abandonate de turci imperiului danubian.

Am consultat cu răbdare lista celor 371 trimiteri bibliografice (lucrări în limbile latină, engleză, franceză, germană și maghiară) și am reușit să descopăr citat chiar și un autor român, Petru Cernovodeanu, autorul unei lucrări despre Mihai Viteazul, tipărită de Editura Academiei în 1975.

Pînă aici nu aș avea mare lucru de obiectat. Vorba aceea: România, capitala la Sofia. Ștefan cel Mare contemporan cu Matei Corvin sau Mircea cel Bătrîn aliat cu Sigismund de Luxemburg nu există. Este posibil că nu i-a întîlnit în documentele consultate, dar „Istoria Imperiului Otoman” pe care o citează nu cred că i-a omis.

Ceea ce mă revoltă este modul în care un om atît de bine informat asupra conexiunilor dintre patria sa și Imperiul Habsburgic acuză lapsusuri cînd descrie poziția României în primul conflict mondial.

• Pag. 707. Intrarea României în război prilejuiește armatei austriece strălucitoare succese. Armata română – bine echipată, dar lipsită de experiență – este scosă din luptă de cei 600.000 austro-germani care, cu concursul bulgarilor și turcilor, ocupă Bucureștii în toamna anului 1916, silind România să ceară armistițu.

Nici un cuvînt despre cele patru teatre de operațiune militare (Verdun, Galitzia, Italia sau Salonic) în care presiunea a slăbit ca urmare a dirijării a 40 de divizii călitate în lupte spre cîmpurile de luptă din Transilvania sau Dobrogea.

Nici o mențiune despre Oituz, Mărăști, Mărășești sau despre cei 800.000 de români răpuși de glonț sau de tifos pentru izbînda aliată.

Este greu de crezut că autorul a 6 lucrări pe teme legate de istoria Europei Centrale nu a avut cunoștință de principala cauză a izgonirii românilor în două luni din Carpați și din Muntenia.

Chiar să nu fi știut de înțelegerea criminală dintr-un guvern țarist (în 1916) și viceministrul de Ex-

terne german von Jagow, în care prețul păcii separea dintre cele două imperii era dezmembrarea României (aliată cu Rusia), care încă nu intrase în război?

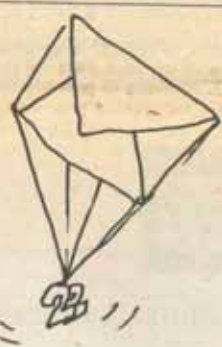
Că granița urma să fie pe Siret și că nu întîmplător rușii au început să opună rezistență în momentul în care linia frontului a ajuns „na Trotuș și na Siret”?

Să nu fi auzit domnul Jean Béranger de trenurile cu muniții destinate frontului din Moldova, care, după ce fuseseră încărcate la Arhanghelsk, se rătăceau prin gări din Caucaz?

Dacă este curios să afle amănunte, îi recomand „La drame roumaine”, autor (pe atunci) colonelul Pétain, șeful de stat major al generalului H.M. Berthelot. A apărut în editura Payot, în 1935.

Cu stimă,

Horia Rădulescu, București, 10.03.1995

Trăsături de condei la un portret

Gabriel Andreescu a schițat un portret al episcopului Tökés László („22”, 1-7 martie 1995), apreciind meritele și calitățile sale, dar amintind și unele neajunsuri în modul cum tratează problemele politice. Aș vrea să completez acest tablou reușit cu câteva trăsături.

Pastorul Tökés László, eroul incontestabil al zilelor fierbinți din decembrie 1989, a devenit unul dintre personajele cel mai mult contestate în zilele noastre în primul rînd fiindcă i s-a schimbat rolul: din revoluționar a devenit politician; or, aceste roluri pretind calități diferite. Luptătorul de pe baricade (în sens propriu sau figurat) trebuie să fie curajos și chiar fanatic. Și omul politic trebuie să aibă un anumit curaj moral, dar fanatismul îi dăunează. Eroul unei revoluții declară un „nu” hotărît și este gata să-și dea viața pentru această opțiune. Omul politic stă în fața unei situații complexe, el nu alege între „da” și „nu”, ci între multe alternative. Nu alege o soluție bună, căci de cele mai multe ori nici una posibilă nu este bună, ci alege una relativ bună, realizabilă. Revoluționarul este nerăbdător, soarta sa se decide într-un interval scurt: el învinge sau moare. Omul politic duce o luptă îndelungată, el trebuie să fie tenace, dar și răbdător, căci „graba atrică treaba”. Eroul poate să-și sacrifice viața, dar omul politic nu are voie să-și sacrifice pe cei care îl reprezintă, el trebuie să le asigure supraviețuirea.

Tökés László s-a consacrat profesiunii de preot, care cere calități diferite de cele necesare unui om politic. Religia este domeniul absolutului, legile bisericesti nu admit concesii. În politică nu se distinge așa de clar binele de rău; totul este relativ, totul se negociază, se fac compromisuri.

Sfera de gîndire a teologului este abstractă, supranaturală, în schimb omul politic are de-a face cu lucruri concrete, reale, pămîntesti. Urmărind retorica episcopului Tökés László, observăm că el a rămas omul adevărurilor abstracte. El face declarații și crede că cele enunțate se realizează de la sine, căci pentru el cuvîntul are forță magică. Are în vedere scopuri îndepărtate, ideale, fără să caute ce se poate realiza azi. Aidoma profetilor, nu are simț pentru nuanțe, viziunile sale sînt dramatice. Ca și profetii iudaici, el are în vedere numai propriul său popor și nu excelează prin iubirea aproapei propovăduită de Iisus Hristos.

Ca toți eroii și profetii, are o nemărginită încredere în sine, el crede ferm că numai el are dreptate, nu acceptă alte puncte de vedere, alte păreri. Mai mult, pe cei care nu sînt de acord cu el îi considerăeretici, dușmani care trebuie excomunicăți. Posesor al adevărului absolut, el nu face concesii, nu acceptă compromisuri. Nu suportă nici critici, oricît de tîmide sau binevoitoare ar fi acestea. El crede că orice observație la adresa sa face parte dintr-un complot bine orchestrat îndreptat împotriva UDMR și a maghiarilor în general. Astfel se explică faptul că el îi respinge pe toți cei care nu sînt de acord cu el în toate și cu totul, îi suportă numai pe cei care îi sprijină necondiționat. Folosindu-se de această slăbiciune, unii radicali și extremiști din UDMR (în majoritatea lor fără talent și competență) au intrat în favorurile sale, prestația și personalitatea sa carismatică oferindu-le adăpost din care trag cu săgeți veninoase împotriva unor personaje din UDMR mai talentate, care doresc o colaborare sinceră cu democrația română. Astfel, în UDMR apar tendințe autoritare, absolutiste, democrația internă este în pericol.

Acest personaj cu mari merite și mari defecte se bucură de autoritate în rîndul populației maghiare. Oamenii se fereșc de decepții, nu vor să dețoneze idoli. Lozincile radicale sînt primite cu simpatie, căci e mai plăcut să-ți crezi pe cel care îți promite mult și imediat decît să-ți urmezi pe cel care îți spune că drumul e lung și plin de greutăți, că progresul e lent, prin pași mărunți.

Bine ar fi dacă episcopul Tökés și-ar da seama că prin caracterul său și prin pregătirea sa este predestinat pentru cariera bisericească și nu cea politică. În acest caz, stima noastră pentru domnia sa... crește.

Fey László

Fiind cititor consecvent al revistei „22” de mai mulți ani, am o rugămînte pentru dvs., care cred că nu va fi indispușe.

Cînd mai popularizați în paginile revistei unele cărți noi, vă rugăm, mai mulți cititori, să însoțiți cărțile respective cu numele și adresa completă a editurilor care le-au tipărit (strada, numărul, sectorul și numărul de telefon), deoarece cititorii din provincie care nu le găsesc în localitățile lor ar dori să le cumpere din București, atunci cînd sosesc în Capitală, dar se pîmbă cite o zi întreagă prin oraș fără să le găsească, deoarece nu știu adresele editurilor și librăriilor respective.

Dacă s-ar putea, în timp, în revista „22” să apară centralizate principalele edituri și librării din Capitală cu adresele lor complete, pentru a facilita pentru provinciali achiziționarea cărților tipărite la zi.

Cu multe mulțumiri pentru eforturile dvs. în acest scop,

N. Trănescu, Buzău, 13.03.1995

Din SUMARul numărului viitor

- Interviu săptămînii: Ana Blandiana
- Cit vă costă telefonul? – anchetă „22”
- Vladimir Tismăneanu despre corespondența Hannah Arendt-Mary McCarthy
- România versus Statele Unite – o carte despre clauză de Mircea Răceanu și Roger Kirk
- Avem în pregătire pentru publicare următoarele suplimente gratuite:
 - Administrația locală americană III
 - Protecția mediului
 - Romii – o minoritate controversată

EMIL HUREZEANU

Extinderea NATO în Europa răsăriteană: jumătatea plină și jumătatea goală a paharului

Practic, după 1989 și după unificarea Germaniei, în octombrie 1990, un discurs neîntrerupt privind nevoia extinderii Alianței Nord-Atlantice l-a convins pe cetățeanul post-comunistului real de iminența unui proces a cărui împlinire se poate amina, dar nu se poate discuta. NATO a devenit un fel de compensație a eșecului. Orice impostură la nivelul politicii interne sau externe se repară prin întonarea unei foarte convinse partituri europene, așa cum genericul Eurovișunii este însoțit de o secvență din Oda Bucuriei, indiferent de limba și conținutul emisiunii care urmează. S-a creat astfel un orizont de așteptare pe cît de flexibil și fecund, pe atît de periculos. Un patos al retoricii integrării, o energie a angajării pe cele mai înalte culmi ale civilizației euro-atlantice, un vertij deja, la gîndul plimbării fără viză pe piscurile securității colective cu mic, cu mare. În acest cor al bunelor intenții, al declarațiilor de bunăvoință și promisiunilor euroforizante, lumea s-a obișnuit cu carnagiu intermitent din fosta Iugoslavie, digeră, tot mai în surdina, și războiul din Cecenia, nu mai are mai deloc timp de abuzurile repetate, oricum endemice, ale cutărui regim sud-est-european, care, la adăpostul semnării tuturor tratatelor, asumării tuturor obligațiilor internaționale, poate să cînte și fals, atîta vreme cît stă cumințe, în ultimul rînd, "integrat", și evită vreun solo minieresc sau o soldătească fără căști albastre. În realitate, în spatele tapiseriei în curs de armonizare, neodurile sînt mai numeroase decît conturul promițător. Și în România, atît dinspre Putere, cît și dinspre Opoziție sau exercițiul publicistic intelectual, se aud doar voci la unison: apropierea de NATO e benefică, pentru că sub umbrela de securitate a comunității euro-atlantice riscurile se micșorează; riscul unei invazii rusești – pentru că la el se gîndește toată lumea –, riscul unui conflict regional – pentru că el e oricînd posibil – se împutinează, dacă vor exista garanții americane sau occidentale de asistență (preventivă sau efectivă) în cazul unor conflicte armate. Pentru că aceasta este miza NATO: țările membre și-au promis asistență militară în cazul în care una din ele este atacată de un stat din afara sistemului respectiv de securitate. Există însă, în Occident, și ceea ce am putea numi discursul critic, sau sceptic, privind oportunitatea extinderii NATO înspre răsărit. Există rezerve și nuanțe, semne de întrebare, chiar dacă ele nu sînt exprimate de politicieni sau militari la CNN sau Crans-Montana. Asupra lor, în larma optimismului militant, mă voi opri, pe scurt, în cele ce urmează.

Despre extinderea NATO înspre răsăritul Europei se vorbește tocmai cînd Statele Unite profesează tot mai insistent un curs politic unilateral, în care unii nu se sfîșesc să înțeleagă un nou izolaționism. Într-un interesant text publicat în *Washington Post*, la începutul lunii februarie, Brent Scowcroft, fost consilier pentru probleme de securitate al președinților Ford și Bush, și Arnold Kanter, subsecretar de stat între 1991-1993, pun degetul pe rană, vorbind de „noul unilateralism” american. Spre deosebire de izolaționismul tradițional, scriu ei, noul unilateralism nu înseamnă că America vrea să întoarcă spatele lumii. Nici n-ar mai putea, într-o lume atît de interdependentă. America, însă, evită să mai facă „the hard work”, să presteze de una singură cauzele supra-mondiale, și vrea să se despoșoreze, nici măcar să împartă povara securității internaționale. Noul unilateralism american nu poate fi o ipoteză de lucru a extinderii NATO. Cei doi experți cer Americii să revină la rolul de lider mondial, prin a deveni, sau a nu renunța de tot să fie, un lider european. Doar așa NATO devine credibil și pentru ceilalți. O astfel de dilemă americană – deloc nouă, de altfel – inhibă șansele reale de extindere a alianței.

Ceva mai sceptic este Fred C. Ikle, și el un veteran al anti-izolaționismului convingător: Ikle a fost subsecretar al Apărării în administrația Reagan.

La 12 ianuarie 1995, Ikle semna în *New York Times* un articol intitulat: „De ce extinderea spre răsărit a NATO este o idee deplorabilă”. Argumentele fostului înalt responsabil de la Pentagon sînt greu de combătut, neconvenabile, trezesc la realitate. NATO, spune Ikle, este o alianță euro-atlantică a păcii în libertate și a victoriei asupra comunismului, sudată de-a lungul deceniilor în condițiile unor legături de coeziune, mereu puse la încercare. Incluziunea unor noi membri, care n-au împreună o experiență similară a apărării aceluiași valori, și nici nu împărtășesc deopotrivă aceste valori ale democrației, este un risc în

sine. Toți partenerii occidentali ai NATO – continuă raționamentul – s-au bucurat de sprijin financiar substanțial înainte de a deveni membri titulari; cazurile Greciei și Turciei sînt mai ales menționate. Țări care cu cinci ani înainte de intrarea în NATO au primit imense ajutoare financiare și militare din partea alianței. „Pentru est-europeni” – scrie negru pe alb Ikle – „această infuzie de capital occidental iese din discuție în prezent”.

Fred Ikle demontează și argumentul privind șansele democratizării de tip occidental, prin includerea unor est-europeni în curs de democratizare. „NATO-nici nu pretinde și nici nu consolidează democrația cînd e vorba de membrii săi titulari”, adaugă fostul subsecretar al Apărării din vremea administrației Reagan. El numește exemplul Greciei, membru titular al alianței de 15 ani, cînd, în 1967, după puciul colonelilor, țara avea să traverseze o dictatură militară timp de 7 ani, fără să fie exclusă din alianță. În sfîrșit, prin includerea unui stat est-european în NATO, nu se poate exclude scenariul „cahului troian”, continuă Ikle. Un KGB reformat la Moscova va putea să-și regăsească foștii colaboratori, tocmai în aparatul de putere al noilor membri est-europeni ai alianței. Exemplele stau la îndemînă: în 1994, la Varșovia a fost numit în funcția de șef al Serviciului de Securitate Martin Zacharski, arestat ca spion în Statele Unite în anul 1980. În urma reacțiilor critice din Polonia și din Occident, Zacharski a fost îndepărtat, dar, își amintește Ikle, după două săptămîni, primul-ministru polonez l-a numit în funcția de ministru al Apărării pe Longin Pastusiak, fost ideolog comunist, un inamic declarat, pe-atunci, al NATO. Și Ikle nu-și amintește decît exemple poloneze. O evaluare a situației românești ar deveni periculoasă de concludentă în această perspectivă.

Dușul rece aplicat de autor atinge cota maximă atunci cînd, la sfîrșitul demonstrației, se avertizează că într-o zi, nu prea departă, Congresul SUA va ajunge la concluzia că prezența trupelor americane în țările vest-europene e prea costisitoare. Cu atît mai mult se va pune această problemă cu cît NATO se va grăbi să integreze estul Europei, chiar fără staționarea de trupe americane în Polonia sau Cehia, pentru a nu-i stînjeni pe ruși. Or, dacă noi membri răsăriteni ai alianței vor putea fi membri NATO fără trupe americane, de ce acest model n-ar putea fi aplicat și țărilor vest-europene, mult mai bogate și mai apte să-și asigure singure securitatea decît cele răsăritene?

Firește, tezele fostului înalt funcționar politic al Pentagonului sînt discutabile. Lumea nu mai arată azi ca acum 20 sau 30 de ani, cînd anticomunismul putea fi și un alibi pentru dictaturi militare de dreapta, cu locul lor în NATO. Sînt însă și cîteva adevăruri în aceste argumente, iar ele trebuie cunoscute și numite, chiar dacă sînt formulate în paginile de opinie ale marilor ziare și nu în declarațiile politice oficiale. La 24 februarie, presa americană comenta de altfel și un foarte revelator episod vest-european, în concertul vocilor pro- și anti-extinderea NATO. Doar unul din patru germani, scrie *International Herald Tribune* la 8 februarie curent, crede că trupele germane ar trebui să-și asiste pe polonezi, dacă țara lor ar fi invadată de ruși. 60% din germani se pronunță însă pentru includerea în NATO a Poloniei, Ungariei și Republicii Ceha. Contradicția – scria la 24 februarie, în același ziar, Max Jakobson –, este un simptom al atitudinii schizofrenice în domeniul securității, atitudine dominantă în toate țările Europei Occidentale. Dar despre asta, data viitoare.

Șeful de Stat Major al Forțelor Aeriene SUA în vizită la București

Generalul Ronald R. Fogleman, șeful Statului Major al Forțelor Aeriene SUA, va vizita România în perioada 20-21 martie 1995. Va avea întrevieri cu omologii români și va discuta probleme de interes comun.

Generalul Fogleman este cea mai înaltă oficialitate militară a Forțelor Aeriene americane. Este responsabil de organizarea, pregătirea profesională și echiparea a peste 830.000 de persoane din cca 900 baze din SUA și strălăutate. Generalul Fogleman este totodată consilier militar pe lângă Secretarul Apărării, Consiliul Național de Securitate și Președinte. (O.A.)

MARTI 14 MAR.

● **PAC și PL '93 – retrase oficial din CDR**
În cadrul Conferinței CDR, Emil Constantinescu a anunțat că PAC și PL '93 sînt considerate retrase oficial din Convenția Democratică. CDR a hotărît susținerea Grupului politic liberal (alături de foști membri PL '93) și a Grupului de inițiativă pentru unificarea liberală (provenit din PAC) pentru crearea unui partid liberal unic în Convenție. Corneliu Coposu a apreciat că partidele care au părăsit alianța și-au semnat sinuciderea politică.

● **Demisi din PAC**
Printr-o declarație publică, 13 membri ai PAC și-au anunțat demisia din partid. Decizia lor a fost motivată de nesemnarea de către PAC a noului protocol CDR. Alianța Civică a anunțat că își retrage sprijinul moral și politic acordat partidului care-i poartă numele și îl cere să renunțe la titulatură.

● **SRI destituie un ofiter**
Serviciul Român de Informații l-a destituit pe ofiterul angrenat în acțiunea „vizind protejarea d-lui Mihai Răzvan Ungureanu față de eventualele riscuri de a fi antrenat în acțiuni contrare intereselor României”. Mihai Răzvan Ungureanu este asistent universitar la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași și elaborează o lucrare despre ceangăni din România.

MIERCURI 15 MAR.

● **UDMR comemorează în liniște ziua de 15 martie**

În ciuda interdicției primarului Gh. Funar, filiala UDMR Cluj a comemorat ziua de 15 martie, ziua maghiarilor de pretutindeni, prin depuneri de coroane de flori la monumentele care atestă prezența la Cluj, în 1848, a lui Petőfi Sándor și Nicolae Bălcescu. Funar a anunțat că a cerut comandantului Poliției Cluj ca cei care au participat la manifestări să primească amendă sau închisoare de la 1 la 6 luni. Biroul Permanent al PUNR s-a delimitat de comunicatele președintelui partidului.

● **Conferințe de presă ale liberalilor**
Nicolae Cervei, liderul PNL-CD, a arătat că partidul său dorește unificarea liberală, dar nu sub egida PNL, și a avansat data de 31 mai ca dată limită pentru realizarea acesteia. Președintele PNL, Mircea Ionescu-Quintus, nu vede posibilă reunificarea liberalilor decît în cadrul CDR, iar cu partenerii care au părăsit Convenția dar fac parte din Alianța Civică-Liberală va păstra relații normale.

JOI 16 MARTIE

● **Semnarea tratatului româno-ungar se amîna**
După înțîlnirea la Budapesta a miniștrilor de externe ai României și Ungariei s-a căzut de acord ca semnarea tratatului politic de bază dintre cele două țări să se amîne după data de 20 martie. „Aceasta nu reprezintă un eșec al negocierilor, iar întrevierile vor continua”, au subliniat șefii celor două diplomații. Tratatul, care se negociază din 1991, se dorea semnat înainte de începerea Conferinței pentru Securitate în Europa (Paris, 21 martie).

● **Alianța Civică-Liberală în agonie**
Discuțiile dintre liderii Alianței Civică-Liberale (AC-L) au vizat oportunitatea menținerii protocolului semnat între PAC, PL '93, PNL-CD și PNL după ieșirea PL '93 și PAC din CDR și demisiile din cele două partide. După aprige controverse s-a hotărît ca o decizie finală să fie luată pînă la 30 martie.

● **Bill Clinton către Ion Iliescu**
Purtătorul de cuvînt al Președinției a anunțat că șeful administrației americane a adresat o scrisoare omologului său român. În scrisoare, Bill Clinton apreciază obiectivul politicii externe a României, respectiv integrarea euro-atlantică. Președintele american recomandă, totodată, soluționarea relațiilor tensionate dintre statele est-europene, în paralel cu „adîncirea relațiilor cu Federația Rusă”, pentru crearea unor perspective favorabile integrării în NATO.

VINERI 17 MARTIE

● **Apelul PAC către președinție, parlamentele și guvernele României și Ungariei**

PAC face un apel către președinție, parlamentele și guvernele României și Ungariei și către toate partidele politice din România pentru a susține încheierea Tratatului de bază româno-maghiar care „va garanta securitatea și stabilitatea în regiune și integrarea celor două țări în Comunitatea Europeană”.

(Continuare în pagina 8)

FATĂ ÎN FATĂ

Eugen Vasiliu

Am fost acuzați, eu și domnul Căpățînă, că am fost la Convenție fără să avem un mandat din partea partidului în timp ce nu ne dădusem demisia oficială. Convenția s-a ținut pentru a stabili dacă accepta sau nu tratative cu PAC și a stabilit că nu, după care noi, în mod public ne-am citit demisia. Deci, acuzația că nu ne dădusem demisia este nefondată, o făceam în acea clipă în mod public (demisia dată și publicată în presă este document juridic).

Noi considerăm că partidul se sinucide și prin acțiunile sale lovește Convenția. Dacă nu sîntem de acord cu deciziile luate în cadrul partidului, nu mi se pare corect să fim obligați să acceptăm formula supunerii la disciplina de partid.

Serban Rădulescu Zoner

Cînd m-am înscris în PAC (ca membru deja al AC) am fost atras de două lucruri: de mesajele transmise pînă atunci de PAC și de personalitățile care au creat acest partid. Treptat, mi se pare că încep să se schimbe mentalitatea și compoziția acestei formațiuni politice. Ca atare, cele două motive care m-au determinat să mă înscriu în PAC, observ că, treptat-treptat dispar. Se vorbește mereu de interesul național. Eu am trăit, copil fiind, și evenimentele imediat următoare actului de la 23 august 1944, și ca istoric le cunosc foarte bine. Atunci partidele istorice care se opuneau comunizării României erau unite, deși nu se crease o Convenție sau un Cartel; dar a existat o unitate. Astăzi, cînd patrulelateral roșu strînge rîndurile se observă o tendință de pulverizare a Opoziției autentice, acțiune care (cel puțin mie) nu-mi place. Ba chiar o resping.

Al. Paleologu

Eu socot că PAC, cu toate aceste întîmpinări aduse felului de funcționare a CDR, a avut într-o măsură dreptate. Dar este inutil să ai dreptate într-o ceartă laterală, cînd în fața ta este un inamic foarte puternic, gata pregătit de atac. Este mai bine să mă las înghițit de o formație aliată decît de un inamic. CDR are, într-adevăr, deficiențe mari. Activitatea ei, stagnează. Dar eu cred că în momentul în care vom scăpa de certurile interne și de atacurile laterale între aliați s-ar putea ca CDR să devină o organizație mai dinamică și mai funcțională.

Paul Popovăț

Multă lume (chiar în Convenție) pierde din vedere faptul că nu mai sînt decît opt-nouă luni pînă la alegerile locale, alegeri în care Opoziția riscă să intre cu o imagine făcută praf de diferite discuții și controverse. Duminică, la Comitetul Național PAC, vîzînd clar, că la ora actuală, PAC se sinucide, elîbind și Opoziția (așa cum consideră alegătorii noștri), am considerat că trebuie făcut acest pas. Dacă lucrurile vor evolua așa cum ne-am propus înseamnă că în prima jumătate a lunii mai va exista un partid liberal în Convenție - lucru care de un an de zile se tot pîtocește și nu se realizează. Am făcut acest pas fiind convins că numai așa, printr-o acțiune fermă se poate reface imaginea Opoziției.

Duminică 12 martie, la ședința Comitetului Național eu am cerut personal să rămînem în Convenție. Nu s-a întîmplat așa, și mie mi-a fost teamă și îmi este teamă în continuare de o alunecare puternică spre stînga a Partidului Alianței Civice.

Lucian Radu

În situația politică de astăzi nu destul unui partid cîntărește, ci continuitatea în comportamentul politic al întregii Opo-

• Comitetul Național PAC, întrunit duminică 12 martie a.e., hotărăște nesemnarea Protocolului CDR • Luni 13 martie a.e., în cadrul ședinței CDR, Eugen Vasiliu și Dan Căpățînă citesc o declarație în care 13 membri ai PAC își anunță demisia din acest partid: Alexandru PALEOLOGU - membru fondator, senator, Paul POPOVĂȚ - membru în Comitetul Național, primar al Sectorului 2 București, Lucian RADU - membru fondator, viceprimar al Capitalei, Stere GULEA - membru fondator, membru în Colegiul Director, Emil TOCACI - senator, vicepreședinte al Grupului parlamentar din Senat, Șerban RĂDULESCU-ZONER - membru în Comitetul Național, deputat Dan CĂPĂȚÎNĂ - membru fondator, membru în Colegiul Director, Mircea CIOBANU - membru fondator, membru în Colegiul Director, Gh. JOVIN - membru fondator, membru în Colegiul Director, Mona MUSCĂ - membru fondator, membru în comitetul Național, Gheorghe I. RĂDULESCU - membru fondator, membru în Comitetul Național, Dinu ȘTEFĂNESCU - membru în Comisia juridică, Eugen VASILIU - membru fondator, membru în Colegiul Director. În felul acesta, PAC pierde o parte din conducerea și din parlamentarii săi (tot parlamentarii inițial PAC sînt și cei din grupul disident PL '93). • Nu există pînă la această oră nici o filială care să-și fi anunțat desprinderea de PAC • Duminică 19 martie a.e., într-o emisiune a postului de radio Europa Liberă, în care se aflau față în față Nicolae Manolescu și Corneliu Coposu (moderator Nestor Rates), liderul PAC afirmă că nu toți cei 13 care figurau pe declarația citită la ședința CDR au și semnat într-adevăr declarația. Dar declarația a fost publicată în presă și nu s-a făcut nici o dezmințire oficială • Există însă membri marcanți ai PAC care au declarat neoficial că au aminat să-și dea demisia din PAC, cum intenționau, ca să nu-și dea demisia în grup. Unii dintre aceștia reproșează lui Dan Căpățînă și lui Eugen Vasiliu că înainte erau adversari ai CDR și AC, iar acum și-au schimbat în mod surprinzător opiniile • Prezentăm în cele ce urmează opiniile și reacțiile unor personalități politice implicate în aceste evenimente • (G.A. și C.P.-B.)

ziției, care trebuie să transmită încredere electoratului. Ca și Moș Ion Roată, consider că întregul este mai mult decît suma părților. Opoziția nu poate cîștiga fărîmîndu-se. Din acest motiv am părăsit cu regret în suflet, PAC. Responsabil de această situație, de scindarea PAC cred că este incapacitatea conducerii CDR (a tuturor formațiunilor, inclusiv PAC) de a renunța la o rigiditate de tipul: „în problema X există o singură soluție pe care o spun eu...”

Gh. Jovin

Noi am rămas în Convenție, dar nu ca un partid separat, ci ca un grup, care va adera la mișcarea liberală cînd congresul care va hotărî fuziunea va avea loc. În cadrul CDR forma noastră de participare este încă incertă. În acest moment al discuțiilor cu PNL și o să vedem cum se va face această uniune care va fi o forță importantă în Convenție și care va echilibra raportul existent în CDR.

Emil Tocaci

În nici un caz nu vom forma un PAC-CD. Ceea ce se urmărește este unificarea tuturor formațiunilor liberale din CDR. Eu, și probabil și ceilalți vom intra în această forță liberală unificată. Acum, pînă să se realizeze această unificare, dacă ne referim la parlamentari, există două posibilități: 1. Să rămînim independenți și atunci nu se mai pot asocia din punct de vedere parlamentar cu vreo formațiune politică, indiferent de orientarea lor; 2. Să intre în PNL-CD, care este partid parlamentar (PNL-Quintus nu este parlamentar). Aceasta, evident, pînă în luna mai cînd sperăm să existe acea unificare liberală și cînd grupurile parlamentare în cauză vor fi ale partidului liberal unificat.

Mihai Șora

Întîi și întîi, să stabilim exact, adică pînă la nuanță, ceea ce s-a întîmplat în realitate. Cu o majoritate de 2/3 și ceva, Comitetul Național al PAC a hotărît, în mod explicit, un singur lucru: să nu accepte o somație cu caracter ultimativ venită din partea CDR. Asta înseamnă de-aia că, în mod implicit, a hotărît și să nu semneze actul adițional care înlocuia regula consensului cu cea a votului majoritar și care, oricum, condamnă din capul locului PAC să fie pur și simplu redus la tăcere ori de cite ori ar fi dorit ca strategia alianței din care făcea parte să se muleze mai îndeaproape pe cerințele reale, nu numai ale unui electorat deja convins, ci și ale unui electorat potențial, ulcerat de neîndeplinirea promisiunilor mincinoase ale Puterii și susceptibil de a fi reorientat. Dar un lucru e sigur: nici măcar implicit, Comitetul Național nu a votat niciodată ieșirea PAC, cu de la sine putere, din Convenție. Ba mai mult: considerînd că, în regim democratic, hotărîrile se iau prin votul majorității, urma ca PAC să admită atît „liste unice”, cît și „candidatul unic”, pe care inițial le pusese sub semnul întrebării, tot așa cum cei ce n-au fost de acord cu anumite prevederi ale Constituției, și, ca atare, s-au abținut de la vot, ba chiar au votat împotriva, i se supun totuși (adesea fără a-și fi schimbat părerea inițială și conti-

nînd, eventual, să o și critice), o dată ce ea a fost votată și deci instituită efectiv ca Lege supremă.

Acestea fiind faptele, cum de a ajuns PAC în afara Convenției? Părerea mea este că situația actuală se datorează în bună parte grabei cu care unii (fostii) membri ai PAC au precipitat această ruptură, prezentîndu-se la CDR ca „grup disident PAC”, fără a-și fi lămurit în prealabil situația în raport cu propriul lor partid (cu excepția, într-un totuștimabilă, a d-lui Stere Gulea, singurul care și-a depus la PAC demisia individuală, și care de altfel nici nu face parte din respectivul grup, precum și a domnilor Emil Tocaci și Radu Lucian, care, de asemenea, au declarat, după cite știu, că nu aparțin respectivei formații).

În situația nou creată, cred că trebuie să ne păstrăm calmul, să nu pierdem Nordul, să știm limpede că aliații noștri de ieri din Convenție stau de aceeași parte a baricadei ca și noi (să știe și ei limpede că noi continuăm, la rîndul nostru, să stăm de aceeași parte a baricadei ca și ei), să știm limpede că adversarul se află de cealaltă parte a baricadei și să încercăm și unii și alții să ne menținem deschiderea unii față de alții și disponibilitatea de a colabora ori de cite ori se va ivi prilejul. Oricum, PAC va continua și de aici înainte să se conducă după principiile civismului, democrației și moralei.

Daniel Vighi

Personal am votat și în august '94 și am susținut pînă tirziu la Convenția Națională a partidului de la Sinaia, ca PAC să rămîină în CDR. Numai că, în ce mă privește și în limitele propriei mele conștiințe, am condiționat păstrarea votului de o minimă disponibilitate către compromis și din partea CDR.

Doză lucruri mi s-au părut grave în această somație ultimativă. Mai întîi că în acest fel era sancționată alteritatea, înlocuindu-se o politică de coaliție, care armonizase diferențele, cu o politică de partid, care administrea uniformitatea. Al doilea fapt este legat de afirmația că Protocolul din februarie este nenegociabil. Or, pentru numele lui Dumnezeu, pe totă fața pămîntului toți dialoghează în vederea obținerii unor compromisuri prin care să putem trăi laolaltă. Doar cecenii și rușii nu negociază nimic, în schimb israelienii și palestinienii negociază, și chiar și sirbii discută cu musulmanii și între ei sînt morți, nu orgolii.

Ce altceva este democrația dacă nu o diversitate aflată în dialog? Eu unul nu cunosc alta și de nimic nu mă tem mai mult decît de un monolog cu care dacă nu ești de acord riști să fii exmatriculat.

Pagină realizată de LAURA TOMA și CEZAR PAUL-BĂDESCU

PARLAMENT

Comisiile de cultură ale Parlamentului l-au respins pe Gabriel Liiceanu

Comisiile de cultură, arte și mass-media ale Senatului și Camerei Deputaților au votat, miercuri 16 martie, candidații pentru Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune. Iată cele 13 persoane propuse plenului pentru validare: N.C. Munteanu și Paul Șoloc (proposi de TVR), Paul Dobrescu (propos de Președinție), Dorin Suciu (Guvern), Dumitru Miron, Constantin Pivniceru, Tudor Dumitru Savu (PDSR), Vartan Arachelian (PNTCD), Radu F. Alexandru (PD-FSN), Nicolae Băciut (PUNR), Stere Gulea (PAC), Mircea Hamza (PRM) și Gálfalvi Zolt (UDMR). Lista este contestată însă de Sindicatul Liber din Televiziune, care acuză comisiile de a fi ignorat votul salariaților din TVR.

În 18 iunie 1994, Monitorul Oficial publica textul legii privind funcționarea Societății Române de Radio și Televiziune, lege adoptată de Parlament după dezbateri îndelungate. Exasperat de tergiversările din Parlament, Dumitru Iuga declarase greva foamei până la adoptarea legii, și gestul său de atunci a dat rezultate: parlamentarii au dat zor și au reușit să voteze o lege care, chiar dacă nu excepțională, creștea premisele unei independențe a celor două instituții față de Putere.

Legea stabilea și termenul pentru numirea noilor Consilii de Administrație ale Radio-ului și Televiziunii: 60 de zile de la promulgarea legii, adică 18 august 1994. La 25 iulie 1994, salariații din TVR alegeau prin vot secret cei patru candidați pentru Consiliul de Administrație: Gabriel Liiceanu (ales

cu 761 de voturi), Neculai Constantin Munteanu, Lucian Pintilie și Octavian Paler. Din cei patru candidați, comisiile de cultură urmau să decidă prin vot cine avea să ocupe cele două locuri ce revin prin lege reprezentanților Televiziunii. Comisiile au tergiversat însă citeva luni auzirea candidaților, iar când au început discutarea propunerilor, au făcut-o pe baza unei liste trimisă Parlamentului de conducerea Televiziunii, listă ce nu corespundea decât pe jumătate celei inițiale. Din cele patru personalități alese de salariații din TVR, au mai rămas numai două: Gabriel Liiceanu și N.C. Munteanu, alături de care au apărut numele lui Paul Șoloc și Dumitru Moroșanu, care ieșiseră la alegerile din TVR pe locurile 7 și 8. Comisiile reunite miercuri au respins candidatura lui Gabriel Liiceanu în favoarea lui Paul Șoloc. Mai grav este că acest lucru s-a întâmplat cu acordul și deci prin votul unor reprezentanți ai Opoziției din comisiile de cultură, căci fără votul a 2/3 din membrii acestora, Paul Șoloc nu ar fi fost validat.

A fost nevoie de trei tururi de scrutin și de o înțelegere între parlamentarii majoritari și o parte a celor din Opoziție pentru a se finaliza votarea. De trei ori PDSR și aliații s-au opus alegerii lui Gabriel Liiceanu. A patra oară, 4 membri ai Opoziției au cedat și l-au votat pe Paul Șoloc. Pretextul acestui compromis a fost necesitatea de a intra în sfârșit în legalitate prin numirea Consiliilor de Administrație ale Radio-ului și Televiziunii. Gabriel Tepelea, președintele Comisiei de cultură din Camera Deputaților, consideră că încă nu e totul pierdut pentru SLRTV și că votul în plen ar mai putea schimba ceva. În realitate, acest lucru este foarte puțin probabil. Singura soluție ar fi renegocierea

listei, în cazul în care Opoziția va refuza să voteze președintele Consiliului, care, și el, pentru a fi validat, are nevoie de votul a 2/3 din membrii comisiei. Gabriel Tepelea mai propune liderului sindical Dumitru Iuga să audieri nu s-au prezentat decât doi din cei patru candidați ai TVR. Nici Ion Caramitru, candidatul susținut de PNTCD, nu a fost acceptat, în locul său fiind votat Vartan Arachelian. Deci, după o aminare de 7 luni, tot PDSR a fost cel care a reușit să-și impună punctul de vedere: configurația Consiliului de Administrație al Televiziunii va fi aproape în întregime cea dorită de Putere.

Legea de accelerare a privatizării nu va accelera privatizarea

Miercuri 15 martie, Camera Deputaților a pus punct dezbaterilor asupra Legii de accelerare a privatizării, dar votul final a fost amintit din lipsă de cvorum. O dată cu adoptarea ultimelor articole s-a stabilit că data limită pentru debindirea de acțiuni contra certificate și/sau cupoane să fie 30 septembrie 1995. Schimbul de acțiuni contra certificate sau cupoane se va efectua numai de către cetățenii români cu domiciliul în România. Și, atenție!, potrivit legii, carnetele cu certificate de proprietate și cupoanele neutilizate până la 31 martie își vor pierde valabilitatea. Dacă amendamentele Opoziției au fost respinse rind pe rind, la propunerea unui deputat PRM, de pildă, s-a admis ca societățile comerciale cu capital de stat provenind din fostele unități agricole și piscicole, înființate în baza legilor 15 și 31 din 1991, să fie exceptate de la prevederile legii.

Opoziția a fost unanimă în aprecierea că legea nu va duce la o deblocare a procesului de privatizare. Gheorghe Cristea, deputat PNTCD, susține că acea cotă de 30% din societățile comerciale ce va fi

distribuită gratuit către populație este prea redusă. Banca Mondială a făcut presiuni asupra Executivului pentru a-l determina să mărească cota de 30% propusă pentru transferul gratuit până la 45%, dar Guvernul a refuzat.

Marti 21 martie, Camera Deputaților a adoptat Legea privatizării cu 183 voturi pentru și 110 împotriva. Reprezentanții Opoziției au lăsat să se înțeleagă că intenționează să atace legea la Curtea Constituțională.

Parlamentarii nu vor să părăsească AGA

Joi 16 martie, la propunerea lui Vasile Vacaru (PDSR), Senatul a amintit din nou discutarea articolului 7 din Legea privind statutul deputatului și senatorului, articol ce stabilește incompatibilitățile calității de parlamentar. După reveniri succesive, Comisia juridică stabilise cu o zi înainte că incompatibilitatea calității de parlamentar cu cea de membru în AGA sau CA nu se aplică retroactiv. Cu alte cuvinte, parlamentarii care ocupă deja un loc în AGA sau în CA vor putea să-și păstreze liniștii funcțiile.

RALUCA STROIE-BRUMARIU

Dumitru Iuga în a douăzecea zi de greva foamei

LUCIA HOSSU-LONGIN, redactor la Departamentul Teatru și Film, realizatoarea serialului „Memorialul Durerii“

Noi, un grup restrâns de realizatori din jurul d-lui Iuga, am perceput cu un ceas mai devreme alternativa derizorie și ireponsabilă pe care ne-o oferă Puterea cu privire la soarta acestei noi instituții – Societatea Națională de Televiziune. Mă gîndesc la momentul în care, acum o săptămîină, s-a publicat componența Consiliului de Administrație în care nu i-am regăsit pe ambii candidați desemnați de noi – era doar N.C. Munteanu, nu și Gabriel Liiceanu.

Este vorba de o nerespectare flagrantă a legii. Toate formațiunile politice (și cele guvernamentale, și de Opoziție, și Președinția, și Guvernul) au avut dreptul la candidații lor. Televiziunea a avut dreptul și ea la candidații ei. Modul cum s-au ales acești candidați a constituit obiectul unui protocol pe care Sindicatul Liber l-a semnat împreună cu dl. Dumitru Popa. S-a hotărît ca cei 4 candidați care vor ieși cu cel mai mare număr de voturi să fie propuși comisiilor de audiere. Așa s-a și procedat: cei patru nu fuseseră în mod democratic, iar rezultatele acestui scrutin se regăsiseră în lista pe care Sindicatul Liber a înaintat-o celor două comisii. Ulterior, am aflat că au fost luate în considerare alte liste, pe care le-a înaintat, de astă dată, Consiliul de Administrație al TVR. Pe noi aceste liste nu ne interesează, deoarece știm că un consiliu vechi nu poate propune un consiliu nou.

Candidații noștri au fost aminați, blocați, insultați de presa guvernamentală. Oricum, noi, în situația actuală, cerem acestor două comisii, indiferent că au greșit intenționat sau neintenționat, să repare oarecără încălcare a legii, să valideze cele două propuneri ale noastre.

Cînd am luat cunoștință de componența noului Consiliu de Administrație, ne-am pus întrebarea de ce Puterea a permis ca în interiorul acestuia să figureze personalități membre ale unui partid politic? În lege scrie clar la art. 13 că angajații TVR nu au dreptul să facă parte din nici un partid politic și nici să promoveze programul vreunui în emisiunile lor. Dacă nouă ni se interzice acest lucru, cum se poate ca membrii Consiliului de Administrație, care fixează strategia de programe, strategia întregii Televiziuni, să fie membrii unui partid? Ne exprimăm îngrijorarea față de politizarea acestui Consiliu de Administrație. Chiar dacă ei se vor recuza, ei vor reprezenta în continuare interesele celui partid. Să ne gîndim, de exemplu, la Mircea Hamza, vicepreședintele PRM. Este inadmisibil să crezi că dumnealui, autorul unei opere de patru minute contra Monarhiei, va fi în stare să gîndească strategia de programe a TVR. Ei, chiar dacă mîine va renunța la carnetul de partid, tot va rămîne cu trop și suflet alături de PRM.

În altă ordine de idei, referindu-ne la Dumitru Iuga, nu se poate înțelegi și nedemocratic ca el să obțină aplicarea Legii de funcționare a TVR prin greva foamei.

La închiderea de la Aiud tunde Iuga a stat 6 ani, cînd făcea o grevă a foamei, după 5 zile cerșea lui era luată în seamă. În schimb, în România, la ora actuală, se admite ca un om să stea 20 de zile în greva foamei, și nu pentru o cauză a lui, ci pentru o cauză a acestei instituții. Am trecut ieri pe la ei și m-am îngrijorat realmente: arăta îngrozitor. Dacă Puterea își poate imagina că el se joacă de-a greva, se înșală amarnic.

George Borcescu, purtător de cuvînt al Sindicatului Liber din TVR

Starea lui Dumitru Iuga este gravă, dar el este

hotărît să moară, pentru ca legea să fie respectată. Să ne amintim că astă-vară Iuga a fost într-o grevă de 26 de zile, în urma căreia Parlamentul a votat Legea de funcționare a TVR și, după o oră și jumătate, președintele Iliescu a promulgat-o. A fost o victorie a lui Dumitru Iuga, dar făcută cu prețul sănătății sale. Nu trebuie uitat că Iuga are o constituție fizică nu prea puternică, a fost operat acum doi ani de ulcer, și că are 6 ani de detenție grea la Aiud, ca deținut politic.

Acum, importante foruri internaționale urmăresc îndeaproape acțiunea de protest a lui Dumitru Iuga. Consider că dacă Iuga ar muri, cariera politică a președintelui Iliescu ar avea de suferit foarte mult.

Partidul Alianței Civice a luat cunoștință de votul Comisiei parlamentare pentru cultură și mass-media, prin care domnul Gabriel Liiceanu a fost exclus de la nominalizarea pentru candidatura la un loc în Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune.

Partidul Alianței Civice își manifestă îngrijorarea cu privire la situația critică în care se află domnul Dumitru Iuga, ca urmare a grevei foamei declanșate de către liderul Sindicatului Liber din RTVR, și se arată solidar cu domnul Iuga în lupta domniei sale pentru respectarea voinței salariaților din TVR, care l-au propus pe domnul Liiceanu.

Partidul Alianței Civice solicită celor două comisii de specialitate ale Parlamentului să revină asupra hotărîrilor lor, în sensul acceptării candidaturii domnului Liiceanu, și aceasta cu atât mai mult cu cît prestația domniei sale, cu ocazia audierii din comisii, a fost excepțională.

Partidul Alianței Civice
NICOLAE MANOLESCU

ILIE ȘERBĂNESCU

Bizareria dosarului salarial în România

Printr-o ordonanță guvernamentală de urgență se instituie, în cazul regiilor autonome și societăților comerciale cu capital majoritar de stat, un control strict asupra creșterii salariilor pe anul în curs. Potrivit ordonanței, în regiile autonome și societățile comerciale respective reper devine salariul mediu din luna noiembrie 1994, care nu va putea fi depășit decât în trei situații: 1. pe baza creșterii productivității muncii și deci prin preluarea pentru salarii a unei părți din efectele acesteia; 2. în cazul în care reperul noiembrie 1994 nu mai este strict relevant (de pildă, din cauza unor reorganizări sau, într-o anumită lună, din cauza unor sporuri salariale ocazionale); 3. în urma indexărilor decretate de guvern drept compensări la inflație.

Sanctiuni severe sînt stabilite prin ordonanță în cazul nerespectării acestor prevederi. În regiile autonome, depășirea în fondul de salarii față de normele admise sînt obligatoriu de recuperat în luna următoare, cu amenzi substanțiale pentru persoanele fizice care s-au făcut vinovate de producerea acestor depășiri. În societățile comerciale cu capital majoritar de stat, depășirea este penalizată cu o impozitare de cinci ori cota de impunere normală la depășirea respectivă. Impozitarea în cauză se ține pe costuri și diminuează baza de calcul a participării la profit a managerului.

După cum era de așteptat, ordonanța a stîrnit o explozie de dezaprobare din partea salariaților din societăți comerciale de stat și cu atât mai mult din regiile autonome. Sindicatele din diferite ramuri de activitate – inclusiv marile confederații – au

declanșat sau au anunțat importante mișcări revendicative, printre ale căror obiective se numără cu prioritate abrogarea sau schimbarea unor prevederi ale acestei ordonanțe.

Ca mai de fiecare dată în mișcările cu caracter revendicativ în plan salarial din epoca post-decembristă a tranziției, așa-zisul patronat din întreprinderile de stat și sindicatele din acestea se află de fapt de aceeași parte a baricadei. Patronatul sau managerii de la stat – orice termen am folosi, tot „ca dracu” sună, vorba d-lui Roman! – joacă în două luntre. Să se asocieze direct acțiunii sindicatelor nu pot, dar, fiind de fapt cei mai importanți beneficiari ai sporirii fondului de salarii, fitlesc sindicatele să revendice, căci satisfacerea cererilor ajunge implicit și la ei. Dacă manevra reușește, se înfruptă liniștiți din rezultatele ei; dacă gluma se îngroașă, o dau cu guvernul, care este de fapt și cu plina și cu cuțitul, adică și cu banii și cu tăierea capetelor incomode.

Prin firea lucrurilor de partea cealaltă a baricadei, guvernul încearcă cu disperare blocarea creșterii salariilor sub nivelul creșterii prețurilor la scara de ansamblu a economiei, tocmai pentru a opri reambalarea în cerc vicios a inflației. Căci, în absența produselor și serviciilor de susținere pe piață, orice sporire de salarii înseamnă o inflamație a inflației.

Bizareria dosarului salarial în România este perfectă. Fiecare din cei trei factori implicați nici nu se gîndește în rușul capului la promovarea criteriilor și normelor economiei de piață în domeniu, dar fiecare invocă înverșunat – și, în fond, ipocrit – aceste criterii în sprijinul pozițiilor proprii.

Că guvernul nu se omoară, ba chiar deloc, cu promovarea unei economii de piață, știe și Grivei. N-are absolut nici o intenție să așeze strict activitatea întreprinderilor pe criteriile profitabilității, punînd tocmai de aceea bețe în roate privatizării și restructurării. Prin urmare, în locul șomajului sever care ar apărea într-un asemenea caz, acceptă inflația. Și, ca atare, tot încearcă să se lupte cu efectele ei, deoarece cu cauzele este imposibil în situația dată.

Sindicatele cer orice numai reformă nu. Și, în esență, revendică imposibilul economic: adică salarii mai mari fără disponibilizări de personal. Ele pretind că, dacă prețurile sînt liberalizate, trebuie să fie liberalizate și salariile, uitînd însă (sau făcîndu-se a uita) că, dacă șomajul nu este liberalizat, nici salariile nu pot fi liberalizate.

Evident, cel mai bine stau managerii de la stat: de nefericire de a scoate prea mulți oameni din slujbă îi scutește guvernul însuși, care ține supapa șomajului închisă, iar de sporirea propriilor salarii, cu care să se înfrunte inflația, se ocupă sindicatele. Și cu unul sau două SRL-uri, care desfac produsele întreprinderilor de stat la care ești director, poți deveni multimilionar și atunci la ce să mai lupti pentru reformă și economie de piață!

Problema este, în esență, că, în măsura în care supapa șomajului rămîne practic închisă, iar deschisă este doar cea a inflației, o piață a forței de muncă nu poate funcționa. Și, ca atare, nu există alternativă – economic vorbind – la un control guvernamental asupra salariilor în întreprinderile de stat. Deci nici la ordonanța în discuție. Desigur, în sectorul de stat! Căci, nu întîmplător, în sectorul privat, unde practic ambele supape sînt deschise, problema limitării creșterii fondului de salarii nu se pune. O rezolvă patronul însuși, în funcție de starea companiei, și o face acționînd fie asupra salariilor individuale, fie asupra numărului de salariați.

• INTERVIU PUBLICITAR • INTERVIU PUBLICITAR •

Printre primele bănci particulare din România

Interviu realizat cu președintele Credit Bank, PETRE OLTEANU

Credit Bank a fost înființată la 23 decembrie 1991. Cu ce obiective ați pornit la drum la acea dată?

Credit Bank s-a născut din ideea unor oameni care au aderat rapid la economia de piață. Orice țară în situația României își pune problema unui sistem bancar dezvoltat în condiții de concurență. Astfel, în jurul acestei idei s-au adunat cîțiva oameni care au acceptat-o și au trecut la treabă în vederea înființării băncii. Ideea a găsit ecou aproximativ în toată țara și, ca atare, la sfîrșitul anului 1991 a apărut Credit Bank, care de fapt a început să funcționeze în februarie 1992.

Puteți să ne vorbiți de situația băncilor particulare în țara noastră?

Credit Bank a fost printre primele bănci particulare apărute în România. Cred că băncile particulare în România se confruntă, în principal, cu o singură problemă: problema capitalului. În general, într-o economie în blocaj, deci într-un sistem economic în tranziție, pentru înființarea unei bănci sursele sînt foarte greu de găsit. De aceea, cea mai mare parte din băncile private din România s-au înființat și cu capital străin, și este de precizat că, în continuare, este o problemă existența capitalului în lei. Inițial,

capitalul Credit Bank era mic, pînă într-un miliard lei, iar acum a ajuns la 8 miliarde lei. Dar, ca în orice economie de piață, și băncile private se confruntă cu o serie de probleme (inclusiv cea pomenită anterior), ca și economia națională.

Care este locul Credit Bank în sistemul bancar românesc?

Păreră mea personală este că Credit Bank ocupă un loc important în sistemul bancar românesc existent astăzi. Ea are o rețea bine dezvoltată în teritoriu, poate funcționa normal, poate contribui la dezvoltarea economiei naționale, deci, în mod cert, poate susține sistemul sau politica Guvernului în domeniul privatizării; de asemenea, poate susține, încă, unele unități de stat care sînt înainte de privatizare. Criteriile sînt cele ale economiei de piață.

Care sînt relațiile dintre Credit Bank și Banca Națională a României?

Aici pot să afirm cu toată convingerea, indiferent de ce s-a scris în presă, că relațiile Credit Bank cu Banca Națională sînt relații bazate pe colaborare, relații foarte bune, dar, sigur, dacă ne ducem în urmă cu cîteva luni, Banca Națională – care are dreptul și obligația să vegheze asupra sistemului bancar în România

– cred că și-a făcut datoria controlînd Credit Bank și cred că se dorește remedierea aspectelor constatate. De aceea, BNR va susține în continuare Credit Bank în vederea intrării în normalitate.

În momentul de față treceți printr-o perioadă dificilă. În ce măsură acest lucru afectează banca și cum se repercutează el asupra clienților?

În această perioadă, sigur, toată lumea știe că trecem pragul, anume acela al unei perioade dificile, provenită în primul rînd din problemele create în jurul Credit Bank ca urmare a celor cîteva arestări, dar asta nu înseamnă că banca nu funcționează, ea funcționează, se menține și astăzi în echilibru, se va menține și în continuare și, foarte probabil, această perioadă grea prin care a trecut o va face să devină și mai puternică, oamenii au să se convingă de acest lucru – atît clienții noștri, cît și persoanele juridice și persoanele fizice care au avut și au relații cu Credit Bank. Speranța mea este că într-o perioadă relativ scurtă Banca Renasterii Creditului Româneasc, Credit Bank-ul, va fi una dintre cele mai puternice bănci cu capital privat din țara noastră. În actuala structură, cu toții ne dorim să

respectăm prevederile legale din România, să respectăm normele și instrucțiunile Băncii Naționale, în dorința de a obține un sistem bancar sănătos în România, de a atrage după noi și rentul sistemului economic, în ideea formării unei economii puternice, sănătoase. Ajutîndu-i pe alții în această perioadă – mă refer la clienții noștri – ne ajutăm și pe noi în consolidarea sistemului bancar. Asta este speranța noastră și, în același timp, în sensul acesta acționăm.

Am început acest interviu întrebîndu-vă care au fost obiectivele inițiale. Începi întrebîndu-vă ce planuri de viitor aveți.

Obiectivele inițiale au fost cele care vi le-am spus, adică formarea unei bănci în economia de piață la care noi am dorit cu toții să ajungem și în care, probabil, n-am ajuns cu adevărat, de aceea și sistemul nostru bancar are cîteva impedimente în dezvoltare, dar, în pofida acestora, banca se va dezvolta. Obiectivele ei astăzi se referă, în principal, la calitatea serviciilor prestate, deci nu la o dezvoltare extensivă, ci la o dezvoltare intensivă, atît pe plan intern cît și pe plan internațional. Adică Credit Bank va fi un motor al circulației rapide a banilor, al disponibilităților clienților, al decontărilor externe, al folosirii unor instrumente moderne de plăți, în așa fel încît clienții băncii, interni și internaționali, să nu aibă probleme în acest domeniu.

A consemnat Anca Vlăsceanu

În vizorul căpitanului Soare

LUCIAN ȘTEFĂNESCU Cum devine ulița unui sat obiectiv SRI

În cursul anului 1994, Radio Europa Liberă a transmis o serie de programe de 35 de minute, intitulate „Așteptăm provincia”, titlu generic din cadrul emisiunii „Actualitatea românească”. Unul din episoade, dedicat în întregime județului Hunedoara, a fost realizat de Sorin Șerb și subsemnatul. Documentarea pe care am făcut-o împreună cu Sorin a avut în vedere nu doar orașele industriale ale județului. Doream să mai aflăm și ce se întâmplă în comunele învecinate unor zone industriale cu un grad ridicat de poluare. O asemenea comună era București, aflată în apropierea orașului Brad, nu departe de Tebea.

Până aici toate bune. Și banale, veți spune: era, în fond, o simplă documentare ziariască, nespectaculoasă. Până când, ajunși la București, am primit un telefon de la o rudă a unuia dintre oamenii cu care am stat de vorbă în comuna București: profesorul de istorie Aurel Badiu, directorul școlii din localitate. Ruda profesorului Badiu ne-a relatat un eveniment oarecum ieșit din comun și care ne privea direct, pe Sorin și pe mine, ca ziariști la Europa Liberă. La două săptămâni după discuția pe care am purtat-o cu Aurel Badiu în clădirea școlii (domnia sa ne-a povestit cum încearcă învățătorii și profesorii din București să-l convingă pe copii să nu-și părăsească satul după terminarea școlii), profesorul Badiu a fost acostat de un domn. Acesta l-a luat la întrebări: de ce a stat de vorbă cu noi?, ce anume a declarat el Europei Libere?

Domnul cu pricina era cunoscut în București, a fost, cum se spune, securistul comunei, și acum reprezenta Serviciul Român de Informații. Nu mai rețin exact numele ofițerului, nu știu dacă nu cumva îl cheama chiar Soare (fără nici o legătură, evident, cu actualul „caz Soare”, cred că pur și simplu așa îl cheama). Aurel Badiu a confirmat povestea și a relatat toate cele de mai sus postului nostru de radio, într-o convorbire telefonică deseori întreruptă în mod suspect. Imediat după aceea, am dat telefon purtătorului de cuvânt al SRI, dl. Nicolae Ulieru. Doream să aflăm în ce măsură dialogul dintre doi ziariști și un profesor de țară este un pericol la adresa siguranței naționale. Dl. Ulieru a avut amabilitatea să ne răspundă, ceva mai târziu, prin intermediul unui coleg, sau subordonat, care a citit la telefon un fel de răspuns

oficial. Am aflat astfel că ofițerul care îl luase la întrebări pe profesorul nostru se afla „întimplător, în misiune pe ulița satului”. În misiune? Era ulița satului un obiectiv important din punctul de vedere al siguranței naționale? Când Sorin și cu mine eram acolo, pe uliță se aflau câteva giște supărate și vreo două-trei găini care ciuguleau plictisite la marginea grăii.

Fiind un om comunicativ, spunea răspunsul SRI în continuare, „ofițerul a dat binețe profesorului, pe care îl cunoștea de mai multă vreme, și a intrat în vorbă cu el”. Acest fapt, ne-a asigurat în cele din urmă SRI, printr-un reprezentant al purtătorului său de cuvânt, nu a prejudiciat în nici un fel documentarea ziariștilor. Păi, cum era s-o prejudicieze din moment ce Sorin și cu mine plecaserăm de acolo cu două săptămâni înainte? Și, comunicativ fiind, ofițerul cu pricina nu putea să-l întrebe pe profesor de sănătate, de pildă? Sau despre problemele materiale grave ale școlii lui, despre cum poate ajuta SRI o școală de țară lăsată de Ministerul Învățământului, ca atâtea altele, să se descurce cum poate?

Aceste întrebări, însă, nu au nici un rost atâta timp cât pentru Serviciul Român de Informații ulița unui sat este un obiectiv mai important decât școala, din moment ce trimite, întimplător, un ofițer în misiune acolo.

Primiți de la cititori

Stimată redacție „22”,

Răspunzând la chemarea dumneavoastră de a relata cazuri de supraveghere ale Securității, vă voi da un exemplu.

Soțul meu, Pöllnitz László, a lucrat în 1989 la CUG Cluj, ca inginer electronist. În această perioadă a ajuns aici fiul doamnei Doina Cornea, Juhász Leontin. Ceilalți colegi se feroau de el, îl evitau. Cu soțul meu, în schimb, s-a împrietenit, au discutat mult despre diverse.

După decembrie '89, vecinii au povestit că a venit cineva de la Securitate, o doamnă blondă în jur de 35 de ani, și s-a interesat de noi. Nu prea aveau ceva de spus, deoarece nu prea primim vizitatori decât din familie (te mare, din fericiți), altfel n-am timp nici să ies pe balcon, doar când îl spăl. Deci nimic interesant. Vecinii nu au știut să spună numele „doamnei” respective.

Începând cu 1989, soțul meu a lucrat la Secretariatul UDMR. Nici vecinii noștri nu se mai temeau chiar așa, astfel am aflat că

DORANA COȘOVEANU Metode clasice de „întimidare“

Doamnă Coșoveanu, înțeleg că și dumneavoastră ați avut de-a face cu o situație similară cu a domnului Patapievici.

Cazul meu este un caz mai vechi, din 1993, atunci când eram director adjunct al Muzeului Național de Artă. La vremea aceea eram atacați în presă, mai ales în ziare de tipul „România Mare”, „Baricada”, că în cadrul expozițiilor pe care le făceam în străinătate cu patrimoniul național am fi săvârșit niște lucruri incorecte (în stilul „ne vindem țara”). Pe de altă parte, multe din lucrările distruse în timpul Revoluției au fost restaurate cu generozitate de colegii noștri de la muzee și ateliere renumite

aceeași „doamnă” blondă a apărut din nou, punând o serie de întrebări. Telefonul, instalat în această perioadă – este singurul din bloc fără cuplaj –, a fost ascultat tot timpul. Marea majoritate a convorbirilor erau tot familiare. Fiind instalat proaspăt, citeva săptămâni copiii nu se mai îndepărtau de el. Se auzeau „convorbiri” de genul: „Alo, Kuri, tu ești?... Ce faci?... Eu mă joc”. Poc. Adică au trinit receptorul.

Pentru asta plătim aparatul și un personal, bănuiesc, uriaș, care prelucurează datele. Ce este mai grav, și telefoanele unei formațiuni politice cum e UDMR sînt ascultate.

Toată lumea se distra. Era de domeniul absurdului, cînd, din greșeală, băiețelul doamnei care asculta convorbirile își căuta mama la UDMR. Telefonul lor de acasă s-a cuplat direct la sediu.

Or, noi sîntem niște „nîmiciuri”. Credeți că ceilalți nu pătesc la fel? Cel puțin cei expuși. Să nu vă faceți iluzii.

Cu stimă, Pöllnitz Éva

din străinătate (Louvre, Fundația Getty, Rijks Museum etc.). Și atunci am fost acuzați că lucrările originale plecate în străinătate se întorc sub formă de copii.

Probabil că, datorită acestor aberații, se adunau „date” și de aceea a fost abordată doamna din blocul meu care avea cartea de imobil de către un ofițer de poliție. După ce a trecut un timp și s-a calmat, mi-a spus cu mare rezervă că a venit cineva care s-a interesat ce fac, dacă am altă casă, dacă am altă mașină (în sensul că dacă m-am îmbogățit de pe urma unor ilegalități, probabil), cine vine la mine și ce morală am. Asta mi s-a părut total stupid, pentru că nu mai sînt o copilă, și mi s-a părut și foarte jignitor, pentru că se referea la faptul că n-am purtat același nume cu soțul meu, în ciuda faptului că eram de foarte mulți ani căsătoriti. Mi se părea și mai stupid, și mai urit, deoarece soțul meu murise în anul Revoluției. În 1993 îl interesa ce fac sau ce morală am!... M-a tulburat lucrul acesta, urmat apoi de multe telefoane, noaptea, cu un soi de batjocură. Telefoane anonime, care mai vin și acum. Eu însă sînt obișnuită, din păcate, cu acest stil: vă dați seama că, fiind flica unui deținut politic care a stat 17 ani în închisoare, familia mea a trecut prin multe astfel de „relații” cu oamenii Securității. Așa că nu am dat prea mare importanță și poate că am greșit. De fapt, nu vreau să cred că după '89 se reiau metodele anilor '60 de înfricoșare a oamenilor. Poate că ar fi bine ca fiecare dintre noi să-și afișeze în casă, scris cu litere mari pe perete, articolul 12 din „Declarația Universală a Drepturilor Omului”, care spune: „Nimeni nu va fi supus la imixțiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul său sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale”. Lucrurile acestea ar trebui să fie cunoscute de toată lumea și respectate, inclusiv de cei de la SRI sau SPP.

Cum se numea „căpitanul Soare” în cazul dvs.?

Din păcate, cea care ținea cartea de imobil n-a vrut sub nici un motiv să-mi spună.

A consemnat

CEZAR PAUL-BĂDESCU

În vizorul presei – căpitanul Soare

Căpitanul Soare – alias Marius Lucian Streche

În „România liberă” de joi 16 martie 1995 este publicat, sub semnătura S.R. Ică, articolul „Cazul Patapievici/Căpitanul are adresă, număr de telefon și loc de muncă, Anchetatorul Soare”. Căpitanul Soare se numește în realitate Marius Lucian Streche, are 35-38 de ani, locuiește în Drumul Taberei și posedă o mașină cu numărul B-01-SLC. Numărul său de telefon este 777.68.96. Alături este publicată fotografia sa. Aflăm, de asemenea, că Marius Lucian Streche este lucrător al Biroului de Informații

Politice al Președintelui (BIP), birou însărcinat cu stringerea de informații despre adversarii politici ai lui Ion Iliescu. BIP este una din direcțiile din cadrul SPP, serviciu condus de Dumitru Iliescu, vărul președintelui.

Căpitanul Soare – fost „secu” Direcția V

„Academia Cațavencu” nr. 10 (14-20 martie 1995) face și ea dezvăluiri despre căpitanul Soare și metodele de lucru ale poliției politice. Pe numele adevărat Marius Lucian Streche, căpitanul Soare este fost „secu” la Direcția V. Poate fi găsit la telefon: 777.76.89. Într-o

fotografie apar președintele Iliescu alături de vărul său, Dumitru Iliescu, șeful SPP și al căpitanului Soare.

Cazul Patapievici în viziunea ministrului de Interne

Cazul Patapievici/căpitanul Soare este reluat și în „Cotidianul” de joi 16 martie a.c., într-o relatare de la conferința de presă a ministrului de Interne. Doru Ioan Tărăcilă, care pînă acum nici nu auzise de H.-R. Patapievici, consideră cazul Patapievici închiis, pentru că „n-a fost deschis niciodată”. (O.A.)

Alianța Civică – filiala Buzău protestează împotriva tendințelor de reinstaurare a statului polițienesc în România și de revenire la dictatura frișci, tendințe probate de presiunile la care este supus eseistul H.-R. Patapievici, precum și familia și vecinii acestuia, prin practici securiste cunoscute. Sustinem acțiunea de protest a intelectualilor români, precum și cererea acestora, adresată instituțiilor abilitate ale statului, de a lua măsuri împotriva acestui caz de încălcare gravă a drepturilor omului, în special a dreptului la libera exprimare.

Cerem organizațiilor de apărare a drepturilor omului din țară să sesizeze forurile internaționale specializate în acest domeniu, spre a preveni din timp tendințele periculoase de revenire la un trecut întunecat.

Comitetul de conducere al Alianței Civice – filiala Buzău

Consolidarea democrației locale

SEMINAR LA ȚIRGU JIU, 9-12 MARTIE

Săptămîna trecută a avut loc la Țirgu-Jiu seminarul **Buget și gestiune locală** din cadrul programului PHARE - **Democrație, Sprijin pentru consolidarea democrației locale**. Asociațiile partenere care au avut ca sarcină organizarea seminarului sînt Est-Libertés din Franța (prin vicepreședintele ei, Mihnea Berindei, și Alexandra Lavastine, responsabil de program), Asociația Română a Aleșilor Locali (reprezentată de Cristina Carp, consilier municipal București), Arbeit und Leben (Germania), Opération Villages roumains - international (Belgia), Federația Municipiilor Române și Orașele Unite Române.

Cei doi formatori, invitați ai seminarului, au fost Jacqueline Legrand, secretar general al primăriei Huilles (Yvelines), și René Bousquet, consultant, fost director al Centrului Universitar de Studii Regionale și Municipale.

În zilele seminarului (9-12 martie a.c.), aleși locali din Țirgu-Jiu și împrejurimi au avut prilejul să afle de la specialiștii francezi soluții la numeroase probleme legate de rolul localității în cadrul organizării politico-administrative, de contabilitate publică, procedură bugetară și execuția bugetului.

Așa cum a precizat încă de la început René Bousquet, prezența francezilor la seminarul de la Țirgu-Jiu nu a însemnat impunerea unui model infailibil de administrare a localităților, cu atât mai mult cu cît Franța s-a decis să adopte un pachet de legi privind descentralizarea abia în anii '82-'84, iar imperfecțiunile continuă să existe încă în modul de funcționare a administrației publice locale franceze. „E important însă” - a spus René Bousquet - „ca, discutînd și comparînd, dumneavoastră să găsiți soluții proprii pentru ceea ce este specific localităților din România”.

Jacqueline Legrand însă a putut oferi chiar un model - cel al funcționarului public - interesat doar de bunul mers al instituției în care lucrează și străin de regimurile politice, care vin și pleacă. „Am fost secretară de primărie vreme de 40 de ani. O viață de om”, spunea d-na Legrand. „În timp ce politicienii se înfruntau, unii cîștigînd și alții pierzînd, suc-

cedîndu-se guverne și președinți, eu am rămas preocupată mereu de bunul mers al primăriei, ca instituție responsabilă de viața oamenilor din localitatea mea.”

Întîlnirea de la Țirgu-Jiu a dovedit că, la trei ani de la primele alegeri locale după căderea comunismului, aleșii locali din România sînt, cum se spune, în temă. Confrunțați cu legi imperfecte (Legea 69 a Administrației Publice Locale, Legea 18 a Fondului Funciar etc.), dar mai ales cu absența legilor (cea a Bugetelor Locale și a Patrimoniului Local), ei s-au văzut puși în situația de a avea competențe, nu însă și putere. Cum se știe, după pierderea alegerilor locale, Guvernul României a blocat reforma în acest domeniu, străduindu-se să compromită nu numai primari și consilieri „infideli”, dar chiar ideea de descentralizare. Iată de ce o bună parte din dezbaterile seminarului a fost ocupată de precizarea raporturilor între puterea centrală numită (guvern, prefect) și cea locală aleasă (primari, consilii).

O altă chestiune (decurgînd din prima) larg dezbătută a fost cea a bugetului. Cum se știe, în România, bugetele locale sînt distribuite de la bugetul central fără nici un criteriu (nu se ia în calcul nici numărul de locuitori, nici suma reprezentată de impozitele încasate, ci doar fidelitatea față de Putere).

În sfîrșit, chestiuni legate de controlul asupra execuției bugetare, de stabilirea impozitelor, „exonerări” de la plata acestora, evaziune fiscală, rolul Curții de Conturi, exproprieri în vederea interesului public, toate acestea au alcătuit substanța discuțiilor de la Țirgu-Jiu. Cîm spuncam, la ora actuală, aleșii locali cunosc bine problemele localităților lor și cauzele care au blocat în acești 3 ani rezolvarea acestora. Din păcate, nu același lucru se întîmplă și cu cetățenii care nu vîd în jurul lor decît gunoarie, corupție, clădiri în ruină, preturi astronomice. Așa cum a fost dirijată de la centru, vinovăția este aruncată în spatele Opoziției, care a cîștigat alegerile locale. Este modalitatea prin care PDSR își pregătește victoria din următoarele alegeri locale, care vor avea loc peste mai puțin de un an. Numai că, cel puțin la Țirgu-Jiu, ar putea avea surpriza de a fi învinși de Verdet și tovarășii lui din PSM sau chiar de Partidul Comunist Român. (Într-o splendidă vilă din centrul orașului se află sediile celor două partide frățești, iar în curie, afișată pe enorme panouri, poți citi *Scînteia*, din care, în mod firesc, nu lipsește portretul lui Nicolae Ceaușescu.)

Iată de ce prezența la Țirgu-Jiu a unei asemenea întîlniri nu s-a părut mult mai necesară decît oriunde. În localitățile numite roșii există totuși nu puțini oameni normali care doresc schimbarea. Ei nu trebuie lăsați singuri.

RODICA PALADE

(Urmare din pagina 3)

SÎMBĂTĂ 18 MARTIE

● **Guvernul sprijinit de partidele parlamentare**
După întîlnirea premierului Nicolae Văcăroiu cu liderii principalelor partide parlamentare (mai puțin UDMR și PL '93), Guvernul a căpătat girul acestora ca România să nu semneze la Paris tratatul de bază cu Ungaria.

● **CDR alături de Guvern**
Printr-un comunicat de presă semnat de președintele CDR, Emil Constantinescu, această formațiune anunță că acordă sprijin politic Guvernului și primului-ministru cu prilejul prezentei acestuia la Conferința pentru stabilitate de la Paris „într-un moment în care România a fost pusă într-o situație dificilă prin amînarea încheierii tratatului româno-ungar, concomitent cu perfectarea tratatului ungaro-slovac”.

● **Ion Rățiu propus la președinție**
Uniunea Mondială a Românilor Liberi a depus candidatura d-lui Ion Rățiu la președinția Convenției Democratice din România. Conform Protocolului alianței Opoziției, președintele CDR va fi candidat unic al acesteia la funcția de președinte al României.

LUNI 20 MARTIE

● **Declarație comună a premierilor român și ungur**
Aflați la Paris cu ocazia semnării Pactului de Stabilitate în Europa, premierii României și Ungariei au semnat o „Declarație comună” care afirmă „intenția lor fermă de a continua negocierile privind un acord fundamental de anvergură istorică”. Declarația intervine în urma dezacordului persistent dintre cele două state privind soarta minorității maghiare din România, lucru ce a împiedicat semnarea unui Tratat politic de bază.

● **PSM se opune intrării în NATO**
„NATO este o structură discutabilă, ca de fapt toate structurile euro-atlantice”, consideră vicepreședintele PSM, Ion Sasu. Partidul socialistilor solicită organizarea unui referendum privind aderarea României la NATO. Anterior, PSM l-a criticat pe ministrul Apărării pentru politica de cadru și s-a opus trimiterii în Angola a unui batalion românesc de menținere a păcii.

Rubrică realizată de MARIAN CHIRIAC

O NOUĂ EMISIUNE DE ACȚIUNI LA BANCA AGRICOLĂ

AVANTAJE

Dreptul la vot în adunările generale ale acționarilor.

Dreptul de a încasa dividende.

Dreptul de a negocia la bursă.

AVANTAJE

Prețul unei acțiuni - 27.400 lei (5.000 lei valoarea nominală și 22.400 lei prima de emisiune);

Acțiunile sînt nominative și sub forma titlurilor cumulative de 5; 10; 20; 40; 50; 100 și 200 acțiuni;

Oferta publică se adresează tuturor persoanelor fizice și juridice din țară și străinătate.

FONDATA 1894

OFERTA PUBLICĂ

PENTRU SUBSCRIERE LA TOATE UNITĂȚILE BĂNCII AGRICOLE

BANCA AGRICOLĂ VĂ AȘTEAPTĂ!

Scrisoare deschisă președintelui CDR, dl. Emil Constantinescu

Scrisoare deschisă liderilor CDR

Nu am fost în nici un fel surprins de invitația pe care premierul Nicolae Văcăroiu a făcut-o partidelor parlamentare pentru a discuta poziția României privind anumite aspecte ale Tratatului româno-maghiar și, în conexiune, drepturile minorităților. Era previzibilă dorința Guvernului de a împărți cu alții greaua responsabilitate pentru eșecul negocierilor cu Ungaria. Prezența dumneavoastră, dl. Emil Constantinescu, la aceste discuții demonstrează efortul Executivului de a atrage în această strategie Convenția Democratică în totalitate.

Mi se pare semnificativ că premierul Nicolae Văcăroiu nu a arătat o aceeași „considerație” pentru CDR înainte de negocieri și nu i-a cerut nici o opinie privitoare la semnarea tratatului.

Ceea ce m-a surprins, în schimb, a fost poziția liderilor CDR și, mai ales, impardonabila gafă de a semna o declarație de susținere a ultimelor acțiuni de politică externă (eșecuri) ale guvernului Văcăroiu.

Ca să sintetizăm:

Guvernul României s-a aflat în fața semnării unui tratat care nu reprezenta numai recunoașterea frontierelor cu Ungaria, dar și un pas obligatoriu în procesul de integrare europeană; implicit, stabilirea viitoarelor interese și conlucrări regionale. Este extrem de semnificativ în acest sens intervenția președintelui Bill Clinton, reflectând preocuparea Statelor Unite de a-și clarifica pozițiile înainte de negocierile cu Moscova, grăbite la rândul lor de apropierea alegerilor în Federația Rusă. La fel de semnificativă este scrisoarea trimisă premierului Văcăroiu de către Uniunea Europeană: și Uniunea este în fața unor decizii pe care nu le mai poate amâna. România pâruse, în urma înțelegerilor de la Vișegrad (1992), exclusă din procesul de aderare la UE. Dar Planul Ballardur și, în continuare, Pactul de Stabilitate în Europa au dat o nouă șansă României, pe care guvernul Văcăroiu avea obligația istorică să o fructifice.

Nesemnarea tratatului cu Ungaria este un eșec în cel puțin două sensuri.

Mai întâi, pentru că nu s-a reușit semnarea unui text privind recunoașterea frontierelor, deși România avea nevoie de acest act pentru a-și asigura un plus de siguranță în condițiile sporirii climatului de instabilitate în regiune.

În al doilea rând, pentru că România avea o nevoie vitală de un rezultat pozitiv, ca etapă de nocolit a integrării sale în UE și NATO, și așa dificilă datorită slabei performanțe economice și democratice. Încheierea tratatului dintre Ungaria și Slovacia constituie, practic, o victorie a strategiei puse la

punct la Vișegrad, adică a aderării doar a celor patru state – Cehia, Polonia, Ungaria și Slovacia. În fața instituțiilor europene, Ungaria, care a ajuns la înțelegere cu un guvern cu tendințe naționaliste recunoscute – guvernul Meciar –, va fi calificată pentru a accede la structurile ei. România va plăti, ea singură, acest eșec al semnării tratatului.

Critica făcută Recomandării 1.201 este inadecvată și în formă, și în fondul ei. Ea nu poate constitui un argument pentru România, de vreme ce țara noastră a semnat o declarație de respectare a Recomandării 1.201 în momentul aderării la Consiliul Europei. În acest sens s-au angajat și parlamentarii CDR, care astăzi consideră textul ei inacceptabil. Iar art. 11 din Recomandare nu pune o problemă reală pentru statul român, de vreme ce conține clauza asigurătoare a supunerii reglementărilor în domeniul drepturilor minorităților cadrului constituțional.

În fața dezastrului diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe Român, numai o sancționare politică de către societatea românească și o schimbare totală de strategie mai pot da României șanse în viitor.

Dar întâi că prin declarația de sprijinire a pozițiilor guvernului Nicolae Văcăroiu, CDR și dumneavoastră, dl. Emil Constantinescu, faceți teribile greșeli politice, care afectează, în aceeași măsură, interesele naționale și interesele Opoziției.

Prima mare greșală este transformarea CDR într-un factor politic conservator, care nu înțelege că pentru realizarea priorității absolute a momentului – integrarea României în Europa instituționalizată – nici un preț nu este prea mare, mai ales că în acest caz nici nu era de plătit vreun preț.

În al doilea rând, liderii CDR arată că nu sînt informați asupra instrumentelor politico-juridice care reprezintă astăzi căile de rezolvare pașnică a situației minorităților și nu înțeleg natura mediului internațional în care statul român este chemat să acționeze.

A treia greșală constă în ajutorul dat adversarului politic cînd acesta se află într-o situație dificilă, iar greșala lui afectează interesele naționale. Regula elementară a competiției politice este să nu preiei responsabilitatea eșecurilor adversarului în chestiuni în care nu ai avut nici un cuvînt de spus.

Nu pot omite nici ultima greșală, pe care v-o reproșez dumneavoastră și celorlalți lideri ai CDR: a nerespectării promisiunii de a reprezenta cu decență opțiunea oamenilor care v-au sprijinit pentru o Românie civilizată și integrată în spațiul european.

GABRIEL ANDREESCU
21 martie 1995

Declarație a Alianței Civice

Alianța Civică a luat cunoștință de hotărîrea din 12 martie a.e. a Comitetului Național al Partidului Alianței Civice de a părăsi Convenția Democratică din România.

La înființarea sa, în luna iulie 1991, Partidul Alianței Civice a preluat nu numai numele, dar și obiectivele cuprinse în Documentele Alianței Civice, ea însăși concepută, încă de la înființarea din noiembrie 1990, ca un liant și ca un catalizator al forțelor democratice din țară.

De atunci, în statutul și baza umană ale Partidului Alianței Civice s-au produs repetate modificări, opțiunea civică fiind abandonată în favoarea altor orientări doctrinare.

Încă din faza organizării Convenției Democratice, dorințele firești a Alianței Civice de colaborare cu partidul ce îi poartă numele i s-a răspuns printr-o reținere greu de înțeles, culminînd cu încercările repetate de minimalizare a rolului Alianței Civice în cadrul Convenției Democratice.

Sesizînd de mai mult timp intenția PAC de a părăsi Convenția Democratică, conducerea Alianței Civice a înțeles, cu prilejul unor întâlniri

bilaterale, să prevină conducerea partidului asupra gravității unei asemenea decizii.

Din păcate, prin hotărîrea din 12 martie a.e., inevitabilul s-a produs, obligîndu-ne să constatăm, cu amărăciune, că partidul înființat sub auspiciile noastre și sub deviza solidarității civice s-a detașat iremediabil de idealurile Alianței Civice.

Chiar dacă există și alte forțe care se delimitează de actuala putere, adevărata opoziție din România rămîne Convenția Democratică, iar ieșirea din cadrul acesteia echivalează cu abandonarea ideii de opoziție anticomunistă.

În consecință, Alianța Civică se vede obligată să retragă

creditul moral și politic pe care îl acordase cu speranță partidului ce îi poartă numele și consideră că este o datorie de onoare a acestuia să renunțe la un nume pe care, în aceste condiții, îl definește fără nici o acoperire.

Totodată, Alianța Civică se declară solidară cu membrii și parlamentarii Partidului Alianței Civice care și-au reafirmat fidelitatea față de Convenția Democratică, intenționînd ca, sub o formă sau alta, să contribuie în continuare la unitatea și consolidarea acesteia.

București, 14 martie 1995
Comitetul de Coordonare al Alianței Civice

Adevărul literar și artistic, nr. 261

- Nichita Stănescu – „Viitorul trecut”, un eseu de Alexandru Condeescu
- „Pagina a doua din „Adevărul literar și artistic” îi citește pe scriitorii din opoziție cu lupul” – ne atrage atenția dl. Val Condurache
- O reparație: „Strigătul” de Cristian Popescu în versiune integrală
- Moralitatea nebuniei – de Cristian Tudor Popescu
- Un „caz” inventat de C.R. Constantinescu
- Utimele zile ale lui Dylan Thomas
- Din Paris, Magda Mihăilescu: Nichita Mihailov ride cu un ochi și cu altul plînge soarta Rusiei

CALENDARUL MIȘCĂRILOR SINDICALE ale săptămînii 14-21 martie

Marti 14 martie, Cartelul ALFA a organizat, la Baia Mare și Reșița, două mitinguri de protest, care fac parte din campania națională a acestei centrale sindicale. Peste 5.000 de persoane au demonstrat în capitala Maramureșului. Joi 16 martie, ALFA a organizat alte trei mitinguri de protest în Cluj, Zalău și Bistrița. Revendicările ALFA se referă la: scăderea impozitului pe salarii de la 65% la 50%; creșterea salariului minim brut; alocația pentru copii și tichetele de masă. Manifestațiile de protest au continuat vineri 17 martie cu un miting în Piața Revoluției din București și un marș de protest pe traseul Piața Universității-Magheru-Piața Romană-Piața Victoriei. În aceeași zi au avut loc manifestații de protest în Arad, Bacău, Bihor, Bistrița, Constanța, Mehedint, Hunedoara. Reprezentanții Cartelului ALFA au semnat cu Guvernul un protocol, prin care Executivul se angajează să răspundă la revendicările CNS „Cartel ALFA” pînă la 24 martie și să înceteze negocierile specifice cu partea sindicală, alături de ceilalți parteneri, sau prin ministere, pînă pe 27 martie.

Vineri 7 martie, Sindicatul Liber din Învățămînt Bacău, în colaborare cu Uniunea Județeană a Sindicatelor Libere Bacău, a organizat un miting de protest în fața Prefecturii din Bacău. Sindicatele profesionale băcăuani revendică: indexarea salariilor, de la 1 ianuarie 1995; mărirea coeficienților de ierarhizare a salariilor pentru personalul TESA, de la 1 aprilie a.e.; alocarea fondurilor bugetare pentru majorarea salariilor, de la 1 aprilie a.e.; adoptarea Legii învățămîntului și a Statutului cadrului didactic în regim de urgență, alocarea a cel puțin 6% din PIB pentru învățămînt; începerea negocierilor pentru contractul de muncă de ramură pe anul în curs.

Peste 10.000 de muncitori forestieri din Federația Sindicatelor Libere din Industria Lemnului (FSLIL) au manifestat, joi 16 martie, prin centrul Bucureștiului cu țapine, cirilge și ferăstraie mecanice. FSLIL solicită stoparea concurenței neloiale în exploatarea pădurilor. Federația este afiliată la CNSLR-Frăția.

Sindicatele din regiile autonome au organizat marți 21 februarie un miting în Piața Revoluției, urmat de o demonstrație pe Calea Victoriei și un alt miting în fața sediului Guvernului. Au participat organisme sindicale din Romgaz, Petrom, Renel, Poșta Română, SNCFR etc. Principala revendicare a demonstranților este anularea Ordonanței de urgență privind limitarea creșterii salariilor pe anul 1995.

MARIAN CHIRIAC

Un dușman al singurătății

Drumul către casă – emisiune cuprinzînd informații din viața Capitalei – coordonator Maria Manoliu (de luni pînă vineri, ora 15.00)
Rockada mare – realizator Florian Pittis (marți, ora 22.00)

Cîntăreașă cheală – lumea teatrului; noutăți, interviuri, analize – realizator Alin Gălățescu (miercuri, ora 17.15)

Turnul de veghe – Dezbateri cu lumea presei asupra principalelor probleme ale momentului – realizator, directorul postului Radio Tineret, Cornel Ciomăzga (vineri, ora 18.00)

Căutările model – lumea model; perioade, stiluri, manechine – realizator Alin Gălățescu (vineri, ora 21.15)

Fără anestezie – invitatul săptămînii în dialog cu directorul postului Radio Tineret, Cornel Ciomăzga (sîmbătă, ora 18.00)

N.C. Munteanu – TOTAL și de la capăt

Interviu
realizat de
Rodica Palade

Europa Liberă sau dulcea pasăre a tinereții

Domnule N.C. Munteanu, ce a însemnat *Europa Liberă* pentru dvs.?

Cei mai frumoși ani ai tinereții mele, ce-a de-a doua, pentru că pe prima am trăit-o aici, în anii bezmetici, întunecoși, plini de teamă și de lipsă de speranță.

Ce făceați înainte de a pleca în Germania?

Am fost tot jurnalist – asta mi-am dorit să fiu de mic copil. Am debutat la *Contemporanul*, apoi am lucrat la Televiziunea Română, la revista *Cinema* și acolo m-a prins anul 1977 – când am plecat în străinătate. După cîțiva ani de încercare a caracterului, finalmente, în 1980 am fost chemat la *Europa Liberă* pentru o probă de două luni, care s-a continuat cu altă probă de șase luni și cu încă o probă de șase luni, și după aceea am fost angajat. *Europa Liberă* a fost cea mai interesantă experiență a vieții mele. Ea a presupus multe dificultăți, văzute sau nevăzute, știute sau neștiute de aici, cu amenințări, cu temeri. Erai silit să faci un jurnalism ușor schizofrenic: să oglindești o realitate de la 2.000 de kilometri distanță, fără să ai nici o legătură cu ea, să vorbești unor oameni cu care practic nu poți să vii niciodată în contact.

Nu existau reacții din țară?

Ba da. Erau reacții anti, bine știute, cele din *Săptămîna* sau din presa de acel tip, dar erau și protestele autorităților înspre SUA și Departamentul de Stat. Mai erau și puținii turiști care treceau prin Germania și care aveau curajul să se întilneasă cu noi. Printre aceștia s-au numărat oameni importanți din lumea presei, a culturii și chiar din rîndurile PCR. Mai veneau, în special în timpul verii, destul de multe scrisori, pe căi foarte ocolite. Finalmente, o sursă importantă de informație pentru noi, și care constituia baza de la care porneam, era totuși presa românească. Bună, proastă cum era atunci. În ea existau enorm de multe informații care trebuiau pescuite, rearanjate, decodate, repuse în context și retransmise spre România, pentru că oamenii din țară refuzau nu doar să dea crezare, dar nici măcar nu citeau.

De ce s-a reîntors N.C. Munteanu în țară

De ce v-ați întors în țară și de ce n-ați mai rămas la *Europa Liberă*?

Sînt multe explicații foarte personale, dar care nu țin de bunăstare sau de o viață mai dulce decît cea care este aici. După Revoluție s-au schimbat cu rezeziune extraordinară foarte multe lucruri aici în țară. Cred că *Europa Liberă* nu a avut o politică generală de management prin care să încadreze postul în noua situație. Au fost enorm de multe ezitări, iar staff-ul american considera că *Europa Liberă* și-a făcut datoria și că ar putea chiar să dispară. Evenimentele ulterioare au demonstrat însă că era o hotărîre pripită. Pentru că se luase hotărîrea și trebuia să se facă economii, s-a apelat la soluția mutării postului la Praga, unde va funcționa într-o formulă redusă ca personal și cu 1/3 din bugetul anterior. Deci tot ar fi trebuit să părăsesc Germania, și atunci mi-am zis că decît s-o iau de la început cu un univers lingvistic cu totul nou, măcar să mă întorc acasă, pentru că sunetele pe care le aud în jurul capului meu îmi sînt familiare. În al doilea rînd, mi se pare că ceea ce se întîmplă în România și în toate țările din Est, din punctul de vedere al jurnalismului, este o experiență copleșitoare. Nu-i e dat oricui ca într-un secol să trăiască agonia Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Mai e ceva: trebuia să vă gîndiți că, 15 ani, eu personal am lucrat acolo, trăind într-o permanentă negație: nu unui sistem, unei ideologii, unei situații sociale, economice, politice. Mi-am spus că dacă în România se poate, și cred că se poate să afirmi, de ce n-aș încerca s-o fac de aici, din țară. El bine, eu încerc și această experiență, fără să-mi fac din ea nici un punct de eroism, cum nu mi-am făcut nici din activitatea de la *Europa Liberă*. Cu toate că a fost eroic, cu amenințări extrem de dure, mai ales în ultimii ani ai dictaturii.

Și mai e un motiv al întoarcerii: între altele, România este și țara mea, și dacă e să ne referim la niște valențe „patriotice” (nu-mi stă în caracter să vorbesc despre patriotism în tot locul), atunci întoarcerea reprezintă forma mea de „dragoste de țară” și de oamenii care sînt aici, care au suferit și care suferă în continuare.

Jurnalism Est-Vest și retur

Cum ați găsit jurnalismul în România, ținînd seama că v-ați maturizat ca jurnalist în Vest?

Cînd am plecat în Occident, îmi luasem adio de la această profesiune și, după rezolvarea problemelor cu azilul politic, eram hotărît să-mi schimb meseria. Pentru mine a fost o șansă extraordinară cînd mi s-a oferit un post la *Europa Liberă*, un post pe care l-am cîștigat, la propriu, cu sudoarea frunții și l-am și menținut – de asemenea și la propriu, și la figurat – cu sudoarea frunții. Evident că acolo nimic din ceea ce știam eu despre jurnalism nu mai corespundea, în primul rînd era vorba de condiția schizofrenică amintită. În al doilea rînd erau niște rigori impuse, extrem de severe. Amintesc faimoasa regulă (de care se și zîmbește acum în România) a celor două surse pentru informațiile pe care le difuzezi. Responsabilitatea pe care trebuia să ți-o asumi în legătură cu ceea ce vorbești era enormă. Noel Bernard, între altele, ca bun venit la *Europa Liberă*, mi-a spus: „Fiule, dacă ai să spui că la Wash-

că ar puteau să-și piardă posturi sau situații materiale importante. Dar un securist – de altfel foarte blind și foarte uman, tipic locului în care se afla – a fost și la mine acasă, la mama mea. A început s-o întrebe lucruri banale – cum e viața, cum e cu agricultura, cum merge cu cîmpul, finalmente s-a ajuns la copii. „Ce-ți fac copiii?”, a întrebat. Mama mea i-a spus: „Cutare este în cutare loc, cutare este în cutare loc” etc. Și el a întrebat: „Dar cel mare?”. „Nu știu, mamă, este în Germania”. „Dar de ce nu vine el în țară, că țara are nevoie de băieți deștepti” etc. „Nu știu, mamă, el a fost singur de la 14 ani și ce-a făcut el a fost bun făcut, n-am nici o grijă de el, nu greșește niciodată, știe el ce are de făcut”. „Dar ce face el, matusă, acolo?”. „Nu știu, mamă, aud că vorbește la un radio”. „La care radio, matusă?”. Atunci mama mea a arătat aparatul de pe masă: „La asta, mamă!”. Probabil că de la mama moștenesc o parte din umorul și sarcasmul meu, sarea și piperul comentariilor mele. Umorul era, în fond, proba de atitudine și de detașare a noastră față de evenimente. Tu vorbeai 8 ore despre nenorocirile și mizeria din România, iar la ora 5 terminai, trăgeai ușa și ieșea într-o lume normală, care îți oferea totul.

Mass-media a explodat pentru că românii toți erau nevorbiți

Aș vrea să ne reîntorcem la explozia jurnalistică de după '89.

Probabil că este fenomenul cel mai interesant din România, de după Revoluție. Explozia informațională, a ziarelor, a revistelor, a cărților, chiar a televiziunii, a fost extraordinară. Și ea era de înțeles, pentru că românii, toți, erau un popor nevorbit. Aveau să-și spună totul, să acuze totul, să arate cu degetul totul, indiferent cît adevăr exista în afirmațiile care se făceau. Era un preluat de tăcere și de aici explozia pe hirtie, pe unde, pe ecrane. Mai tirziu, ziarele au început să se așeze. Unele au evoluat extraordinar, cum ar fi *Adevărul* și *Azi*. Ne aducem aminte încă de atitudinea acestor două ziare în timpul mineriadei și felul în care au apreciat ele rezultatele mineriadei. E adevărat că unii dintre cei care au făcut-o au fost recompensați sau au ajuns ambasadori în țări unde grădiniile înfloreau. Este cazul lui Danie Novăceanu. Cine citește ziarul *Adevărul* de astăzi cu atenție, ca și ziarul *Azi*, își poate da seama de evoluție. Unele au dispărut. Din păcate și unele foarte bune, cum a fost *Cuvîntul*. Înființarea biroului de la București al *Europei Libere*, cu multe dificultăți, este probabil al doilea lucru important care mi s-a întîmplat după Revoluție. Am găsit oameni cu adevărat talentați, mulți dintre ei care nu scriseră pînă la Revoluție și care nu doar că erau talentați, dar și aveau inteligența extraordinară și înțelegeau rapid stilul de lucru al *Europei Libere*, să se adapteze fără nici un fel de constrîngere și să realizeze lucruri cu totul și cu totul remarcabile și calitativ, și cantitativ. Aș vrea să-i omagiez pe toți acești colegi, cu care am lucrat cu o plăcere extraordinară, vîzîndu-mă pe mine tînăr debutant, în 1964-1965.

Presa s-a decantat. A apărut *Evenimentul zilei* al lui Cristoiu, care a simțit că e nevoie de un ziar de acest tip. El poate să-ți placă sau nu. Dar foarte multă lume își începe ziua (chiar și cei care îl detestă) răsfoindu-l. Un astfel de ziar există în toate țările din Europa, inclusiv în cele anglo-saxone.

Eu mi-am pus mult mai multe speranțe în presa apărută, dar două din evenimentele care s-au întîmplat recent m-au descumpănit profund. Este vorba de cazul Sandi Mehedintu și despre atentatul de la Suceava, unde interpretările au fost absolut aberante, înainte de a se ști cu adevărat ce s-a întîmplat. Ele au apărut în ziare serioase, ca *România liberă* sau *Adevărul*, care s-au făcut ecoul unei interpretări fanteziste, fără să verifice măcar printr-un telefon ceea ce s-a întîmplat.

Cum să fii ca să fii jurnalist

Nu cumva este semnul că, neexistînd o școală de jurnalism, s-a făcut jurnalism într-un mod amatoristic?

Eu nu cred că jurnalismul adevărat se învață în școală. Pentru un jurnalist adevărat, în afara de ta-

ington ninge și de fapt plouă, este un lucru neplăcut, dar deloc tragic, dar dacă ai să spui că la București e cer senin și de fapt tună și fulgeră, este foarte neplăcut, pentru că asta înseamnă credibilitatea ta în raport cu ascultătorii tăi. În al doilea rînd, jurnalistică practică la *Europa Liberă* fiind condusă de un staff american, e de tendință anglo-saxonă, care pune accentul pe fapte și mai puțin pe comentariu. Sigur că acele comentarii nu ne erau interzise cu desăvîrșire. Existau toate posibilitățile să-ți manifesti atitudinea față de faptele ca atare, însă în anumite limite. Asta a implicat o muncă enormă de documentare: agenții de presă, Radio România București, presa română. În rest, nu era decît o chestiune de talent și de „angajament”, pentru că puteai foarte bine să lucrezi la o emisiune în care trebuia să vorbești despre nenorocirile din Africa sau să faci analize politice dintr-un alt sector care n-ai avut nimic cu realitatea de aici și care nu te expunea nici unei presiuni – nici față de tine personal, dar nici față de familia ta din țară.

Familia dvs. din țară a avut de suferit?

De suferit efectiv nu, pentru că, fiind țărani și nefiind lefegii la stat, nu puteau fi cu nimic presați

lent este nevoie de o solidă bază culturală și de o curiozitate neostilită, dar și de un simț al responsabilității. Iată, sînt foarte mulți jurnaliști care n-au trecut printr-o școală de jurnalism, care au venit de la litere, cadre didactice, scriitori și care s-au impus. Lucrul ce mă îngrozește cel mai tare este că tocmai ziare care își făcuseră deja un mod de a fi prin a publica doar informații betonate au succumbat în fața tentației de a da „știri” în premieră, cu toate comentariile aferente.

Dar față de o lege a presei cum va situați? Sau față de recentele propuneri de modificare a Codului Penal privind ziarisții.

Mii de oameni scriu, în Germania, de pildă (ca și mine, cînd lucram la *Europa Liberă*), dar nu știu în ce măsură, cînd ei se așază la masa de scris, au în vedere Codul Penal, cum se profilează aici. Cum a spus și Patapievici foarte bine, prevederea cu atențat la demnitatea statului este din capul locului o cenzură nevăzută, la fel de parșivă ca și autocenzura. Ceea ce apui tu s-ar putea interpreta în orice fel: ca un atac la adresa Președinției sau a demnității parlamentarilor. Numai că demnitatea unui om politic nu depinde de ceea ce scrie un ziarist. Ea depinde chiar de demnitatea în sine a celui om. Nu trebuie pierdut din vedere că, dacă oamenii pier, partidele dispar sau se transformă, România este continuă, indiferent de cine și ce face. Or, a încerca să împiedici critica la adresa faptelor, gesturilor și spuselor unui demnitar – fie el și președintele țării – în numele patriei sau al imaginii ei în lume, mi se pare un lucru foarte periculos.

Ritmuri noi la TOTAL

Cum ați ajuns la *Radio Total*? Ce faceți acolo vă place? Am venit la *Radio Total* pentru că sînt jurnalist și pentru că prietenul meu Nistorescu mi-a oferit această șansă. Mi s-a părut că e un stil de jurnalism care mi-ar conveni. El își propune să fie un flux continuu de știri, informații care privesc viața comunității locale. *Radio Total* este singurul care respectă din acest punct de vedere caietul de sarcini impus de CNA. De cînd sînt la *Total*, constat însă că ritmul, felul meu de a vorbi nu prea corespund tronsoanelor de dimineață. Eu aș fi mai degrabă pentru un program de noapte, pentru că sînt mult mai în formă. Colegii mei tineri sînt mai luți ca mine, nu numai de gură, ci și de minte. Drept care, după ce am încercat două luni și ceva într-un program foarte de dimineață, pe ideea că e segmentul cel mai ascultat la un astfel de post de radio și că seara ascultarea scade din cauza televizorului, vom încerca o schimbare. *Total* este un post de radio independent, deși eu aș prefera termenul comercial, care n-are nimic peiorativ în el, adică un post de radio care trebuie să trăiască doar din ceea ce cîștigă din publicitate. Aici problemele sînt două: piața de publicitate este extrem de îngustă, nu există un număr suficient de mare de produse de larg consum care să necesite o publicitate, care înseamnă informație în primul rînd. În al doilea rînd, omul care produce ceva și vrea să vîndă, indiferent că e un serviciu sau un obiect, nu reacționează în mod normal la propriile lui necesități, el reacționează mai degrabă la relațiile pe care le-a avut sau le are. Sînt foarte multe cazuri în care poți să ajungi la un om important care are un fond important de publicitate și nu-l obții, dar îl obții dacă te duci cu o relație sau dacă între tine și el sînt prietenii. Dvs. vă puteți imagina cum primește publicitate de la firme foarte importante și în general cu bani mulți un ziar care are 3.000-5.000 de exemplare? Este vorba de *Dimineața*, dar și *Vreamea*, *Totulși iubirea*, unde găsești reclame ale unor importante firme și e clar că acel mesaj nu va ajunge decît la un număr foarte restrîns de cititori.

Dar asta nu este publicitate, ci o formă de subvenție. Mi se pare foarte limpede.

Se face însă sub firma publicității. Și foarte multe lucruri se întîmplă așa în România: sub o anumită firmă se ascunde cu totul și cu totul altceva. Vin aici cu un exemplu recent: știm cu toții scandalul cu AGA, în care sînt amestecați cei mai mulți parlamentari din PDSR. Președintele Iliescu, depășindu-și atribuțiile, a intervenit brutal: el a ordonat ca membrii de partid ai PDSR să nu mai facă parte din AGA și din CA. Parlamentul, scriind, s-a supus. S-a ajuns la un compromis: un parlamentar – o AGA sau un CA. Adrian Păunescu a fost primul care a observat inadverența și a spus-o deschis: dacă noi răspundem acestei „indicații” prezidențiale, lumina va spune că sîntem la remorca Președinției. Președinția și Legislativul sînt complet separate.

Atunci a intervenit în discuție artileria grea, sub forma d-lui Alexandru Bîrlădeanu. Dînsul recunoaște că are de primit de la ASIROM suma de 110 milioane de lei și găsește că este o sumă nerăsunată, de care se jensează cînd se gîndește la șomerii etc. Dar dl. Bîrlădeanu este împotriva ca această sumă să nu-i fie plătită, pentru că el, anul trecut, a semnat un contract care prevede că are dreptul la această sumă. Dacă se va aplica retroactiv (la indicația președintelui) o scurtare a dividendelor pe care le au de primit sau se va apela la ceea ce FPS a hotărît (ca sumele convenite să nu depășească de două ori și jumătate salariile unui director de astfel de fond), atunci el își va da demisia din FPS și se va adresa Justiției. Și sînt toate șansele ca el să cîștige, pentru că un contract este un contract, și dacă sîntem în statul de drept, el nu poate fi modificat decît cu acordul ambelor părți. Iar dl. Bîrlădeanu nu și-a dat acordul. Această poziție uluitoare, minuiind perfect problema statului de drept și a separării puterilor în stat, a apărut în ziarul *Vreamea*. Eu recunosc că dl. Bîrlădeanu are perfectă dreptate cînd apără un principiu de drept. Dar colegii d-lui Bîrlădeanu care fac parte din 3-4-5-12 AGA, personal sau prin interpuși, vor face același lucru sau cumva vor socoti că fac o faptă bună, umanitară, cedîndu-și jumătate sau totul în favoarea partidului din care fac parte? Iată cum un principiu de apărare a statului de drept devine un principiu de îmbogățire pentru niște oameni care de altfel sînt chemați să facă legi, care trebuie să fie integri, care trebuie să-și declare averea personală, care trebuie să fie exemplari pentru noi toți.

Să ne întorcem la radio.

Radio Total, din fericire, face parte dintr-o companie care cîștigă bani din alte afaceri. Deocamdată, nu se poate spune că aceste posturi, cu una sau două excepții, cîștigă bani. Dar noi sîntem decizi să rezistăm și să continuăm această formulă, care începe să prindă la ascultător. Colegii mei sînt buni, știu să scrie scurt, să raporteze doar faptele, știu să-și includă atitudinea în relatare, dar fără să exagereze niciodată. Spre uimirea mea, numărul de oameni care ascultă aceste posturi de radio este foarte mare, pe de o parte fiindcă sînt nevoiți, pe de altă parte pentru că ei înșiși încearcă să afle răspunsuri la ceea ce se întîmplă în țara asta.

În Consiliul de Administrație, N.C. Munteanu nu vrea să se lase compromis și nici să facă compromisuri

Domnule N.C. Munteanu, ați devenit de curînd un felicitat membru în Consiliul de Administrație al TVR. Relații-ne cum ați ajuns aici.

Am fost confirmat de comisiile pentru cultură ale celor două Camere reunite, urmînd ca finalmente să fim sau să nu fim votați de Parlament. Cum știți, sindicatul d-lui Iuga, din TVR, a făcut un referendum, iar eu am fost ușor uimit de introducerea mea pe listă alături de oameni de cultură de calibrul lui Lucian Pintilie, Octavian Paler, Gabriel Liiceanu. Am presupus că e un fel de omagiu tîrziu, pe care altfel nu prea l-am primit pentru activitatea trecută, nu doar a mea, ci a postului de radio *Europa Liberă*. Și m-am bucurat pentru că, în foarte multe țări din lagărul comunist, oameni care s-au ilustrat prin activitatea lor din exil au fost primiți cum se cuvine – nu neapărat că au fost decorați sau au primit certificate de revoluționar. Doamne ferește! În Cehoslovacia, Ungaria și Polonia, foarte mulți exilați de calitate s-au întors, renunțînd la ceea ce au cîștigat în Occident pentru a da o mîna de ajutor în țara lor. Efortul lor a fost luat ca atare și prețuit ca atare. Referitor la TVR, eu am stat de vorbă cu dl. Gabriel Liiceanu și ne-am gîndit dacă să acceptăm sau nu să „concurăm” pentru CA al TVR. Ne-am spus că poate e mai important să nu facem aceeași greșală pe care au făcut-o mulți din Opoziție în ultimii cinci ani: de a refuza să pui umărul. De ce să nu fim într-un meci în care să încercăm să facem binele de care sîntem capabili?

Cum a decurs audierea dvs.?

Audierea mea a fost extrem de agreabilă, chiar și atunci cînd mi s-au pus întrebări care aveau rolul să mă incute. De exemplu: avînd în vedere că în Occident, lucrînd la *Europa Liberă*, nu puteam s-o fac decît dacă aveam legături cu anumite agenții de spionaj, înțeleg să păstrez aceste legături? Sigur, clișeele vechi propagande anti-*Europa Liberă* de pe vremea cealaltă... Eu am răspuns că n-am avut de-a face cu nici un serviciu de securitate, exceptînd

du-l pe cel din România. Apoi am fost întrebat ce părere am de atitudinea UDMR în momentul de față. Nu era o întrebare legată de Televiziune, de prezența programelor sau de calitatea programelor maghiare de la TVR.

Întrebarea seamănă puțin cu cele ale... căpitanului Soare.

Dacă vreți... Dar mi s-au pus și întrebări foarte sentimentale, ca de exemplu cum interpretez versul „Eu îmi apăr sîrăria și nevoile și neamul” sau dacă eu cred că serialul „Memorialul Durerii” include în el toată durerea poporului român. Ce să răspunzi la asta? Nu aveai ce să răspunzi. Eu am făcut o mică expunere în care am încercat să explic cum se cred eu că ar trebui făcut pentru a asigura TVR rolul ei de instituție publică, în primul rînd, și de informare; despre cum ar putea TVR să iasă din cîlcii în care a fost bîgată de televiziunile particulare, cum ar putea să-și îmbunătățească situația financiară, dacă ar vrea să-și îmbunătățească – și cum atît. Mai toți cei care m-au întrebat, fie că făceau parte din Opoziție sau din gruparea majoritară, au ținut să „elogieze” activitatea mea la *Europa Liberă*, relativ obiectivitate de care aș fi dat dovadă pe vremea cealaltă, dar și mai încoace. Am auzit multe cuvinte bune despre mine și *Europa Liberă* într-o instituție oficială, care, între altele, era fostul CC al PCR...

A fost și Adrian Păunescu la audierea dvs.?

Nu. Dar nu din cauza mea, ci din cauză că imediat după mine urma audierea d-lui Gabriel Liiceanu. Dl. Gabriel Liiceanu este un tip de o rectitudine morală care nu mai trebuie pusă la îndoială și, după părerea mea, dintre noi doi el ar fi fost cel care ar fi trebuit ales, și nu eu. După audierile noastre, cine a urmărit zărele *Vreamea* și *Totulși iubirea* a putut să constate că inamicia lui Adrian Păunescu este foarte puternică. El nu poate să uite faimosul „Apel către lichele” de care dl. Liiceanu nu s-a deziniciodată și pe care l-aș semna și eu orînd.

Credeți că Adrian Păunescu s-a simțit „lichele”?

Bînuiesc. Altfel nu-mi explic atitudinea lui extrem de dură. Cînd e vorba de el, de trecutul, de prezentul lui și de bunăstarea lui, nu poate să ierte. Pe de altă parte, cred, dar nu am probe, a fost acolo și un fel de tirg – alegerea mea fiind, de fapt, o formulă de compromis. Primul lucru pe care îmi propun să-l fac în TVR, dacă voi fi confirmat de Parlament, este să nu mă las compromis și să nu fac nici un compromis. Noi nu sîntem trimisi acolo să facem programe, să mediem situații conflictuale sau de altă natură. CA se poate ocupa de strategia generală a programelor, dar nu de programe și nici de conținutul lor, pentru că noi nu sîntem un fel de instanță, un alt CC sau secție de presă a cuiva. Noi trebuie să garantăm că TVR este o instituție în serviciul public.

Domnule N.C. Munteanu, vă mulțumim. S-auzim numai de bine!

In fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți audia la *Radio Total*, între orele 22.00-24.00:

TALK-SHOW-uri LIVE

FM 94,2 MHz

TOTAL

un radio actual

RADIO

Telex: 837 317 80; 831 586 45

Luni: Off-side – Ioan Chirilă
Marți: Cîinele de pază – Cornel Nistorescu
Miercuri: Punct și virgulă – Carmen Bendovski
Joi: Fiți întreprinzători – Bogdan Teodoru
Vineri: Taxiul de Noapte – N.C. Munteanu

Mircea Eliade și provocarea imaginarului simbolic

Mircea Eliade – Imagini și simboluri; eseu despre simbolismul magico-religios; prefată de Georges Dumézil, traducere de Alexandra Beldescu, București, Humanitas, 1994, 242 pp.

Ultima lucrare științifică a lui Mircea Eliade publicată de editura „Humanitas” este una din primele care ar trebui citite din acest autor. Dacă lucrările despre Yoga sau Tratatul de istoria religiilor (apărute anterior tot la Humanitas) par a vorbi mai curând unui cititor deja convins de relevanța investigației gândirii simbolice a lui „homo religiosus”, Imagini și simboluri își propune să fie în primul rând o carte persuasivă. Fidel vocației sale de a depăși limitele stricte specialității, de a se adresa unui public intelectual cit mai larg, Eliade adoptă în cartea aceasta un ton incitant, menit să capteze și să captiveze interlocutorul. Proiectându-și discursul de istoric al religiilor pe mai vastul plan al filosofiei culturii, el face dintru început apel la orizontul de așteptare al intelectualului european de la mijlocul secolului XX. Depășirea scientismului pozitivist, voga psihanalizei, pătrunderea culturilor asiatice în conștiința Occidentului sînt premise favorabile bunei receptivități a pledoariei sale pentru perenitatea și valoarea general-umană a simbolismului magico-religios. În acest context, istoricul religiilor se dorește un autorizat exponent și hermeneut al gândirii prin imagini și simboluri în formele ei genuine – apanaj al profesiei sale. Această carte ne apare ca o provocare lansată spiritului occidental de astăzi, aceea de a recarda elanurile propriului imaginar simbolic în tradițiile venerabile ale simbolismului magico-religios. Ambele părți nu ar avea decît de câștigat: experimentele suprarealismului ori căutările psihanalizei – conștientizînd valoarea spirituală generală a obiectului lor; mesajul tradițional al culturilor exotice – vădîndu-și consonanța cu unele deschideri culturale ale Occidentului actual.

În Imagini și simboluri, Mircea Eliade nu încearcă o prezentare panoramică a simbolismului magico-religios, ci selectează cîteva teme – extreme de relevante însă – cu un maxim impact asupra publicului cultivat. Capitolul Simbolismul „Centrului” sintetizează marile probleme ale cosmologiei de tip arhaic: „Centrul” nu este numai miezul spațiului locuit de comunitate – al Cosmosului opus Haosului –, ci și punctul în care planurile Universului comunică de-a lungul Axului Cosmic, materializat în Munte, în Arbore, în Templu. Axul Cosmic este suportul mișcării ascensionale, fie ea zbor mitic sau escaladă rituală, de trecere „dincolo”, de accedere la Sacru, la Real. Spre deosebire de restul capitolului, unde investigația comparativă are în vedere o același simbol în variate arii culturale, cel despre Simbolismul indiene ale timpului și eternității urmărește viziunile arhaice ale temporalității ciclice într-o singură cultură, cea indiană, veritabil domeniu de referință pentru istoria generală a religiilor, așa cum o înțelege Mircea Eliade. Problema centrală este tot cea a accesului la Real, de astă dată în forma abolirii Timpului, fie ca expresie a Iluziei cosmice a Zeului, în mitologia vîgînă, fie ca succesiune ireală de unități momentale și discontinue, în filosofia budhistă. Din perspectiva circularității comune Spațiului și Timpului, cele două capitole se văd complementare: Centrul este locul „ieșirii din Cosmos” și totodată al „ieșirii din Timp”, locul simultanei transcendente și aboliri a spațio-temporalității. Pînă acum, investigația lui Mircea Eliade a pornit de la categorii dintre cele mai generale spre imagini simbolice particulare, prin care ele se ex-

primă. În continuare, sensul va fi invers: de la o imagine simbolică sau alta spre semnificațiile de ordin general pe care ea le poate vehicula.

Capitolul „Zeul legător” și simbolismul nodurilor trece în revistă multiplele ipostaze ale motivului „legării”: în mitologia Soveranului Infricoșător sau a Zeului Morții, în viziunea precosmogonică a Apeilor captivi, în practicile magice, în rituri nuptiale, funerare, obstetice etc. De remarcă ambivalența simbolică a legăturilor și a nodurilor, polarizarea de sens a respectivelor imagini ce pot avea semnificații deopotrivă benefice sau malefice. Tot astfel, capitolul Considerații asupra simbolismului scoicilor integrează cochilia și perla în complexul Lună-Ape-Fe-

cunditate-Feminitate, zăbovind asupra valorii lor simbolice în riturile de inițiere, funerare, de longevitate, de fertilitate etc., precum și în practicile medicale ori în credințele soteriologice. Pornind, ca și cel anterior, de la simbolismul acvatic, ultimul capitol, Simbolism și istorie, evidențiază sensul inițiativ al imersiei – moarte și renaștere într-o condiție superioară religioasă și spirituală – pentru a înalta în final asupra raporturilor între valoarea arhetipală a acestui act simbolic și semnificația precisă conferită ritului baptismal de teologia creștină care, asemenea iudaismului, preschimbă Istoria în Teofanie.

Nescriind o lucrare de teorie a gândirii simbolice, Mircea Eliade relevă totuși, cu orice ocazie, trăsăturile esențiale ale „imaginilor și simbolurilor”. El diferențiază hotărît imaginea de concept: dacă cel din urmă posedă o semnificație univocă, cea dintîi este prin excelență plurivalentă, cum plurivalentă este și Realitatea ultimă pentru a cărei exprimare spirituală recurge la imagini simbolice. Simbol este imaginea purtătoare de semnificații ultime, ținînd de Sacru, de Real. Imaginea devine simbol atunci cînd provoacă intuiții umane deschiderea spre transcendență. Promovînd recuperarea simbolismului religios arhaic și ecumenic în Occidentul modern,

Mircea Eliade este îndreptățit, credem noi, să prefere unei excesive „conceptualizări” a acestei modalități spirituale sugestive și convingătoare sa ilustrare, anume cu acele imagini cărora el însuși le este ales cunosător și interpret.

În total dezacord cu dl. Ion Bălu, care acuză „mediocritatea traducerii” (vezi recenzia „Dinamica simbolului” în „România literară”, 25-31 ian. 1995), imputîndu-i d-nei Alexandra Beldescu cunoașterea aproximativă a limbii franceze și inadecvata stăpînire a structurilor limbii române, afirmăm că traducerea cu pricina se înscrie, din punct de vedere al calității, mai curînd în registrul superior al realizărilor actuale de acest gen. Buna stăpînire a ambelor limbi a dus, contrar celor spuse de dl. Bălu, la o transpunere exactă, dar nu servilă, față de originalul francez, perfect valabilă conform rigorilor stilistice românești. Observații precum „adjectivul „sempiet” nu admite în limba română grade de comparație” pot suna convingător cel mult pentru mentalitatea rigidă a vreunui profesor pedant de ciclu gimnazial... Ne-am fi așteptat ca dl. Ion Bălu – el însuși exeget al lui Mircea Eliade – să recenzeze traducerea Imaginilor și simbolurilor de pe poziția unui autentic om de cultură, nu a unui birocrat al gramaticii încornetate în norme arbitrar imuabile. În locul inanității imperativului de a traduce „monographie” prin „studiu monografic” (pentru a nu da decît un exemplu de observație „pertinentă”), ne-am fi așteptat să remarcă – cu competența pe care i-o presupunem – lucruri mai puțin evidente pentru cititorul comun, dar nu mai puțin grătore: faptul că traducătoarea a elaborat și un indice (autor, opere, termeni în limbi vechi etc.) inexistent în originalul francez, dar de indiscutabilă utilitate, că a adoptat sisteme științifice de transliterare (pentru chineză, sanskrită, pali etc.) acolo unde originalul opera cu transcrieri aproximative, că a adăugat unele bine venite și temeinice note explicative. Toate acestea cu greu ar putea fi atribuite unui biet tîlmăcitor stingaci și nepricupit, indicînd mai curînd un cercetător avizat, dispus să confere versiunii sale o rigoare științifică superioară celei a originalului. În sfîrșit, nu înțelegem de ce substantivul „simbolism” nu ar avea plural în limba română, cum nu putem accepta nici propunerea de a reda „symbolismes” prin „sisteme simbolice”. Respectul superstitios pentru rigorile limbii române îl determină pe dl. Bălu să nu acorde cuvenitul respect rigorii terminologice a studiilor lui Eliade. Pentru aceasta, simbolism înseamnă tot ceea ce o imagine poate virtualmente semnifica, sistem simbolic desemnînd, dimpotrivă, variatele semnificații asumate, în contexte particulare, de o unică imagine simbolică, semnificații cărora istoricul religiilor are a le descria coeziunea și caracterul sistematic. Întrebarea retorică finală a d-lui Bălu – dacă Humanitas a supus-o pe Alexandra Beldescu testului prealabil de traducere – trădează intenția nemărturisită a recenzentului: ca atacînd traducătoarea să atace editura... Nu vom răspunde, mulțumindu-ne să salutăm publicarea unei asemenea traduceri de aleasă ținută științifică la o editură al cărei prestigiu nu credem că mai are nevoie să fie apărat.

RADU BERCEA

Roceneni
Buletin este
o elegantă
revistă lunară,
scosă în Olanda de
cunoscutul critic
literar și politolog
Sorin Alexandrescu
împreună cu
traducătorul Jan
Willem Boss, cu
ajutorul Comitetului
pentru România.
Fondat în 1988,
Comitetul îl are acum
ca președinte pe
Coen Stork,
ambasador la

București între 1988 și 1993, care a lăsat la plecare o carte de interviuri făcute de Gabriel Andreescu, nenumărate alte interviuri în presă (bineînțelese, și în „22”), multe regrete și o legendă vie despre felul în care a sprijinit rezistența contra regimului Ceaușescu, arta și intelectualii.

Roceneni Buletin dorește să informeze publicul olandez despre evenimentele curente din România în politică, economie și cultură, ca și despre prezențele românești în Olanda și despre relațiile bilaterale dintre cele două țări. Informațiile vor avea un caracter obiectiv. Rubrici fixe: România zi de zi, cronica politică, opinii, interviuri, scurte texte literare, comentarii economice, anunțuri și grafică de artiști români din Olanda. Partea grafică a revistei este asigurată de Jan Willem Boss și Cornelia Golna. (G.A.)

PASCAL BRUCKNER
et ALAIN FINKIELKRAUT

EDITURA NEMIRA
Pascal Bruckner & Alain Finkelkraut
Noua dezordine amoroasă

(304 pagini, 4.000 lei)

Ce se mai întîmplă cu sexul în acest final de secol și de mileniu? Spectrul îngrozitor al virusului HIV l-a îngrădit cumva în limitele – oarecum elastice – ale artificialului prezervativ (testat anti-SIDA)? Domnul Freud mai are vreun loc în autobuzul rapid numărul 2.000? Cei doi încă tineri autori demontează, în cel mai pur stil de constructivist, toate clișeele și locurile comune ale civilizației noastre privind sexualitatea. Cu violență și inteligență, ei alternează analiza cea mai riguroasă cu intervenții dintre cele mai provocatoare (și șocante, aviz amatorilor!). Spicim din capitolele cărții: „Aritmetica masculină”, „Porno-graful sau republica testiculelor”, „Prostituția I: un echilibru prin scădere”, „Formula: Te iubesc”, „Voluptatea ridicolă”, „Sfîrșitul modelului conjugal”, „Împreunarea rezervată”, „Politici ale seducției”.

Director general VALENTIN NICOLAU; Redactor-șef VLAD T. POPESCU; Drepturi de autor EMIL BĂRBULESCU; C.P. 20-28 București; fax: 781.72.51; tel.: 663.67.93

DESTINUL CU PERECHEA SA DE PALME

- S-a născut la 1 iunie 1959.
- A absolvit Facultatea de Litere din București în anul 1990.
- Volume: Familia Popescu - în colecția „Cartea cea mai mică” (1987); Cuvânt înainte (1988); Arta Popescu (1994).
- Membru al Uniunii Scriitorilor din 1990.
- Redactor-șef adjunct la suplimentul revistei „Luceafărul”, „Nouăzeci” (1990-1993).
- Redactor la „Adevărul literar și artistic” (1994).
- A publicat în „Luceafărul”, „22”, „România literară”, „Contrapunct”, „Adevărul literar și artistic” poeme, eseuri, publicistică.
- A semnat textele pentru spectacolele teatrului Odeon... au pus cântecul florilor de F. Arrabal și La figi de Mircea Eliade.
- A murit la 21 februarie 1995.

De dispariția, la nici 36 de ani, a prietenului meu, poetul Cristian Popescu, nu mă va consola de acum înainte nici o iluminare a istoriei. La bomba acestei vesti, generația literară postmodernistă, cu promoțiile '80 și '90, a încărunțit peste noapte. Ne-a albit tuturor părul precum celui bărbat care, umblă vorba, a petrecut o noapte de visor crunt în aceeași groapă cu un lup, deci cu moartea, a trăit până la capăt teroarea spaimii, resimțind în preajmă prezența fiarei, pe care n-a identificat-o însă decât în zori, când a izbutit să se regăsească și pe sine, dar cu totul altfel, într-o oglindă.

Că am încercat noi palma acestei abrupte maturizări, nu e un lucru rău, în principiu. Persistența excesivă în mitul autointreinut al tineretii artistice împinge spre pericolul deresponsabilizării. Poate, așadar, o întreagă generație să se tot copilească și, de la o vreme, nemăitînind sub control măsura scenariului, să dea efectiv în mintea copiilor. Atita doar că o asemenea lecție putea să nu ne-o administreze tocmai viața, sacrificându-l pe unul dintre ai noștri... Ea putea să vină dinspre fenomenul firesc de creștere a literaturii noastre: suficiente ar fi fost trei, patru rateuri spectaculoase dar fecunde, menite a ne întoarce imaginația și mintea la cap. Se învăța mult mai multe din pedagogia falimentului decât din glorioase predici și defilări. Pielea lui Balzac cunoștea bine această experiență. Și iată, Stimați Concetaneni, în sfârșit, dimensiunea luminoasă și nepieritoare a aspirației de a avea „și noi faliti noștri”...

O nouă morală a experienței imediate

Căci, pe cât de duioasă pe atât de paranormală platitudine, orice scriitor autentic își sublinează eșecurile în atitudini proaspete față de scris, față de orizonturile luate de el în stăpânire. Și tocmai în asta rezidă originalitatea lirică a lui Cristian Popescu, în atitudine. Este un autor cărui nu i se poate face inventarul accesoriilor retorice, al zurgălăilor de la atelaj. Popescu își asumă un rol, intră bine în el și se apucă să bată liniștit transee ale constelației numai de el știute, alese după o logică proprie. Când, în 1984, a citit în cenaclul Universitas, condus de Mircea Martin, primul său poem cu adevărat popescian, *Local familial*, am resimțit cu toții suflul unui fel de nouă morală a experienței imediate:

te: „Toată familia mea benchetuește la local familial. Bere. Lăutari. Antren. Mama aduce liliac alb în halbe. Verișoare. Toasturi. Bunicul după teigheea ascute cușit pe cușit, privește buchetul de liliac, ride”. Imaginația, operând prin locuri comune precum mediul familial, conferă prestigiu ritualic, dar și sacadări de marionetă gesticulațiilor celor mai banale: buclele blonde ale mamei dădeau peste marginea halbelor, lăutarul își muia vioara în bere, iar Popescu însuși bătea cărțile, aruncând în joc poza sa de la 13 ani, în chip de valet de verde. Sub noua lumină, contururile contingenței arătau altfel.

Mitologia Bucureștiului

Odată pusă în mișcare, logica acestei atitudini transfigurează reperele asupra cărora se abate: minat de o mecanică sentimentală, bonomă, Tramvaiul 26 leagănă în ritm de vals familia Popescu, o răsfinge înăutit în mulțimea călătorilor, iar el o ia, pe măsura lirismului aceleiași mecanici, pe sub Arcul de Triumf și prin Cismigiu, ajungând până pe Valea Prahovei și pe Litoral. S-au străduit ei optzeciști să așeze accente mitografice pe București. Însirind însă toposurile în ordinea strictă a geograficului, nu cred că au reușit. A izbutit în schimb Popescu, pogorînd asupra acestui Tramvai 26 o binecuvântare și răpindu-l în felul acesta nu numai spre munte, ci deturându-l și spre cer.

De când circula douășase, familia mea are locul ăsta rezervat în tramvai. Uite plăcuța cu numele nostru!

Aici a stat întotdeauna tata, aici a stat bunicul. Sădeau nemicați cu bițelul în mână, cu zimbetul pe buze. Ulte, acum eu păstrez colecția de vederi din toate stațiile în care oprește douășase. De la tata știu cum trebuie unsă din cind în cind fereastra cu lac de unghii ca să strălucească priveliștile. (Traducție)

Proiectându-se în toate metamorfozele fanteziei sale (nu există secvență fără personajul Popescu la a-nțlia sau la a treia singular), scriitorul Cristian Popescu, autor, de fapt, de poeme în proză ce aduc a fabliaux, își continuă neabătut înaintarea spre centrul tuturor tabuurilor. Etalase deja, demontînd-o în piese, parte din intimitatea relațiilor familiale. Ceremonia discursului atenuase emoțiile acestei zone. Numai că din rîndurile familiei făcea parte și tatăl, care, în 1985, data elaborării poemului *Despre tata și noi*, era mort de zece ani.

S-au scurs, prin urmare, zece ani de la moartea tatălui pînă la nașterea acestui poem și alți zece ani pînă la moartea fiului, autorul celui poem...

Desolemnizarea morții

La 16 ani, cumplit devastată de pierderea tatălui, conștiința lui Cristian se trezea în fața unor virtuți neprevăzute care o vor duce și la poezie. Nefericitul moment din 1975 îl va marca pentru totdeauna. Continuînd, prin poezie, explorarea universului sentimental al familiei, va ajunge inevitabil la absența tatălui, la metamorfozele imaginilor sale, la reflexele și la prezența efectivă a morții, la familiaritatea comunicării transcendente. Singur Emil Botta se mai aventurase pe această linie înțli vi-brind de profilul întunecat, fantomatic al iubitei transsempulcrale, acolo predominant însă fluidul romantic, construcția plastică, ecurile din Poe și, asupra tuturor, o boltire nocturnă sumbră. Popescu, în schimb, aplanind ierarhia lumilor, nivelînd toate etajele, povestea cu sfîtoasă seninătate: „Mama își întinde rugina pe buze și mișcă în evantaiul ca să imprăție lumina de lună prin cameră și să-și aducă aminte mai bine. Eu alerg repede, repede dintr-o parte în alta a camerei și mă lovesc cît mai tare de pereți, să sune ca un clopot. Am auzit c-o să-și dea voie în vacanța de vară și tu o să-și înhami două, trei albine la suflă ca să te aducă direct la noi în bucătărie unde va mirosi o miere întîlnă pe pline cu unt. Ce bine e în poză lîngă

Ea mă iubește. Și nu are decît o singură dorință: să mă vadă îngropat în Cismigiu, la leagăne, la nisip. Să am gropari numai copii. Cu lopățele și cu găletoșă. Să mă îngroape de dimineața pînă seara, în fiecare zi. Ea știe că nu-i pe lumea asta mormint mai bun ca-n Cismigiu. Numai de la stîta și stîta joacă și se pot odihni bine păcatele. Și să mai vină și cu din cînd în cînd să-mi facă cite-un monument, un castel din nisip.

Ea - moartea mea din flori.

Moartea mea din flori

tine! Eu m-aș veselii și n-aș mai pleca dacă nu m-ai ține tu în poza aia după umăr. Mi-am tatuat pe umeri epoleții tăi de colonel, mi-am tatuat pe piept decorațiile tale și sub ele s-au înșirat deja ridurile. Am tras cu ochiul și am văzut că tu vii în fiecare dimineață de foarte departe pînă în dreptul pozei afirmate de perete. Și-ți lipești fruntea de luciul imaginii și privești în gol pînă cînd ne trezim noi și trebuie să zîmbim. Aseară mama ne-a explicat că unora le ajunge să moară într-o noapte tot ce au trăit în vreo zecezeci de ani. Ne-a explicat că tu, dac-ai trăit cincizecicinci de ani, trebuie să mori cincizecicinci de ani și abia după aia îți trece. Tu ai fost colonel. Eu sînt liniștit. Zodia mea era demult înscrisă în stelele de pe epoleții tăi. În nopțile de vară, cînd cerul e senin, iau poziția de drept. Tu ai murit de zece ani. Eu alerg repede, repede dintr-o parte în alta a camerei și mă lovesc de pereți să

sune ca un clopot.” (Despre tata și noi)

Asta făcea, așadar, Cristian Popescu scăpat la poezie, deci, în timpul său liber: dedramatiza, desolemniza, detragediza și desepulcraliza MOARTEA. O epură de maladiv, funerar și fantomatic. Îi umaniza spectrele și-i colocviniză gesturile. În general, alegea, pentru buna purtare a imaginilor sale, echidistanța față de stările din extremele existente: lucrurile fixe, natura moartă, pe acestea le amorsa pînă la o mișcare lentă, un ritual de acvariu.

Solemnitățile vieții reduse la kitsch și tandre infantilisme

Iar solemnitățile majore ale vieții, pompele unice, ifosele sale monumentaliste, căuta să le reducă pînă la măsura surisului și a jocului, a kitsch-ului amuzat și a tandrelor infantilisme, a dulcii sărării cu duhul. Părea că personajul Popescu nu suportă nici un fel de autoritate sentimentală. Ținta inocenței sale corozive erau toate tabuurile constituite, tirania lor și, la urma urmei, Sacral în toate epifaniile sale de Dineoce: familia, cu mama, sora, tatăl dispărut, moartea acestuia, secretele, arta, condiția de artist a personajului Popescu, nunta, mireasa, mirele, copiii, Eminescu și... propria sa moarte. Iată ce era în stare să scrie în poemul *Duminică*: „Duminică ne odihnim. Fiecare stă toată ziua întins pe cite un catafalag comod, moale, încăpător. Sîntem împodobiți cu globuri verzi, roșii, argintii. Atîrnă de fiecare multă beteală. În mîini ținem artifice aprinse, strălucitoare. Fiecare citește cu voce tare din ziar rubrica decese: în fața dispariției fulgerătoare a lui Cristî, mama și Dana se înclină cu durere și adînc respect.” (sic!)

Nu atît poetul Cristian Popescu cit personajul Popescu nu putea să suporte autoritatea sacralului netranscendent, adică imaginabil. Numai de Dumnezeu nu s-a ocupat... A luat însă în primire tot ce rătașea printre noi, venind de Dincolo: îngeri, ogîndiri ale raiului, zvicnirile neantului. Naivitatea sa ceremonială trecea prin ele, mergea înainte calmă ca un măgar semi-conștient că ar putea să-l poarte în spina-re pe Iisus Hristos.

Fiindcă „or fi mulți poezii pe lumea asta, dar și mai mulți au fost și vor fi pe lumea cealaltă. Acolo și numai acolo cartea mea se va bucura de adevăratul ei succes”!!! (Arbele genealogice)

Să conchidem că, în inima și-n versurile lui, s-a jucat mult prea mult cu moartea băiatul ăsta?... Dar, indiferent de răspuns, rămîn ființele și lucrurile, jucăriile Popescului clipind blînd în lumina frumos curgătoare a unui limb de grație care ar putea să țină de Miraculosul Bonom.

Sfîrșit. Mut și color.

Transplantînd Belfast-ul în Pantelimon

O viață de om între 1959 și 1995 pare un complot, un atentat al jocului cifrelor în stare a se permuta, după cum le aruncă hazardul, de oriunde pînă nicăieri... Dracu' să priceapă toanele unei asemenea învîrtiri a astrului și așa o cădere de cometă în bot. Fost-a Cristî Popescu, va să zică, atîta cît a fost, dar la multe exotisme și ciudățenii a supus el obișnuințele de toată mîna și de toată ziua. Construisese, cucerindu-mă pentru idee, o mitologie a cartierului nostru, Vatra Luminoasă - Pantelimon, nume rostite limpede și cu franchețe ca la noi, la bordu-

(Continuare în pagina 14)

DESTINUL CU PERECHEA SA DE PALME

(Urmare din pagina 13)

ră: Vatra și Pantilimon! De fapt, locuam amândoi mai degrabă în Șoseaua lăncului, între cele două mărețe toponime antemontionate. Ne despărțea o stație de tramvai, nu cu douăzeci, ci cu alte, dar ce mai contează... Jubila Popescu descoperind în Dimineața pierdută a Gabrielei Adamoșteanu referințe la zona lăncului și a Bisericii Capra: „Scrie aici”, striga el la telefon, „scrie negru pe alb!” La apariția Jurnalului fericii, cu duhul său purtându-se pe aceleași ulicioare, entuziasm și mai fierbinte...

O exaltare bine iluminată din interior încerca întotdeauna Cristi al nostru, fiind, cel puțin pentru mine, unul din puținii oameni care știau să vorbească, cu o normalitate a pasiunii, despre valorile creștine în care credea. Îi dădea și cu ortodoxia: Dar pentru un greco-catolic de Sătmăr ca mine, cu tribul său crescut la marginea neamului, unde, de-a lungul vremurilor, ori erai ardelean greco-catolic ori pierai, pentru mine suna bizar tradiția umilității și a contemplației ortodoxe. Șarjam, desigur, scandalizându-mă că, atunci când auz de asemenea înclinații, mă apucă o furie de irlandez... Să fi văzut atunci hohot de râs la Popescu!... Și aceasta a fost, de-a lungul istoriei, modalitatea absolută de a transplanta Belfast-ul în Pantelimon.

Popescu își cîntă nașterile/ alit de numeroase/ și din mame alit de diferite/ că tare m-aș mira dacă ceilalți n-ar fi de fapt frașii lui/ alcațuși din fete și băieți și stînd cu toții în liniște acolo.

(Din poemul „Post ludum” de Radu Sergiu Ruba)

A sosit 1989, Nürnberg-ul nu s-a ivit

Venea Popescu și avea grija de sufletul meu. Nu exagerez. Dintre toți prietenii noștri tinari literari, el și cu Andrei Damian înțeleseseră că, la condiția mea homerică, dacă puteam să-mi doresc ceva util, trebuia să simt nevoia să mi se citească. Asta mai atenua din intensitatea visului care nu m-a lăsat niciodată singur, nici la biserică, nici la bordel, visul de a procura cea fabuloasă mașină de citit, una cu voce sintetică, eventual, pe model Nana Mouakouri. Venea Cristi seara și citeam plină dincolo de miezul nopții. Mai puneam și țara la cale: el e unul din cei împreună cu care, înainte de 1989, visam un Nürnberg românesc la Curtea de Argeș, acolo unde porniseră miturile umanității să ridice structura de rezistență a nației...

A sosit și 1989, Nürnberg-ul însă nu s-a mai ivit. Lui Cristi a continuat să-i pese de prezența

noastră pe la reviste, „Noulzeci” bunăoară, îndemnându-mă totodată să mă orientez către radio, ceea ce, de altfel, am și făcut. Nu era o noutate. Intuia Popescu unde ar putea să-mi fie bine, că doar îmi acoperise el și blatul prin tabere studentești de creație, pe la Izvorul Mureșului, la Buzeni...

Aici, la Buzeni, la sfîrșitul lui august 1988, s-a întîmplat un lucru care mi s-a fixat în memorie încă de pe atunci cu o acuită puțin obișnuită: Laurențiu Ulici a avut ideea de a ne trece pe mai mulți printr-un test al lui Jung, unul din care să rezulte atitudinea individului față de marile repere ale existenței. De altfel, Mircea Cărtărescu a și valorificat reprezentările scenariului lui Jung în nvela sa REM. Subiectul, așadar, trebuia să se imagineze pe sine trecînd printr-o pădure și înfruntînd mai multe obstacole. Ultimul dintre ele, într-o poiană largă, era o casă cu ferestrele și ușile vrate, evident părăsită, poate jefuită. Eu am declarat că, din fața unei asemenea imagini, o rup la fugă fără comentarii. Popescu, în schimb, pe un ton exuberant, de neuitat, a susținut că el o reconstruiește.

Casa aceea voia să fie o reprezentare a MORȚII.

Cu puțin timp înainte de Buzeni, la 4 august 1988, mă regăseam cu Cristian Popescu acasă la Florin Mugur, ca să de-finitivăm volumul meu care avea să se numească *Iluzia continuă*. Cu toții în jurul cărții cu ILUZIA, iar acum, ceilalți doi nu mai sînt... Nu voiam să renunț în titlu la substantivul ILUZIA, dar Florin Mugur, poet și redactor la Cartea Românească, nu era de acord cu epitetul COMI-CĂ. A ieșit să-și plimbe cîinele, iar eu cu Popescu am început să căutăm alte calificative: magne-tică, lirică, coloevială, mimetică, pînă cînd am dat de CONTINUĂ. Pentru acele vremuri titlul mi se părea chiar mai sub-versiv decît primul, mai ales că acum nici măcar autorul nu știa dacă termenul CONTINUĂ este verb sau adjectiv. Mugur a fost de acord și am plecat de la el spre cartierul nostru, într-o bună dispoziție de zile mari.

Am ajuns singur acasă. Peste nici o oră, mă vizita Caius Dobrescu, sosit de la Brașov cu vestea că el și Sorin Matei, timp de 24 de ore, fuseseră anchetați destul de dur la Securitate. Concomitent, alți securiști din Brașov își lansaseră vigilența asupra Sarmizegetusei, unde Marius Oprea se lăsase dus de pasiunea sa pentru arheologie.

Erau cu toții prieteni de la Universitas. Nimic nu mi se pare mai firesc astăzi, la paginile stîrnite de cel dintîi căsac al morții în rîndurile noastre, decît de a reda poemul final din *Iluzia continuă*, carte apărută în 1989, deși data editurii vorbește de 1988. Vine aici vorba despre toate: Popescu, poezia, cartierul, cenacul, personajele sale, frumusețea lor și dispunerea ei în spațiu, deci în lume. Asta într-un volum (tirziu mi-am dat seama) deschis de cuvîntul ILUZIA și încheiat, tot la nivelul titlurilor, de cuvîntul LUDUM.

RADU SERGIU RUBA

Există un anume soi de oameni, puțin antipatici, puțin periculoși, care devin – întotdeauna fără voia lor – victimele unui amuzament cel mai adesea nedismulat. Aceștia sînt „exotici” și „gnostici” de tot felul, cei care cunosc secretele ultime ale universului ori posedă cifrul cu ajutorul căruia pot fi decifrate adevărurile absolute – ce este Lumea?, ce este Creația? ș.a.m.d. De regulă, aceștia sînt oameni ascunși, suspicioși, iar secretul lor ți-l dezvăluie doar dacă te dovedești, după verificări minuțioase, un „om de încredere”. Se întîmplă însă că, uneori, respectivii, după ce ani de zile și-au despit revelația, fermentată în mediul unor lecturi dispartate, să spargă gheața și să arunce pe piață o nouă „teorie”, așa cum au făcut cîțiva dintre academicienii noștri actuali, care și-au cîștigat nemurirea în viață prin cîteva opusculi pseudo-științifice. Oamenii de acest fel sînt mediatizați uneori, dar de către instituții prea puțin responsabile, cum este Televiziunea, ori de către un anumit tip de presă. Pentru majoritatea auditoriului nevizat, tezele lor scandalos de puerile trec drept curcieri ale științei și spiritului omesc. Credul, auditoriul se lasă sedus de aberațiile laborioase, mai ales că la noi munca, consumul de energie se află la

al unei incinte sacre. Pentru că alcătuirea este, vrea să fie, o incintă sacră, mitică. Personajele sincrēticeului poem miticologic sînt Manole, Gheb, Bolo, Urnaș (II). Pare a fi vorba despre un fel de Ghilgameș amestecat cu Enuma Elish, panteonul divinităților egiptene, și, mai presus de toate, se află liantul previzibil – o esență din cel mai pur protocronism vernacular (întrucît Manole este miezul întregului edificiu). Iar edificiul „sacru” este invăluit (mai precis ambalat) în desenele Hortensiei Maschievici-Mișu, erupții nici măcar bizare pe suprafețe de hirtie, o floră rebela de spini și hățiguri ce ar trebui – în intenție – să transmită fiori metafizici privitorului. În fond, nu este vorba decît despre un decorativ mai pretențios, o încercare de aproximare a efectelor terifiante ale picturii lui Bosch, dar cu mijloacele lui Marcel Chirnoagă, adică o caligrafie hohotitoare, bombastică.

Cît despre calitatea lirică a poemului instalat în Sala Rondă, sînt suficiente doar cîteva extrase pentru a o defini; astfel, autorul se recomandă poetic „Sunt fiul/ lui/ Manole/ și-a meșter/ ziditor”. Apoi, în dulcele stil gnomice de părelnică origine sumeriană, „artistul” conchide că „Nici/ nu izbutești/ nici nu/ propășești/ până/ nu nuntiți”, ceea ce, de ce să nu recapoaș-

ceARTĂ

MANOPERA de artă totală

mare preț, indiferent dacă rezultatele sînt bune ori ba. Și chiar dacă bănuiește că la mijloc se află o șarlatanie, imparțial și deschis ca întotdeauna, românul se îndreaptă pe sine că „e și asta o idee”.

Asta și-au spus probabil și vizitatorii uneia dintre cele mai stranie manifestări de artă din ultimul timp, anume expoziția „Manole” de la Sala Rondă a galeriilor Artexpo. Evident, Manole este Meșterul pe care îl știm cu toții, dar care, așa cum autorul expoziției lasă să se înțeleagă, ne-a rămas străin pînă acum. Năucitor, subtitlul expoziției este „Poem filosofic în montare sinestetică (sic!) – poezie – grafică – muzică – dans”. Curat Gesamtkunstwerk! Mai lipsea arta filmului, arta aranjamentelor florale, artele marțiale și încă alte cîteva arte pentru a avea o experiență totală, așa cum dorea autorul, adică sinestezică (chiar dacă el îmbogățește limba română cu cuvîntul „sinestetic”). Poemul-instalație „Manole” se datorează lui Matei Stîrcea-Crăciun și (cităm) „ambianța vizuală (desen, colaj) aparține Hortensiei Maschievici-Mișu”. Din plaurul expoziției aflăm, stupefiant, că autorul „este cunoscut prin contribuțiile sale la cercetarea artei abstracte din perspectiva antropologiei simbolice” (!!) și că „a publicat eseuri de filosofie artei abstracte, culturologie, simbolistica materiilor, hermeneutică obiectuală” (!!). Mai ales această ultimă disciplină abracadabrantă, „hermeneutică obiectuală”, face ca întreaga panoplie de arme teoretice a autorului să se dovedească o simplă butaforie, confecționată din petice stridente, adică ceva în genul „polimerizării stereospecifice a izoprenului”. Toată înșiruirea specioasă de calificări profesionale frizează abstrusul și confuzia, evitînd să ofere răspunsul la o întrebare esențială, prezentă – de ce acest om „face artă”? Ei bine, la fel ca și alții, el plănă de la convingerea destul de răspîndită actualmente că artă și filozofie poate să facă oricînd. Și de aceea respectivul poate să mai facă un pas, combinînd poezia, arta și filozofia, fără a fi nici poet, nici artist și nici filozof. Rezultatul este o înghebare cu rezonanțe antropozofice, alcătuită dintr-un poem împărțit (literalmente) cuvînt cu cuvînt pe sute de foi de hirtie, pe de o parte rînduite pe podeaua galeriei și pe de altă parte spinzurate, simetric, de tavanul Sălii Ronde. Totul este înconjurat de un briu de pietriș care formează un fel de alei, adică, în intenția probabilă a autorului, un adevărat „prodomos”

tem, tînde către un anumit tip de sublim, un sublim filozofic desigur, la fel ca acela conținut în strivitoarea constatare „Atuncea fu/ ce avea să fie”. A conținut este și fără rost și plicticos. Mulți vor spune de altfel că bietul „artist” este un inofensiv și un insignifiant, iar importanța ce i se acordă nu este justificată nici măcar prin păcatele ce i se atribuie. La prima vedere, pentru „critic” această expoziție pare doar un pretext. În realitate, chiar și pentru artist expoziția aceasta, și arta în genere, este un pretext. Problema este că nu doar respectivul, ci și artiștii adevărați, artiștii cu patalama (ba chiar cu patalama onorabilă) fac exact același lucru – transformă arta în pretextul etalării speculațiilor mitologice. În astfel de cazuri, arta este doar un mobil sau o conjunctură pentru secreția ideatică ce se dorește expulzată, așa cum se întîmplă în cazul unor artiști precum Alexandru Chira ori Paula Ribariu. Sigur, nimeni nu militează pentru arta „pură” (arta pentru artă), ci doar pentru acoperirea obiectuală a speculațiilor metafizice. Dar această expoziție (pre)textuală aduce în prim-plan una dintre problemele ocolite atît de către artiști, cît și de către exegeți – anume locul și rostul dăruirii și abnegației creatorului. În mod obișnuit, acestea sînt considerate drept valori esențiale: un mare artist nu este imaginat altfel decît complet adîncit în opera sa, trăind prin și pentru ea. Iar asta impresionează imens publicul, care, invariabil, plutește într-o romanțiozitate de fond, excesiv simpatetică (artistul „suferă”, „iubește”, „se revoltă” etc. – iată lucrurile comune estetice perpetuate de la Lascaux la Guernica). Sigur, există creatori de acest fel, absorbiți de munca lor. Dacă ar fi un creator, Matei Stîrcea-Crăciun ar face parte dintre aceștia. Întrucît acest „Manole” al său este, indubitabil, realizat cu mare bătaie de cap. Numai că, oricît de sinceri și implicați în operă, artiștii pentru care arta reprezintă totul pot să producă, la fel ca oricare alții, simple nimicuri. Dăruirea rămîne doar o idee, un ideal. Or, în arta românească actuală există un exces de ideatie, de retorică, de gongorism, o îngimfare spirituală și spiritualistă. Se „eliadizează” și se „culianizează” pe-ntrucute în poezie, în filozofie, în artă. Iar sub numele de artă, sub această umbră, își găsesc locul și asemenea „viziuni” precum acest „Manole”.

ERWIN KESSLER

CRONICĂ DE CARTE

Memoria noastră
cea de toate nopțileIon Ioanid, *Inchisoarea noastră cea de toate zilele*,
vol. IV, Editura Albatros, 208 pag., 1.500 lei

Cronică fără familie

Încă de la apariția primului volum (1991) din această impresionantă saga a detenției ca mintuire prin rezistență morală, Ion Ioanid și-a covârșit cititorii prin două calități fundamentale. Întîi: memoria pur și simplu fabuloasă, o „uimitoare capacitate de reconstituire”, cum s-a spus, cuprinzînd o cauzistică de sute de nume din toate straturile sociale, din toate provinciile românești, de toate culorile politice, de toate credințele și meseriile. Puștani de liceu născuți în cătune pierdute-n munți, alături de octogenari venerabili ai aristocrației latifundiare; ofițeri cu nobil blazon familial sau analfabeți cu frica lui Dumnezeu și cuțitul în cizma; preoți de toate cultele și gradele, avocați cu sau fără anvergură morală, învățători crescuți în cultul apostolatului atît de strălucit inaugurat de linia Spiru Haret-Iorga; legionari de toate calibrele, codreniști sau simiști, pleavă sau elită, arși de mistică naționalismului, alături de evrei sioniști sau asimiliști, de unguri, armeni sau țigani, de macedoneni sau basarabeni, de anticari erudiți, bancheri fățarnici și ciobani din tată-n fiu, y compris fratele Constanței Crăciun... — umplînd același celular, dar sadica, singeroasă și atît de obsesiv experimentalista voință de distrugere etnospirituală ce caracterizează pretutindeni totalitarismul comunist.

Un puzzle asemănător fișierelor VII din opera lui Soljenitin, prin care se pot recompune o lume, o epocă, o politică, un sistem, un destin colectiv, o scală de mentalități. Prin labirintul început la Malmaison (1949) și încheiat în 1964, trecînd pe la Internele din Calea Victoriei, Securitatea (și penitenciarul) din Pitești, apoi la Văcărești, Jilava, Căvnic, Oradea, Aiud, Timișoara etc. — inclusiv în București, între iunie și septembrie 1953, în urma evadării ce face obiectul volumului II —, istoria se învață prin destine individuale.

Fie și numai lectura celor 270 de nume prefirale la Pitești anilor 1954–1960 (vol. II, p. 259 ș.u.) sau a celor 162 de deținuți însumai de amintirea autorului în lagărul de la Căvnic (vol. I, p. 148 ș.u.) face cit un manual de geografie a detenției comuniste. Puse bine în pagină, figuri precum Moș Calită, cioban din Bugeac, Mitică Ciobotaru, țigan din Leonideni, croitorul Katz, Popa Sca (țărăniști), studentul Mitran (Frățele de Cruce), Nicolae Ungureanu (fostul jandarm vinător de comuniști) și cei 11 componenți ai grupului său de evadare (vol. I, p. 124 ș.u.), conflictul dintre cei doi evrei — George Silviu (sionist, fost subsecretar de stat la Interne sub Teohari Georgescu) și Francisc Porr (asimilat și anticomunist feroc, vol. I, p. 288 ș.u.), sau figurile de legionari de genul lui Constantin Teodorescu, Dumitru Spănoche, Ion Costache, Stamati, Pivniceru, Mielu Greculescu, Alecu Caranica etc., etc. — construiesc un coridor de oglinzi ce focalizează toate iluziile și eşecurile vieții românești de la 1920 la 1960.

Retrăind istoria printr-o grătie, Ion Ioanid alege să vadă grațiile nu prin furia rece a faptelor crude, ci prin liniștea amară a acestor destine în chip suprem paradoxal, pentru care închisoarea a însemnat libertate, rătăciră — împlinire și umilinta — păstrare nealterată a demnității: (...) Abia acum intrasem în pușcăria cea adevărată și începeam s-o înțeleg bucurîndu-mă de acea căldură comună care te făcea să te simți mai sigur, mai apărut și mai tare. Unii, cu toate că au stat și ei ani de zile în pușcărie, n-au înțeles-o așa. Pentru mine a fost ca o revelație și cred că de aceea toți cei care au reușit să treacă acest prag au mers mai ușor mai departe. Iar azi, în libertate, cînd înlîncești cite un pic pușcăriaș, pe care nu l-am cunoscut și-mi vorbește cu drag de închisoare, știu imediat că e unul de-ai noștri, care a înțeles la fel. Care a înțeles că închisoarea n-a fost nici clădirea, nici gardienii, nici tratamentul, ci pușcăriași. Cei care au parvenit să facă abstracție de cele mai concrete lucruri cu care a vrut să-i înconjoare regimul (gratii, ziduri, foame, frig, suferințe de tot felul și chiar moartea). Cei care în închisoare au fost mai liberi decît afară”.

O neutralitate aproape umiltoare

A doua calitate a Cărții lui Ion Ioanid (venită în consecința celei dintîi) este obiectivitatea retrospectivă. O imparțialitate umiltoare, i-aș zice, pentru cel care — scutit de experiența autorului — citește memorialistica de penitenciar de obicei cu ochi inflammat revendicativ și reverii de Monte Cristo.

De bună seamă că Ion Ioanid ar fi avut absolut toate motivele pentru o literatură de incriminare sau de pamflet cinic-moralizant, de melodramă sau filosofare narcisic-individuală ș.a.m.d., pe scurt: de narațiune arhisubiectivă, rememorînd sagace pentru a acuza cu necrutare monovalentă. Ceea ce te copleșește în cartea lui este tocmai imparțialitatea, acest bizar (pentru noi) firesc, prin care nu doar deținuții, ci și gardienii, judecătorii ori tortionarii sînt cuprinși în sfera memoriei expiatorie. Nu doar teul (cumpănit, didactic chiar, exemplar prin ținută, decență și nu o dată halucinant prin voința pur arhivistă) și metodele narațiunii (itinerar narat scrupulos, nume, topografii concentraționale, acte, hărți, cronologie strictă etc.) impresionează, dar mai ales calmul și adîncina înțelegere a tuturor fenomenelor și aliajelor umane.

Ose de machidon, temperament sangvin pigmentat flegmatic, fiul lui Tiliță Ioanid (mehedințean cuprins, ins tare, fost subsecretar de stat la Interne în guvernul Goga), Ion Ioanid a fost arestat la 23 de ani, condamnat la 20 de ani din care a executat 12: ar fi benefic, deci, de toate circumstanțele atenuante într-un proces de analiză furibundă și acuzare dezecilibrată, la modul „contorsionist”. Or, tocmai natura profund comprehensivă a scrierii sale face din lectura acestor patru volume o penitență.

Maniheișmul și acromatopia sînt tot ce poate fi mai străin de viziunea lui Ion Ioanid. Esențial este aici pur și simplu umanul, perceput, prezentat și judecat dincolo de orice prejudecată (rasială, politică, religioasă, socială) și de plasa conjuncturilor. Aici nu există „români buni” și „ne-români”, nu există fobii etnice motivate (deși apartenența — etnică, profesională, socială — este întotdeauna scrupulos menționată), nu există omni-maculare și omni-culpabilizare prefigurată prin natura întimplării sau a meseriei, ci strict prin natura umană a personajelor. Există, deci, oameni buni și răi, comportamente esențial corecte, dar circumstanțial viciate, destine deturnate de factorul rasial sau politic, dar prizate invariabil prin specificul caracterului.

Mitică Ciobotaru, țigan încorporat în trupele MAI, la 15 ani de muncă silnică pentru refuzul de a trage într-un partizan: „De ce să tragem în ei? Ei nu e tot români?”. Tot țigan e și Gogu Chifane, șeful arestului din Calea Rahovei, bătaș notoriu, buhăit și mîndru de sadismul său, în sfîrșit exersat resentimentar. Aceeași optică nepărtinitoare și cu nuanțe foarte atent dozate vom întîlni, cum am spus, în cazul legionarilor și al evreilor. Nu altă apartenență etnică importă la Katz, George Silviu sau Francisc Porr și nici faptul că sînt sioniști anticomuniști și asimiliști bolșevizanți, cît opțiunea ca atare a fiecăruia, așa cum existența unor pramati legionare și faptul că autorul „nu împărtășește toate punctele de vedere” ale Mișcării nu au cum și de ce să altereze acea realitate (mărturisită între alții și de N. Steinhardt) după care: (...) din toate grupările sau categoriile de deținuți pe care le-am cunoscut de-a lungul anilor de pușcărie, la ei am întîlnit procentul cel mai mare cu tinută demnă, comportare onorabilă și caracter integru. Am conviețuit cu ei în mai toate închisorile, respectîndu-ne reciproc și bucurîndu-mă de încrederea lor, ceea ce am considerat, nu fără mîndrie, ca o apreciere a încercărilor mele de a avea o atitudine de care să nu-mi fie vreodată rușine. Mi-au fost întotdeauna de ajutor, mai ales moral, și țaria de caracter a unora dintre ei mi-a fost exemplu, chiar dacă nu am putut-o atinge”.

În fine, exemplare sînt pentru obiectivitate paginile dedicate generalului Alexandru Petrescu de la Tribunalul Militar Revoluționar (nume faimos în procesul Maniu, al Nunțiatului, al bibliotecii engleze, procesul IMCA, al Sumanelor negre, al legăției franceze, al legăției turce etc.), ca și sobra caracterizare a membrilor administrației închisorii din Pitești (vol. II, p. 349 ș.u.): cpt. Măndreș — „abuziv,

brutal”; lt. maj. Lupu — „ofițerul politic al închisorii, încercînd pe toate căile să realizeze o totală etanșare în sistemul de izolare din jurul nostru”; pl. Drăghici — „perfect executant al ordinelor pe care le primea”; pl. Pătrașcu — „țigan abuziv și brutal, la fel de negru la suflet ca și la piele”; sg. maj. Puică — „prost și rău”; sg. „Păpanghel” — „înalt și deșirat, tucuriu la față, cu ochii bulbucați, umblind tanțoș și îngimfat”... — cum lesne se observă, nimic îngroșat acuzator, totul e diagnostic detașat, cu toate că acid, firește, în esență. Iar dacă plutonierul găgăuz Șeremet, zin Tămăie, este caracterizat lapidar: „prost și rău”, ca și turnătorul Cărmădaru („persoană abjectă”), sau plutonierul Olteanu („cu pornirea sadică de a sîci oameni”, mai ales „pe cei bătrîni și neputincioși”) — nu același e cazul doctorului Cornel Petrasievici de la Pitești, sau al anchetatorului Aurel Jerca, de care vom vorbi în numărul viitor.

Într-un fel, orice tentativă de ierarhizare valorică a memorialisticii de închisoare este, cum să spun, indecentă, sau cinică, dacă nu cumva direct superfluă. A căuta literatură în astfel de scrieri, a le judeca exclusiv estetic e un semn de deformare — fie profesională, fie de caracter. A le trata ca pe un manual de istorie sau, dimpotrivă, ca eseuri moralist sau jurnal de idei (!) este, iarăși, o manevră perfidă prin care adevărul mărturiei singulare e taxat drept excepție și trecut la capitolul de abateri, aberații și „anamorfoze”. Tot ce este incriminabil în literatură — prolitaxia, schematismul, incoerența, emfaza etc. — n-are ce căuta în analiza memorialisticii de detenție. Suferința mărturisită nu se cuantifică și, mai ales, nu se discută din perspectiva po-doabelor și a cosmeticii.

Da, așa este. Și totuși, și totuși... Oricît ne-am feri de epitet și grade de comparație, *Inchisoarea noastră cea de toate zilele* este (cel puțin prin anvergura căzuisticii încorporate) cea mai importantă apariție editorială post-'89. Dacă strict literar e-n „dispută” cu Paul Goma, sau dacă spiritual poate avea un serios „rival” în N. Steinhardt, fapt este că, privită din perspectiva însumării de omeneș, o carte mai încăpătoare decît aceasta nu avem. Și încă e departe de final! Pînă la... eliberarea din 1964 mai avem cîțiva ani de povestit: (...) vreau să-mi exprim regretul de a nu mai putea duce decamdata pînă la capăt obligația ce mi-o luasem: de a nu lăsa tocmai jos, pînă ce nu voi ajunge cu narațiunea la data eliberării. Din motive de sănătate sînt nevoit să-mi întrerup povestirea, păstrînd totuși nădejdea că, la un moment dat, Dumnezeu mă va ajuta să pot din nou depăși firul”.

Peste cîteva zile, la 28 martie, Ion Ioanid va împlini 69 de ani. Nu ne cunoaștem, nu-mi pot îngădui urări familiare, dar pot să-i mulțumesc în tăcere din acest colț de pagină pentru lectura-penitență a acestor aproape o mie de pagini de carte, în care — magie a discreției — suferința este făcută să arate astfel: „Popasul făcut n-am să-l pot uita niciodată. Închizînd ochii mi-aș fi putut închipui că sînt din nou acasă, la Ilovă. Printre gratiile ferestrei venea un miros puternic de liliac în floare, iar în liniștea nopții care se lăsase cîntă o privighetoare. Era foarte aproape, într-un boschet din fața ferestrei vagonului penitenciar. Ani de zile, în celulă, nu simțisem decît mirosul tinetelor, iar de dincolo de ușă auzisem numai glasul grosolan al gardienilor, răcnete și înjurăturile lor ordinare. Apoi, trenul s-a pus în mișcare”.

DAN C. MIHĂILESCU

EDITURA HUMANITAS

Luc Benoist
Semne, simboluri și mituri
Traducere din franceză
de Smaranda Bădiliță

„Etimologic, cuvîntul simbol vine din grecescul *symbollein*, care înseamnă a pune împreună. Un *symbolon* era la origine un semn de recunoaștere, un obiect tăiat în două jumătăți, a căror alăturare le permitea purtătorilor fiecărei părți să se recunoască drept frați și să se întîmpine în atare

fiară să se mai fi văzut vreodată înainte.”
Luc Benoist este muzeograf onorific al muzeelor din Franța. Preocupat în special de istoria artei, el este autorul a numeroase lucrări apărute în colecția *Que sais-je?* a editurii Presses Universitaires de France.

Seria CE ȘTIU?

Ambasadorul Americii, Pamela Harriman, a fost informată de Charles Pasqua, ministrul de Interne francez, că serviciul său de contrainformații, Departamentul Supravegherii Teritoriului (DST), a ajuns la concluzia că 5 agenți CIA erau angajați în acțiuni de spionaj industrial, economic și politic. Atrăgând atenția asupra faptului că 4 din cei 5 erau funcționari ai ambasadei SUA la Paris, Pasqua a spus că activitățile lor nu erau compatibile cu statutul lor diplomatic. Harriman a promis că va discuta problema cu Washington-ul.

Înainte ca această afacere să poată fi rezolvată în tăcere, a fost scoasă din discretul tărâm al diplomației și adusă cu zgomot pe prima pagină a ziarului *Le Monde*, sub titlul „Franța cere plecarea celor cinci agenți CIA”. Această uluitoare dezvăluire a tulburat relațiile dintre Paris și Washington, a adâncit fisurile din cadrul guvernului francez și a dat naștere la acuzația că anturajul primului-ministru Edouard Balladur a provocat, deliberat, o criză diplomatică pentru a revigora șansele electorale în scădere ale acestuia. Un ofițer de contrainformații al SUA declară: „Făc asta pentru efect politic. Acest caz putea fi rezolvat cu discreție”.

Le Monde a început să descrie în amănunt jocul de-a șoarecele și pisica pe care agenții americani îl făceau de 3 ani, încercând să recruteze funcționari civili francezi, care ocupau posturi importante și care puteau să le furnizeze informații despre activități aerospațiale, armament, tehnologii de telecomunicații, cit și despre strategiile economice și comerciale. După cum a afirmat DST, americanii erau interesați mai ales de pozițiile de negociere adoptate de francezi în cadrul discuțiilor ce au avut loc, în 1993, între cele 117 națiuni care participă la comerțul mondial.

Dezvăluirea agenților CIA – manevră politică a ministrului de Interne?

Mulți analiști, inclusiv unele persoane oficiale din guvernul francez, au fost convinși că Pasqua a fost cel care a lăsat să se „scurgă” aceste informații către presă, pentru a mai disipa criticile la adresa implicării sale într-o afacere legată de ascultarea ilegală a convorbirilor telefonice; i se cerea demisia și i se reproșa deteriorarea imaginii lui Balladur și a șanselor sale de a fi ales președinte. Mulți spun că afacerea cu spionii CIA a apărut la țanc și că, de fapt, ea nu este altceva decât „o manevră politică a ministrului de Interne. Pasqua încearcă să-i facă pe oameni să uite episodul cu interceptarea convorbirilor”.

Oficialități din Ministerul de Interne au negat însă că ar fi avut vreun amestec în publicarea acestei povești. Ministrul de Externe a fost jenat și supărat de dezvăluiri. Într-o manieră neobișnuită până acum, dar care demonstrează, de fapt, fisurile din ce în ce mai adânci din cadrul cabinetului Balladur, Alain Juppé s-a declarat „scandalizat” de faptul că această afacere a fost pusă „în discuție publică”. El a cerut o anchetă la nivel guvernamental care să „arunce lumină deplină asupra originii acestor scurgeri de informații”. Un alt diplomat francez s-a plins, în particular, că Pasqua s-a ocupat singur de afacere, trăsând direct cu Harriman – ceea ce contravine procedurilor diplomatice – și lăsându-l pe ministrul de Externe în necunoștință de cauză. El afirmă că, de obicei, aceste probleme sînt discret rezolvate de către serviciile de contrainformații – nu de prima pagină a ziarului *Le Monde*.

Departamentul de Stat al SUA a numit acțiunea franceză drept „nejustificată” și a declarat că angajații ambasadei nu-și vor părăsi posturile până cînd nu-și vor fi îndeplinit îndatoririle.

Pasqua a spus reporterilor că afacerea era „foarte, foarte gravă” și sugera că scurgerile de informații proveneau din partea americană. Printr-o ripostă neobișnuit de tăioasă, ambasada SUA a „respins categoric acuzația că ar fi responsabilă pentru aceste foarte regretabile scurgeri de informații”. Probabil din dorința de a-l reduce pe Pasqua la tăcere, Balladur a declarat că „nu vor mai fi comentarii asupra acestui subiect”.

În particular, oficialitățile americane prevăd că acest incident nu va „constitui o criză diplomatică majoră”, deoarece atât el cît și francezii doresc să scape de el. Se pare că francezii sînt de acord.

Lupta devine dramatică

Dar dacă relația Paris-Washington va supraviețui acestei catastrofe, campania electorală a lui Balladur se confruntă cu multe greutăți. El a coborât deja de pe primul loc al clasificărilor întocmite

Cursa pentru președinție

de sondaje. Acestea exprimă convingerea opiniei publice că Lionel Jospin va fi înfrînt de cei doi candidați conservatori, Jacques Chirac și Balladur, între care se va da o luptă foarte strînsă.

Lupta dintre acești doi „prieteni de 30 de ani”, cum le place să se descrie, membri ai aceluiași partid gaullist, capătă accente tot mai dramatice. Este adevărat că platformele lor sînt oarecum diferite – Balladur pune accentul pe reducerea deficitului și cheltuielilor, în timp ce mai populistul Chirac cere o reformă a taxelor și o modestă creștere a salariilor –, dar adevărata bătălie se dă între personalitățile puternice ale celor doi. Balladur este rezervat, șlefuit, politicos; Chirac, care a pierdut cursurile pentru președinție în 1981 și 1988, este sociabil, realist și plin de energie.

În urmă cu doi ani, cînd conservatorii se străduiau să câștige alegerile parlamentare, Chirac a făcut o înțelegere cu aliatul său de o viață: Balladur va fi prim-ministru, iar Chirac va fi candidatul gaullist care va succede președintelui socialist François Mitterrand în 1995. Treptat, pe neașteptate, sondajele de opinie favorabile, împreună cu unii conservatori și centristi, l-au convins pe Balladur că ar fi cel mai bun candidat care să urmeze socialistilor.

Cursa strînsă li tentează acum și pe alții. De curînd, Jean François Hory, liderul unui mic partid radical de stînga, și-o anunțat candidatura, ceea ce ar putea determina menținerea lui Jospin în afara cursei electorale. Dinapre dreapta, fostul prim-ministru Raymond Barre continuă să-și mențină deschisă opțiunea pentru depunerea candidaturii în ultimul moment, ceea ce ar însemna o amenințare pentru Balladur și Chirac. Toate acestea li fac pe alegători să-și definească destul de greu preferințele.

„Afacerile” cabinetului Balladur

Analiștii pun scăderea șanselor lui Balladur pe seama mai multor factori. Unul ar fi acela că a coborît în arena electorală fără a avea o experiență anterioară, fără să cunoască lupta dură cu care avea să se confrunte. Alt factor ar fi apariția pe scena electorală a unui candidat socialist redutabil, Jospin. El a fost cel care i-a convins pe alegătorii socialisti să-și retragă votul artificial acordat lui Balladur în favoarea lui.

Nimic nu i-a pricinuit mai mult rău lui Balladur decât „afacerile” care s-au acumulat în jurul său. Nu i-a fost deloc ușor să vadă că 3 dintre membrii cabinetului său au fost acuzați de corupție, unul fiind chiar închis. Cel mai supărător scandal a fost, însă, cel al microfonanelor ilegale folosite. Cu aprobarea lui Pasqua, poliția a organizat, în decembrie trecut, o operație de urmărire a soarelui unui judecător care investiga o acțiune ilegală de strîngere de fonduri ce avea loc în circumscricția lui Pasqua, la vest de Paris. Tînta acțiunii era celebrul psihiatru Jean-Pierre Maréchal, care s-a oferit să mai calzeze zece judecătorului, în schimbul sumei de 1 milion de franci. Poliția l-a arestat pe Maréchal după ce și-a ridicat servetia cu bani de la o oficialitate gaullistă.

Mai tirziu, tribunalul a hotărît că proba împotriva lui Maréchal era ilegală și a acuzat poliția de înscenarea unei „provocări” împotriva doctorului. Acuzația l-a afectat și pe Pasqua. Balladur i-a luat spărea, declarînd că el însuși autorizase folosirea microfonanelor la telefonul lui Maréchal.

Pînă la urmă, capul care a căzut în această afacere a fost acela a lui Jacques Franquet, director general al poliției de anchetă.

Săptămînalul satiric *Le Canard Enchaîné* povestește că Pasqua l-a telefonat lui Balladur și și-a oferit demisia. Balladur a refuzat, motivul principal fiind faptul că plecarea lui Pasqua ar însemna o lovitură fatală pentru campania sa electorală. Pasqua, erou din Rezistență și vechi gaullist, a adus forța și popularitatea sa în sprijinul aristocratului și neexperimentatului Balladur. Pasqua s-a pronunțat cu tărie împotriva crimei, a imigrației ilegale și a terorismului islamist, și acest lucru a făcut din el una dintre cele mai populare figuri politice ale Franței. Cu toate acestea, episodul Maréchal i-a umbrat calitățile și i-a făcut deservicii lui Balladur. Înainte de a ocupa această înaltă funcție în cabinetul francez, Pasqua era considerat un „provocator de comploturi al dreptei dure”; se pare că ultimele evenimente tind să-l readucă în cadrul acestei definiții. Și, în căderea lui, el îl trage și pe Balladur.

Criticile aduse l-au infuriat pe Pasqua, care declară că nu mai este dispus să le tolereze. El își încheie un recent interviu cu un avertisment la adresa lui Jacques Chirac, prietenul meu, tovarășul meu. Depinde de el să se pună capăt acestor atacuri și să se restabilească ordinea. Dacă nu va face acest lucru, înseamnă că încurajează atacurile și va veni un timp cînd poporul francez îl va judeca.”

Unii văd în cuvintele lui o amenințare că va divulga informații compromițătoare despre Chirac. Dar cei din apropierea lui îl consideră incapabil de asemenea jocuri murdare. Deși Pasqua este vechi politician și știe cum să tragă șoriile, se pare însă că de data asta va avea nevoie de toată abilitatea sa politică pentru a ieși bînșă curățat din aceste scandaluri.

Traducere și adaptare după presa americană de ADRIANA TUDOR

ABONAMENTE TRIMESTRIALE CU REDUCERE

reducere 14%
cu ridicare
de la redacție
numai 4.500 lei!

reducere 11%
cu expediere
prin poștă
numai 5.000 lei!

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare, pe adresa:

Revista „22”, cont 45103532 BCR
Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București,
iar adeverințele corespunzătoare (talon de pensie,
adeverințe școlare etc.) tipului de abonament
dorit pe adresa:

Revista „22” Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu
specificarea pentru Serviciul de Difuzare.
Adeverințele sînt valabile un an de zile.
Abonamentele se pot achita și la sediul redacției.

Abonamentele cu reducere sînt sponsorizate
de Asociația EST-LIBERTES

SPECIAL pentru pensionari,
cadre didactice, elevi, studenți, foști
deținuți politici și veterani de război:

reducere 33%
cu ridicare
de la redacție
numai 3.500 lei!

reducere 29%
cu expediere
prin poștă
numai 4.000 lei!

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista
„22” depunînd costul abonamentului în conturile noastre
deschise la Banca Comercială Ion Tiriac S.A. Bucu-
rești, Str. Doamnei nr. 12 (pentru dolari în contul
4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru
franci francezi în contul 4020253235, pentru lire italiene
în contul 4020253234) sau (pentru orice fel de valută) trimi-
tînd un cec (money order) pe adresa: Revista „22”, Calea
Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România.
Costul abonamentelor pentru cititorii din străinătate:

	1 an	6 luni	3 luni
— zona europeană:	80 \$	40 \$	20 \$
	140 DM	70 DM	35 DM
	500 FF	250 FF	125 FF
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT
	56 £	28 £	14 £
— SUA, Japonia, Australia:	100 \$	50 \$	25 \$

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.
Revista „22” anunță exclusivitatea difuzării
sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați
de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui
să răspundă conform prevederilor legale.

LA SEDIUL
REDACȚIEI PUTEȚI
CUMPARA
DIN STOC:

Anii 1991, 1992,
1993, 1994.

Exemplarele
vechi sînt co-
mercializate la
prețul actual
al revistei.

Redactor-șef: GABRIELA ADAMEȘTEANU; Redacție-șefi adjuncți: RODICA PALADE (societate, cultură); GABRIEL ANDRESCU (politic, filosofie, știință); Director artistic: DAN PERJOVȘCHI; Secretar tehnic de redacție: ALEXANDRU CIRIP; Societate: OANA ARMEANU (sef serviciu); Politic: CEZAR PAUL-BĂDESCU; Secretar general de redacție: LAURA TOMA; Corector: RADU DOBÂNDĂ; Procesant text: FLORIAN TOROPOC; Difuzare: MIRCEA IONESCU (sef serviciu); IOAN CONDOR, VLAD VIERU, CONSTANTIN SATALA; Gestione: CORNELIA NICULAE, ADELA BULGARU; Secretariat, difuzare: CRISTINA POPA; Fotoreporter: IULIAN PUIU. Rubrici permanente: ANDREI CORNEA, EMIL HUREZEANU, N.C. MUNTEANU, HORĂȚIU PEPIE, ILIE SERBĂNESCU (comentarii politice și economice); RALUCA STROE-BRUMARIU, MARIAN CHIRIAC (siguranța politică, revista presii); CEZAR BALTAG (istoria religioasă); H.-R. PATAPIEVICI (eseu); DAN C. MIHĂILESCU, MIHAI ZAMFIR, HORIA FLORIAN POPESCU (cronica literară); ERWIN KESSLER (cronica plastică). Correspondenți interni: IOAN MUSLEA (Cluj), DANIEL VIGHI (Timișoara). Correspondenți externi: WILLIAM TOTOK (Berlin), ADRIAN NICULESCU (Milano), ION MIRON DAMIAN (Paris). Teledifuzare computerizată: „22”. Tipărit la FED.

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76; Fax 311.22.08.

ISSN-1220-5761

CĂTRE
Toți membrii sindicatelor
BNS

Toți sindicaliștii din
București
CĂTRE
Toți cei care nu s-au lăsat
învinși de resemnare,
nesimțire, teamă și lășitate.

CĂTRE
Toți cei care cred că
avem nevoie de o
Televiziune eliberată de
supunere, control, cenzură,
manipulare și minciună.

IEȘIȚI în stradă, la TVR,
și reveniți în fiecare
dimineață, în număr din ce
în ce mai mare, pentru a
opri uciderea lui DUMITRU
IUGA pentru a vă câștiga
dreptul de a fi informați
corect.

Telegramele de protest,
revolta manifestată la
colțuri de stradă, în birouri
sau în sufragerii nu ajută la
nimic și nu vor opri moartea
lui IUGA.

Toți cei care refuză azi
acest minim act de
solidaritate în acțiune,
acest minim gest de curaj,
acest sacrificiu înfim –
aceia de a ieși un număr de
ore și zile în stradă –, mine,
fie că vor, fie că nu, fie că
recunosc, fie că nu, vor fi
complici la asasinarea lui
DUMITRU IUGA.

Eu nu pot accepta așa
ceva.

Îi aștept în stradă, la
Televiziune, pe toți cei care
gîndesc ca mine, care au
conștiință și un dram de
curaj.

MATEI BRĂTIANU,
lider al Federației Sindicatelor din
Poșta și Telecomunicații

Comunicat GDS

Grupul pentru Dialog Social
protestează împotriva
încercărilor coaliției majoritare
din Parlament de a înlocui
candidații aleși prin vot
democratic pentru Consiliul de
Administrație al TVR.
Respingerea candidaturii lui
Gabriel Liiceanu, primul ales pe
lista celor patru candidați, și
validarea lui Paul Șoloc, care nu
a întrunit numărul de voturi
minim necesar, este încă o
dovadă că Puterea e decisă să
păstreze cu orice preț controlul
total asupra Televiziunii.

Ne solidarizăm cu acțiunea
de protest a lui Dumitru Iuga,
președintele Sindicatului Liber
din TVR, de a cărui stare critică e
responsabilă actuala Putere.

Cerem Parlamentului
României respectarea legalității
și validarea lui Gabriel Liiceanu
în Consiliul de Administrație al
Societății Române de
Televiziune.

Grupul pentru Dialog Social

29 martie 1995

Nr.
12

ROMULUS RUSAN

Iuga nu trebuie să moară

Tinerii Alianței Civice care au fost săptămîna trecută în
fața Senatului, purtînd pe piept pancarte pe care trecătorii
erau invitați să le semneze declarîndu-și solidaritatea cu
Iuga, s-au întors șocați. Din cinci trecători, trei se prelin-
geau jenați pe lingă ei, făcîndu-se că nu-i observă, unul
semna, iar unul se oprea doar ca să le spună măsuri și cu-
vinte urite. Erau ecouri ale felului cum a fost ogîndit „ca-
zul Iuga” la televiziunea oficială (aceea unde el este lider
sindical) și era, mai ales, urmarea cuvîntării televizate prin
care, chiar în ajun, un anume senator își permisesese să-l
calomniaze grav pe purtătorul de speranță al independen-
ței principalului mijloc de informare și educație din țară.

Chiar și reacția aceasta față de niște tineri curaji, care
îndrăzniseră să iasă din oceanul de disperare și din mlaști-
na de indiferență în care trăiesc, este concludentă pentru
ceea ce înseamnă atotputernicia televiziunii în viața noas-
tră. Oameni cu mintea spălată de școala dogmatică și de
dezinformarea cinică a ultimilor 50 de ani își înscriu pe
circumvoluțiuni mesajele televizate ale unor domni
Baltazar, Tudor, Dumitrașcu și nu îndrăznesc să gîndească
singuri. Televiziunea este un medium perfect pentru
hipnotizarea mulțimilor. Prin ea se transmit ură, intolera-
nță, bășcălia, suspiciunea, lipsa de răspundere, lășitate,
apatia, frica – un alai totalitar care duce la captivitate
morală a milioane de oameni.

Dar, fiind vorba de „cazul Iuga”, aș vrea să ne gîndim și
la partea de răspundere a intelectualilor noștri, inclusiv
din Opoziție, care vor fi co-părtași cu Puterea la deznodă-
mintul, bun sau rău, ce va urma. Dispariția fizică a lui
Iuga sau câștigul cauzei sale ar fi pentru el o victorie mora-
lă. Dar asta nu ne scuteste să gîndim critic la atitudinea
noastră existențială. Ani nesfîrșiți, intelectualii români
s-au ținut departe de acțiune, iar atunci cînd, prin excep-
ție, unul sau altul a avut curajul să acționeze în nume pro-
priu și în mijlocul pasivității generale, ceilalți și-au moti-
vat lășitatea prin rațiuni de oportunitate. Mai mult, cauza
dezinteresată era socotită automat ceva suspect și ocult,
care nu se poate să nu aibă niște scopuri personale ascunse.
S-a ajuns ca universitari, sau scriitori, sau ziariști să
spună despre colegii lor, protestatarii pedepsiți ai anilor
’70-’80, sentința-cheie: „Așa le trebuie dacă au vrut să fie
celebri”. După 1989, ceea ce înainte era riscant a devenit
în sfîrșit posibil. Dar – încă din primăvara anului 1990 –
au reapărut intelectualii care au refuzat implicarea, pe
motiv că ar fi maculată. Mai întîi „apoliticii” declarați,
mai tîrziu unii politicieni de toate culorile au început să
ironizeze simbolistica morală, să ia în deridere riscurile ei.
Din această devălmășie, modelul apolitice lansat la Coto-
reni (socotit inițial un non-sens) s-a impus pe nesimțite și,
iată, are în cele din urmă câștig de cauză, nu numai printre
mulți intelectuali, dar și în opinia publică. Rezultatul s-a
văzut din ce în ce mai clar. În comisiile de cultură, arte și
mass-media din Parlament, lupta de peste un an pentru o
lege corectă a Societăților de Radio și Televiziune – și pen-

Subsemnatii, admirăm profund curajul
domnului Iuga, care, cu riscul vieții sale, apără
dreptul imprescriptibil al fiecărui cetățean
român la o informare independentă și
completă.

În secolul nostru, acest lucru reprezintă o
condiție elementară pentru o viață democratică
normală în Europa.

Considerăm că Guvernul român va purta
răspunderea unui deznodămint fatal și ne
alăturăm cu toții celor apropiați de domnul
Iuga pentru a-i cere să nu continue să-și pună
existența în pericol.

Ne angajăm să continuăm alături de el
această luptă, a cărei miză este capitala pentru
viitorul țării.

André Glucksmann, filosof; Brigitte Fossey,
actriță; Monica Lovinescu; Marie-France
Ionesco; Virgil Ierunca; Lucian Pintilie

tru aplicarea ei –, luptă stimulată de Sindicatul Liber al
lui Dumitru Iuga, a eșuat. Confuzia între independența
reală și interesele de partid, între dezbateri și marșandaj,
a permis impasul tragic pe care îl cunoaștem.

Propunerile Sindicatului Liber din RTVR, care păreau
că se bazează pe promisiunile multor membri din comisii,
erau raționale. Cei opt membri ai Consiliului de Adminis-
trație propuși de Parlament ar fi trebuit să fie indepen-
denți. Unele partide n-au acceptat. Era normal, atunci, ca
raportul între propușii Puterii și cei ai Opoziției să fie pa-
ritar. Partidele au acceptat însă, iar Birourile Permanente
au consfințit, ca raportul să fie de 5 la 3 în favoarea Puterii.
Ceea ce s-a și întîmplat. A urmat odiseea desemnării
celor doi reprezentanți ai Televiziunii. După opt luni, co-
mișile l-au respins pe Gabriel Liiceanu, înlocuindu-l cu un
membru al actualei conduceri a TVR. După protestele cu-
nascute și după mai bine de trei săptămîni de grevă a foamei
a aceluiași Iuga, s-a ajuns la incredibila decizie din 22
martie: cu concursul unor membri ai Opoziției, aceleași co-
mișii au anulat (cu ce drept?) alegerile din vara trecută și
rezultatul lor. Și, în timp ce Iuga se pregătește să moară,
comisiile așteaptă noile alegeri, cu speranța nemărturisită
că votul reluat va răsturna lista, iar situația va fi rezolvată
cu mina „specialiștilor” din RTVR.

Este momentul, măcar acum, ca aceste lungi și vinova-
te ezitări să fie curmate. În această fugă de răspunderea
morală să înceteze. Iuga nu trebuie să moară. Soarta pro-
iectului său depinde încă de intelectualii din Parlament,
independent de culoarea lor politică, ca și de opinia publi-
că. Dar, dacă lucrul așteptat nu se va întîmpla, Iuga nu
trebuie să moară pentru o libertate pe care concetățenii lui
nu o merită.

Dl. Dumitru Iuga a dat în decursul anilor, mai
mult ca oricine, dovezi de spirit civic și de fidelitate
față de principiul care trebuie să fundamenteze
societatea noastră: **dreptul la adevăr**. Astăzi, dl.
Dumitru Iuga face greva foamei în numele aceluiași
principiu pentru că a fost încălcată Legea Societății
Naționale de Televiziune.

Comisiile parlamentare au obligația să repare
grabnic greșeala făcută, respectînd legea în litera și
spiritul ei.

Domnilor parlamentari, ocolirea premeditată a
legii și indiferența dvs. față de viața acestui martir
care și-a propus să moară în numele legalității și al
adevărului este, de fapt, ogîndind dva. morală și veți
răspunde de viața lui Dumitru Iuga în fața tuturor
cetățenilor de bună-credință. Fac un insistent apel la
societatea civilă să apere viața omului care se
sacrifică pentru binele comun prin acțiuni de protest
în fața Parlamentului și a Președinției pînă la
impunerea respectării legii.

DOINA CORNEA
Cluj, 25 martie 1995

Supliment realizat de revista „22”, cu sprijinul Grupului pentru Dialog Social

Vineri 17 iunie 1994 • Sub presiunea unei greve a foamei a lui Dumitru Iuga care ajunsesse la a 26-a zi, Camerele reunite ale Parlamentului au adoptat Legea RTV, promulgată după numai 2 ore de președintele Ion Iliescu. • Conform articolului 49, Consiliile de Administrație urmau să se constituie în termen de 60 de zile de la publicarea textului legii în „Monitorul Oficial”, așadar pe data de 18 august. Pe motiv că Parlamentul se afla în vacanță, audierea în comisiile parlamentare a fost amânată pentru sfârșitul lui septembrie – începutul lui octombrie.

Luni 25 iunie 1994 • Singurul care s-a înscris în termenul legal de depunere a listelor de propuneri a fost personalul de specialitate din Radio și Televiziune. Sindicatul Liber din RTVR, condus de Dumitru Iuga, a propus liste cu 4 candidați din fiecare instituție, care câștigaseră scrutinul cu un punctaj impresionant. • Pentru vot, fuseseră înaintate 3 liste: cea a actualului Consiliu de Administrație (care propunea candidați dinăuntrul Televiziunii), cea a Sindicatului Liber (care propunea candidați din afară) și o altă, mixtă, care propunea candidați și din afară și dinăuntru. Candidații propuși de Sindicatul Liber din RTVR pentru viitoarele Consilii de Administrație ale Societăților române de Radio și Televiziune au obținut cele mai multe voturi în alegerile din Televiziune: Lucian Pintilie – 793; Gabriel Liiceanu – 761; N.C. Munteanu – 721; Octavian Paler – 696. • Radu George Serafin, directorul departamentului „Viața spirituală” din Televiziune, trimite comisiilor pentru cultură ale celor două camere un protest privind alegerea candidaților, contestând votul personalului de specialitate, întrucât votaseră toți angajații instituției, de la director până la portar. Comisiile decid să nu (țină seama de această sesizare).

Vineri 5 august 1994 • Directorul Televiziunii, Dumitru Popa, a trimis Parlamentului o listă suplimentară de candidați pentru funcția de membru în Consiliul de Administrație al TVR. Lista cuprinde 4 nume din interiorul TVR: Cristian Topescu, Dionisie Sincan, Paul Șoloc și Dumitru Moroșanu.

Luni 29 august 1994 • PNTCD și PL '93 au înaintat Birourilor Permanente ale Parlamentului propunerile lor pentru Consiliile de Administrație. Pentru TVR, PNTCD i-a propus pe Ion Caramitru și Vartan Arachelian, iar PL '93 pe Ludovic Orbán și Constantin Băldăceanu-Stolnici. Din partea Președinției a fost propus consilierul Paul Dobrescu.

Miercuri 14 septembrie 1994 • Partidele parlamentare care compun arcu guvernamental au depus la Birourile Permanente ale celor două Camere candidaturile pentru Consiliul de Administrație din TVR. Acestea sînt: Victor Ernest Mășek, Constantin Pionieru, Gheorghe Vitanidis, Tudor Dumitru Savu, Gheorghe Gherghina, Dumitru Miron (PDSR); Lucian Căldă, Nicolae Băciut (PUNR); Mircea Hamza (PRM).

Miercuri 23 noiembrie 1994 • Conducerea TVR a depus la Birourile Permanente ale celor două Camere noile candidaturi pentru Consiliul de Administrație al TVR: Lucian Pintilie, Paul Șoloc, Cristian Topescu și Dumitru Moroșanu. Sindicatul Liber l-a acuzat pe Dumitru Popa că a trimis o altă listă decît cea votată în Televiziune.

Miercuri 16 martie 1995 • Comisiile de Cultură ale Camerelor au votat candidații pentru Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune. Dintre persoanele propuse de Televiziune au fost acceptați N.C. Munteanu și Paul Șoloc.

„DOMNUL IUGA E LIBER SĂ MOARĂ”...

• Comisiile reunite miercuri 22 martie au respins candidatura lui Gabriel Liiceanu în favoarea lui Paul Șoloc. Mai grav este că acest lucru s-a întâmplat cu acordul și deci prin votul unor reprezentanți ai Opoziției din comisiile de cultură, căci fără votul a 2/3 din membrii acestora, Paul Șoloc nu ar fi fost validat. A fost nevoie de trei tururi de scrutin și de o înțelegere între parlamentarii majorității și o parte a celor din Opoziție pentru a se finaliza votarea. De trei ori PDSR și aliații s-au opus alegerii lui Gabriel Liiceanu. A patra oară, patru membri ai Opoziției au cedat și l-au votat pe Paul Șoloc.

• După două zile de discuții tensionate, joi 23 martie comisiile de cultură ale Senatului și Camerei Deputaților au decis cu 18 voturi pentru, 3 împotriva (Gabriel Tepelea, Vasile Vetișanu și Magyari Lajos) și 3 retrageri de la vot (Călin Anastasiu, Alexandru Sassu și Rada Istrate) că alegerile din Televiziune, ținute acum 8 luni sînt ilegale și trebuie refăcute. Motivul invocat de parlamentari a fost că la alegerile din 25 iunie au participat toți salariații instituției – și nu doar personalul de specialitate, cum este prevăzut în lege.

• Miercuri 22 martie, dl. Oliviu Gherman, președintele Senatului și al PDSR, s-a întâlnit cu o delegație a SLRTVR, căreia i-a declarat că dl. Gabriel Liiceanu nu mai poate fi validat.

• Între timp, comisiile reunite dezbăteau mai multe variante posibile: 1. Validarea listei inițiale, pe care figurează d-nii Gabriel Liiceanu și N.C. Munteanu, 2. Declararea unui loc vacant în Consiliu, după respingerea candidaturii lui Gabriel Liiceanu și 3. Refacerea alegerilor. Această ultimă soluție a avut câștig de cauză, în ciuda absurdității ei, după ce parlamentarii majorității s-au consultat cu liderii lor. De altfel, Vasile Văcaru, președintele grupului parlamentar PDSR din Senat, declara Agenției Mediafax că la urma urmei „dl. Iuga este liber să moară, dacă așa dorește”.

• Luni 27 martie, parlamentarii din Opoziție (cu excepția celor din PD) au declarat grevă parlamentară.

• Deputații PNTCD, PL '93, PAC, PNL-CD, PDSR și PER, cărora Adrian Năstase nu le-a permis să citească în plen declarația de solidaritate cu Dumitru Iuga, au convocat o conferință de presă. Ei au denunțat ca ilegală includerea lui Paul Șoloc pe lista Consiliului de Admi-

nistrație al TVR și au solicitat invalidarea candidaturii sale și nominalizarea prin vot a d-lui Gabriel Liiceanu. Deputații au boicotat doar lucrările ședinței de luni, deoarece Camera dezbate Legea caselor naționalizate, o lege considerată prea importantă pentru ca Opoziția să refuze participarea la discuții. Senatorii, în schimb, vor boicota lucrările Senatului toată săptămîna.

• Pe motiv că nu este înscrisă pe Ordinea de zi a ședinței de luni, coaliția majoritară s-a opus prin vot citirii Declarației-Apel semnate de 34 de senatori din Opoziție.

• Chemate să găsească o soluție pentru rezolvarea crizei din Televiziune, birourile Permanente ale Senatului și Camerei Deputaților și Birourile comisiilor pentru cultură n-au reușit să ajungă la un acord.

• Parlamentarii Opoziției au propus declararea unui loc vacant pe lista candidaților pentru Consiliul de Administrație al TVR, loc pe care să candideze Gabriel Liiceanu și Paul Șoloc. Coaliția majoritară a venit cu două contrapropuneri: refacerea alegerilor din Televiziune sau menținerea listei în forma sa actuală, prin validarea lui Paul Șoloc în locul lui Gabriel Liiceanu. Nici una din cele trei propuneri nu a intrunit majoritatea, Opoziția refuzînd să participe la votarea propunerilor PDSR, în timp ce majoritarii s-au opus variantei susținute de Opoziție. Prin urmare, Birourile Permanente au cerut comisiilor de cultură să elaboreze în termen de 7 zile un raport cu concluzii ce vor fi discutate în plen.

• Gabriel Tepelea, președintele comisiei de cultură din Camera Deputaților, a anunțat că demisionează de la conducerea acesteia: „Nu pot să subscriu la moartea unui om”, a declarat deputatul țărănist.

• Alexandru Sassu și Rada Istrate, deputați PD (FSN), au anunțat la rîndul lor că nu vor mai participa la lucrările Comisiei.

• Dl. Adrian Năstase consideră că mai important decît viața unui om – a președintelui SLRTVR – este ca Parlamentul să dovedească faptul că „rezistă presiunilor de acest gen”.

• Deși nu au părăsit sala de ședință, PD (FSN) și UDMR au dat o declarație de solidaritate cu Dumitru Iuga și au cerut rezolvarea acestei situații, în sensul intrării în legalitate.

RALUCA STROE-BRUMARIU

COMISIILE PENTRU CULTURĂ, ARTE ȘI MIJLOACE DE INFORMARE ÎN MASĂ

SENAT

Președinte

Adrian Păunescu – PSM

Secretar

Vasile Vetișanu – PNTCD

Vicepreședinte

Augustin Botiș-Grigută – PDSR

Membri

Constantin Radu Baltazar – PD (FSN), Mihail Buracu – PNTCD, Ion Coja – PDAR, Simion Dărie – PDSR, Doina Florica Ignat – PUNR, Lajos Magyari – UDMR, Sergiu Florin Nicolaescu – PDSR, Ștefan Popa (St. Aug. Doinas) – PAC, Ștefan Radol – PAC, Ion Solcanu – PDSR

CAMERA DEPUTAȚILOR

Președinte

Gabriel Tepelea – PNTCD

Secretari

Alexandru Sassu PD (FSN)

Mărioș Arpăd-Francis – UDMR

Vicepreședinti

Ionel Roman – PDSR

Constantin Gheorghe – PRM

Membri

Călin Emil Anastasiu – PL '93, Ovidiu Genaru Bibire – PDSR, Cornel Brahaș – PUNR, Floarea Calotă-Lupu – PDSR, Constantin-Romeo Dragomir – PL '93, Constantin Gheorghe – PRM, Slavomir Gvozdenovici – UDSCR, Agatha (Nicolau) Iliescu – PDSR, Rada Istrate PD (FSN), Lazăr Lădaru – PUNR, Ioan Maier – PDSR, Mircea-Ioan Popa – PNTCD, Petre Sălcudeanu – PDSR, Dionisie Vițcu – PDSR

Nota redacției: Parlamentarii au fost trecuți la partide așa cum au intrat în Parlament.

COMUNICAT SLRTV

Comisiile reunite „Artă, cultură, mijloace de informare în masă” ale Senatului și Camerei Deputaților, obligate de întreaga opinie publică din România să respecte legea și să revină asupra procedurii prin care au nominalizat încorect candidații desemnați de personalul Televiziunii, au adoptat ieri, 23 martie 1995, o soluție „originală”, care, în loc să deblocheze situația confuză și conflictuală, a agravat-o.

Comisiile au invalidat alegerile care au avut loc în Televiziunea Română în 25 iulie 1994, manifestînd astfel o ingerință nepermisă de Legea 41/1994 și de Constituția României în propriile noastre structuri de organizare a scrutinului de desemnare a candidaților. (...)

Prin Protocolul încheiat înaintea alegerilor din iunie 1994 între personal, administrație și directorul general Dumitru Popa se stipula: „Cosmenarii prezentei protocol adoptă Regulamentul

privind organizarea și desfășurarea alegerii candidaților la funcțiile de membri în Consiliul de Administrație al Societății Române de Televiziune. Cosmenarii se obligă să aducă la îndeplinire prevederile art. 20, alin. 2, litera D din Legea 41/1994 în conformitate cu procedurile adoptate prin regulamentul, întocmit și la termenele convenite”.

Iată conținutul art. 20, alin. 2, litera D: „Personalul de specialitate prevăzut la art. 11, alin. 3 din prezenta lege desemnează prin vot secret candidații pentru două locuri”, iar alineatul 3 al articolului 11 precizează: „Se consideră personal de specialitate personalul care redactează, elaborează, coordonează emisiuni sau programe sau participă direct sau indirect la realizarea lor”.

Pînă la protestul exprimat public în momentul invalidării candidaturii domnului Liiceanu de către cele două comisii ale Parlamentului, votul personalului din 25 iulie 1994 fusese legal

și corect. Nici un grup social sau politic semnificativ nu a contestat, în timp de 8 luni, legalitatea organizării și funcționării scrutinului. (...)

O instituție aflată în serviciul public, care nu poate primi indicații și directive cu privire la propriile sisteme de organizare a alegerilor.

Între un cunoscut spirit de obediență și partizanat politic, Departamentul Emisiunilor Informative a prezentat în ziua de 23 martie a.c. în „Actualitățile” de la ora 16 și ora 20, un singur punct de vedere, din multe posibile: opinia domnului senator Radu Baltazar, exclus recent din Partidul Democrat, opinie extrem de politizată și de personală, plină de comentarii agresive. (...) Cerem destituirea coordonatorilor care au pregătit cele două ediții ale „Actualităților”. Cerem conducerei Televiziunii să nu mai permită asemenea grave și cinice încălcări ale deontologiei profesionale. (...)

București, 24 martie 1995

Opiniile parlamentarilor din Opoziție

Gabriel Tepelea

• În cursul serii de 27 martie a avut loc o sedință a Birourilor Permanente ale Parlamentului, la care au participat și membrii comisiilor de specialitate. Nu s-a ajuns la nici o soluție acceptabilă pentru noi, dl. Adrian Năstase propunând reanalizarea problemei la nivelul comisiilor. Or, comisiile nu au calitatea de a nominaliza candidați, rolul lor este exclusiv de a alege pe baza propunerilor făcute.

• Lista defectuoasă, falsă așa zice, trimisă de Dumitru Popa a fost transmisă prin Birourile Permanente, organ superior nouă. S-a pornit deci cu o greșală, aparținând Birourilor Permanente. Fiind vorba de o problemă politică în joc, trebuie găsită o soluție politică. Este incorect să aruncăm la nesfârșit vina unui pe alții. Este foarte clar că s-a greșit și trebuie să găsim o soluție.

• Dl. Ion Diaconescu a avansat o soluție politică președintelui Camerei Deputaților, Adrian Năstase: prezentarea a două candidaturi pentru un loc - idee pe care o îmbrățișează și Dumitru Popa. În funcție de aceasta ne reluăm sau nu activitatea. Eu nu voi fi singurul în acțiunea aceasta, contez și pe ceilalți membri ai comisiilor care aparțin Opoziției.

28 martie 1995

Călin Anastasiu

• Comisiile nu pot contesta legalitatea acestor alegeri. De altfel, nici o comisie parlamentară (sau Parlamentul în ansamblu) nu poate evalua aplicarea unei legi. În cazul de față este vorba de contestarea aplicării Legii cu privire la alegerile candidaților în Consiliul de Administrație al TVR, desfășurate acum 7 luni. Acest lucru îl poate face numai o instanță juridică.

• Singurele candidaturi legale au fost N.C. Munteanu și Gabriel Liiceanu. Acesta din urmă a fost respins (în mai multe rânduri), neobținând niciodată mai mult de 15 voturi (din minimum 22). În condițiile acestei respingeri a rămas un loc liber. Constat cu regret că soluția adoptată de comisie a fost acceptată și de un număr foarte mare de parlamentari ai Opoziției.

• Este o chestiune de principiu dacă cei doi candidați care sînt deja aleși de personalul din TVR, spre deosebire de toți ceilalți candidați (propuși de partide, dar nu aleși), pot fi respinși. Ei sînt reprezentanți aleși în mod legal: comisia îi respinge doar din motive cu totul excepționale. Din acest punct de vedere, Gabriel Liiceanu n-ar fi trebuit respins. Nu există nimic care ar putea pune sub semnul întrebării candidatura lui. În plus, audierea lui Gabriel Liiceanu a fost una dintre cele mai bune discuții la care am asistat în comisie. A avut o ofertă managerială, o strategie pentru conducerea TVR foarte bună, un program de educație - democratică și civică foarte bine structurat, foarte bine conceput, care, de fapt, i-a impresionat pe toți membrii comisiei - indiferent de coloratura politică.

26 martie 1995

Alexandru Sassu

• Apariția d-lui Paul Șoloc pe liste a fost o greșală și a membrilor Opoziției din cele două Camere ale Parlamentului. Aceștia au acceptat să participe la un vot ilegal.

• Soluția privind invalidarea unei liste pune în dificultate Parlamentul. Nu se poate declara o alegere ilegală după 7 luni de la desfășurarea ei, după ce ai audiat și votat în baza ei niște oameni. Nu putem declara ilegale alegerile din TVR fără să declarăm ilegale și alegerile din Radio.

• Atribuțiile comisiilor de specialitate ale Parlamentului sînt foarte clar stipulate de lege: ele au dreptul de a audia și de a selecta propunerile adunate de Birourile Permanente, dar nu se pot amesteca în alcătuirea listelor. Prezentând acest punct de

vedere în fața comisiei reunite, reprezentanții PD (FSN) - Rada Istrate și cu mine - am refuzat să participăm la acest vot și, în consecință, am fost retrași din forumul respectiv. M-am gîndit și la viața d-lui Iuga, și la consecințele care decurg din votul acordat de comisie. Tocmai de aceea am refuzat să particip la acest vot.

27 martie 1995

Ladislau Magyari

• S-au manifestat o serie de greșeli, atât din partea TVR, din partea Birourilor Permanente, și chiar a Comisiei pentru cultură, artă și mass-media. Parlamentul nu a fost sesizat niciodată că în TVR au avut loc alte propuneri ilegale. Nu ni s-a spus niciodată că d-nii Paul Șoloc și Dumitru Moroșanu nu sînt acceptați de SLTRV. Aceste precizări au fost făcute ulterior. Singura soluție mi se pare că țin de reluarea întregii proceduri - atât în ceea ce privește stabilirea propunerilor, cit și votarea candidaților.

• Sînt profund mișcat de soarta d-lui Iuga, pe care îl consider un om cinstit. E devotat dreptății. Cred că ar fi o mare greșală politică să-l lăsăm să facă sacrificiul suprem pentru o cauză dreaptă. El a fost considerat pe nedrept un fanatic. Legal și principal, dl. Iuga și cei care îl susțin au dreptate. Lucrurile sînt interpretabile din punct de vedere formal.

27 martie 1995

Vasile Vetișanu

• Refacerea alegerilor este o măsură necesară. Nu ne mai putem permite riscul de a prelungi o stare critică, care se agravează de la o zi la alta. Mă refer la starea sănătății d-lui Iuga. Am luat cuvîntul în Senat, protestînd față de atitudinea colegilor mei de a face obiecții nefondate privind starea sănătății acestui om care trebuie în primul salvat. Realegerea candidaților propuși de SLTRV era singura șansă ca să putem depăși acest impas.

• Nu e vorba numai de salvarea vieții lui Dumitru Iuga, ci trebuie să respectăm dreptul la opinie al celor din TVR, ale căror voturi trebuiau respectate și acceptate.

27 martie 1995

Ștefan Radof

• Eu îl iubesc foarte tare pe dl. Iuga, dar nu sînt vinovat că dînsul este capabil să facă o greșală a foamei pentru o neînțelegere. E o neînțelegere la mijloc.

• Cine are interes după opinia dvs. să tergiverseze numirea în Consiliul de Administrație, cînd un candidat din orice parte spune că va da afară 3 sferturi din salariații Televiziunii?

27 martie 1995

Anchetă realizată de
GABRIELA ADAMEȘTEANU,
LAURA TOMA și
CLAUDIU LIVIU BALAS.

Precizări importante ale conducerii Televiziunii

În momentul de față, în Societatea Română de Televiziune nu există conflict de muncă notificat, conciliat și declanșat, cu respectarea prevederilor Legii 15/1991.

În aceste condiții, orice acțiune care vizează întreruperea emisiilor este ilegală și comportă consecințe individuale în planul răspunderii personale, pentru nerespectarea obligațiilor asumate prin contractul individual de muncă, în conformitate cu prevederile contractului colectiv de muncă.

Vă reamintim că SRTV este un serviciu public de interes național, aflat sub controlul direct al Parlamentului, a cărui activitate nu poate fi întreruptă decît în condițiile legii!

Dir. Gen. al SRTV, Dumitru Popa
26.03.1995

Redacția a solicitat și punctul de vedere al domnilor Dumitru Popa și Paul Șoloc

Pentru dl. Dumitru Popa, director general al TVR:

1. De ce i-ați introdus pe Paul Șoloc și Dumitru Moroșanu pe listele membrilor Consiliului de Administrație al TVR, de vreme ce candidații aleși în conformitate cu protocolul încheiat cu SLTRV erau Lucian Pintilie, Gabriel Liiceanu, N.C. Munteanu și Octavian Paler?

2. Vi se pare normală invalidarea alegerilor după 8 luni, în timp ce alegerile desfășurate în mod similar la Radio sînt considerate corecte?

3. Nu credeți că prin introducerea lui Paul Șoloc

pe listă și invalidarea alegerilor s-a produs o ilegalitate și, mai mult, este pusă în pericol viața unui om, Dumitru Iuga, președintele SLTRV?

Pentru dl. Paul Șoloc, redactor DEI:

1. De ce ați acceptat să figurați pe lista membrilor Consiliului de Administrație al TVR, de vreme ce nu faceați parte dintre cei patru candidați admiși acum opt luni?

2. Nu credeți că invalidarea alegerilor constituie o ilegalitate și, mai mult, pune în pericol viața unui om, Dumitru Iuga, președintele SLTRV?

Pînă la închiderea ediției nu am primit nici un răspuns

Comunicat SLTRV (fragmente)

1. Urmînd un lung șir de amînări, tergiversări, inconsecvențe și abuzuri, combătute cu vehemență de fiecare dată de către sindicat, arcul politic guvernamental a încercat, la 15 martie, să impună televiziunii naționale un consiliu de administrație obedient și dominat politic. Iată componența acestui consiliu de administrație: Miron Dumitru - PDSR; Constantin Pivniceru - PDSR; Tudor Dumitru Savu - PDSR; Nicolae Băciut - PUNR (DEI); Mircea Hamza - PRM (DEI - ex); Paul Dobrescu - Președinție; Dorin Suciu - Guvern (DEI); Radu Feldman, Radu F. Alexandru - PD (FSN); Vartan Arachelian - PNTCD (DEI); Stere Gulea - PL-PAC; Zolt Galfalvi - UDMR; N.C. Munteanu - SRTV; Paul Șoloc - SRTV (DEI - director). Indicația DEI din dreptul unor nume este sigla Departamentului Emisiunilor Informative din Societatea Română de Televiziune și semnifică faptul că persoana respectivă este sau a fost salariat al acestui departament.

2. Urmînd acest act intenționat, Puterea a blocat accesul în noul consiliu de administrație al SRTV a unei personalități de talia domnului Gabriel Liiceanu pe motive strict politice, în favoarea... directorului DEI Paul Șoloc, deși acesta din urmă fusese eliminat din cursă, legal și democratic, prin votul personalului SRTV de la 25 iulie 1994.

3. „Hotărîrea” comisiilor parlamentare de la 23 martie nu are nici un suport legal. În plus, contravine și Art. 1 și 2 ale Legii 41/1994, dar și Art. 30, 37 și 49, Cap. II, Titlul I din Constituția României.

În fapt, „hotărîrea” comisiilor nu are nici o finalitate practică, deoarece Dumitru Popa, descalificat în toată această teavatură prin obediență și participare la un act politic intenționat, nu poate organiza alegeri în televiziune. Consiliul de administrație al SRTV și Dumitru Popa nu dețin elementul fundamental al unui scrutin: electorii.

4. În rîndul personalului SRTV domnesc puternice sentimente de minie și revoltă, generate de toată această situație. Personalul SRTV nu este sensibil în nici un fel la „subtilitățile” comisiilor parlamentare, ci numai la ultragiul adus voinței și demnității sale. Singura soluție, în viziunea acestor oameni, este respectarea voinței lor, exprimată legal, corect și democratic anul trecut, la 25 iulie 1994.

5. În aprijul legalității, dreptății și doleanțelor oamenilor din televiziune, președintele Sindicatului Liber RTV, dom. ... Dumitru Iuga, face de 26 de zile greva foamei.

SLTRV,
26 martie a.c.

DECLARAȚIE-APEL

Dind curs apelului dramatic adresat de Asociația Foștilor Deținuți Politici din România instituțiilor statului, prin care se cere salvarea vieții fostului deținut politic Dumitru Iuga.

Constatând că prin atitudinile și hotărârile adoptate atât în comisiile parlamentare de cultură, mass-media și artă, cât și în plenul Camerei Deputaților și Senatului, parlamentarii patralterului Puterii se fac vinovați de pregătirea unui odios asasinat politic.

Senatorii și deputații mai jos semnați, neputând rămâne indiferenți în fața acestei situații de o excepțională gravitate, au hotărât, ca un prim mod de protest și solidaritate cu Dumitru Iuga, să boicoteze pe timp de o săptămână lucrările Parlamentului.

Adresăm opiniei publice interne și internaționale apelul de a cere salvarea vieții lui IUGA acum, când mai este posibil.

Totodată, noi declarăm că nu mai este de tolerat ca într-un stat care se vrea democratic și la 5 ani de la Revoluția anticomunistă din Decembrie, Televiziunea națională să rămână în continuare o cetate roșie, aservită Puterii și persoanei președintelui statului.

Prezenta hotărâre intră în vigoare începând din ziua de 27 martie 1995.

Parlamentarii semnați vor fi prezenți în fiecare zi, pe tot timpul programului Parlamentului, dar nu vor participa la nici una din lucrările în plen ale celor două Camere.

Constantin Ticu Dumitrescu (PNTCD - AFDPR), Corneliiu Coposu (PNTCD), Vasile Votisanu (PNTCD), Nistor Bădăceanu (PNTCD), Radu Vasile (PNTCD), Ioan Lup (PNTCD), Valentin Gabrielescu (PNTCD), Ioan Paul Popescu (PNTCD), Șerban Săndulescu (PNTCD), Sabin Ivan (PNLCD), Voicu Glodean (PNTCD), Emilian Buzilă (PNTCD), Adrian Sîrbu (PNTCD), Mihail Buracu (PNTCD), Matei Boilă (PNTCD), Gheorghe Cătușanu (PNTCD), Tănase Tăvală (PNTCD), Florin Buraiană (PNTCD), Ioan Manoa (PNTCD), Frunda György (UDMR), Adrian Popescu-Necșescu (PNLCD), Emil Tocaci (independent), Alexandru Popovici (PNLCD), Șt. Aug. Doinaș (PAC), Maria Tețu (PNLCD), Ștefan Radof (PAC), Nicolae Manolescu (PAC), Emil Negruțiu (PAC), Andrei Potcoavă (PL '94), Dumitru Călușanu (PNLCD), Constantin Moiceanu (PSDR), Radu Ceantea (independent).

• Liderul Sindicatului Liber din Radioteleviziunea Română, Dumitru Iuga, începe joi 2 martie, de la ora 8.00, o nouă acțiune de protest. Într-un comunicat remis Agenției MEDIAFAX, Dumitru Iuga declară: „În fața unui adversar care, mimind buna-credință, îți aruncă întru naif în ochi și îți flutură pe la nas teava puștii, nu îți mai rămâne altceva de făcut decât fie să îți infingi mâna în piept, fie să-ți derzești tu pieptul și să-ți urli în față: «Trage, mă!». Din păcate, eu nu am de ales”. Protestul lui Dumitru Iuga survine în urma unei scrisori trimise, pe data de 22 februarie, către președinții comisiilor pentru cultură ale celor două Camere, prin care le solicita o întărire până la 28 februarie. Nemuțumit de condițiile în care urma să aibă loc întreprinderea, Dumitru Iuga a anunțat începerea acțiunii de protest, „rămânând deschis dialogul solicitat”. • Om din Televiziune, Radu George Serafim oferă considerații despre „Legea, ca o aprigă tocmeală” (Vocea României, vineri 10 martie, nr. 387): „Acum, Dumitru Iuga face greva foamei, gest disperat la care apelează pentru a nu găsi cîta oară din 1990 încoace (...) Aș dori să fiu corect înțeles. Dumitru Iuga, prin greva foamei, forțează o poartă și este dreptul lui să o facă, ba chiar consider că nu este poarta ce se dorea a fi deschisă. Numai că mai există cel puțin două întrebări ce se impun: Cine va intra prin ea și în ce scop? • Două zile mai târziu, în același cotidian guvernamental, Iulian Neacșu, după ce face o trecere în revistă a foștilor directori ai TVR, apreciază că „dl. D.T. Popa seamănă azi, în ideile lui martie, cu un plutăș pe ocean, în bat toate valurile, din toate direcțiile, însă asta nu-l face să lase cîrma”. Dintre valurile care atentează la stabilitatea directorului TVR este amintit și Dumitru Iuga, „mai ales că există mereu pericolul să se deslănșuească ciclul Iuga, ba cu o grevă a foamei, ba cu o întrerupere a emisiilor, ba cu o amenințare”. • Iuga” își intitulează Ana Blandiana tableta publicată în România liberă din 22 martie (nr. 1.516): „Oamenii, cu cît sînt mai raționali, cu

Apel către președintele României

Domnule Președinte,

Vă adresăm pe această cale un apel urgent pentru a interveni personal în deblocarea unei situații de criză care ar putea avea consecințe extrem de nefavorabile pentru România, atât pe plan intern cît și extern.

După cum știți, deși în urmă cu 8 luni a fost promulgată Legea de organizare și funcționare a Societăților publice de Radio și Televiziune, acestea continuă să funcționeze în condiții de ilegalitate. Motivul îl reprezintă neconstituirea nici pînă azi a Consiliilor de Administrație ale celor două Societăți.

Conform legii, acestea trebuiau să fie numite de Parlament în termen de 60 de zile de la apariția legii, respectiv pînă la 18 august 1994.

Astăzi, 23 martie 1995, Comisiile de specialitate ale celor două Camere au considerat, după mai bine de 7 luni, că ilegale alegerile din SRTV și au cerut să aibă loc noi alegeri, încălcînd, astfel, voința salariaților din Televiziune.

În urma acestei decizii, situația în SRTV s-a agravat în loc să se detensioneze, personalul de specialitate considerînd ilegală decizia celor două Camere.

Avînd în vedere toate acestea, precum și situația liderului de sindicat Dumitru Iuga, aflat în cea de-a 22-a zi de grevă a foamei, decise să nu se oprească pînă nu este luat în considerare punctul de vedere al salariaților SRTV, vă rugăm, domnule Președinte, ținînd cont de obligațiile constituționale ce vă revin, să mediați acest conflict între salariații SRTV și Parlament, astfel încît acest conflict să nu se soldeze cu consecințe grave atât pentru societatea românească, cît și pentru România.

PNTCD, PD, PL '93, PAC, UDMR, PNL-CD, PNL, PER, PSDR
Vineri, 24 martie 1995

atît sînt mai concentrați asupra intereselor proprii. Un filosof interbelic spunea chiar – nu fără o urmă de cinism – că românii sînt un popor format din indivizi care au tendința să se salveze fiecare pe cont propriu. Și totuși, rar, din cînd în cînd, apar și români în stare să acționeze împotriva interesului lor personal, cu gîndul numai la interesul celorlalți. Cu siguranță că ei, cei atît de rari, au multe trăsături în plus, dar au mai ales – în mod senzațional – una în minus: le lipsește spiritul de conservare. De aceea sînt numiți eroii eroideși după moarte. Un astfel de român trăiește încă printre noi și este gata să moară pentru dreptul nostru la adevăr. Viața lui depinde de parlamentarii – de toate culorile politice – care vor hotărî în comisie, iar zilele următoare în plen, dacă

PRESA DESPRE DUMITRU IUGA

televiziunea română va putea deveni sau nu independentă. Viața lui nu depinde de noi; de noi depinde doar să nu uităm că statul unui popor se construiește din asemenea gesturi”. • O Reșită pentru Iuga” cere în 23 martie Eugen Șerbănescu, tot în România liberă (nr. 1.517): „Faptul că Televiziunea, ca și unele ziare – care și-au dat (dour) aere de independență față de Putere – trec sistematic sub tăcere drama de conștiință aflată în plină desfășurare chiar în strada Pangrati nu înseamnă că această dramă nu există: Dumitru Iuga, președintele Sindicatului Liber, intră în a 22-a zi de greva foamei. Motivul? Hoția la drumul mare prin care alte persoane, decît cele alese de salariații Televiziunii au fost strecurate pe lista candidaților la Consiliul de Administrație al instituției, în locul filosofului și omului de cultură

Văzînd expunerea de motive a domnului consilier municipal, prin care se propune acordarea titlului de CETĂTEAN DE ONOARE AL MUNICIPIULUI PLOIEȘTI domnului DUMITRU IUGA pentru acțiunea întreprinsă cu sacrificiul de sine, acțiune cu implicații în victoria spiritului democratic și a statului de drept în România;

În temeiul art. 21 lit. v și 29 din Legea nr. 69/1991 privind administrația publică locală,

HOTĂRÂȘTE:

Articol unic – Se conferă titlul de CETĂTEAN DE ONOARE AL MUNICIPIULUI PLOIEȘTI domnului DUMITRU IUGA, președinte al Sindicatului Liber al Televiziunii Române.

Consiliul Local al Municipiului Ploiești, 24 martie 1995

Gabriel Liiceanu (...) Iuga moare pentru o cauză și voi – și unii și ceilalți – vă scobiți în dinți după prinziurile sardanapalice la care vă dedați voișii de cite ori (oho!) aveți ocazia! (...) Lăsați-l să moară pe Iuga și voi dați-l înainte cu diurna. (...) • Două zile mai târziu, „Iuga sîntem noi” – consideră Roxana Iordache în România liberă (nr. 1.519): „Acesta este o lecție pentru incapabili – unii dintre ei pripășiți prin Parlament – care își permit să considere zadarnic actul domnului Iuga, doar fiindcă ei nu sînt în stare să facă nimic ca să schimbe situația dezastruoasă din țară (...) Senatorul Vasile Văcaru ne dorște tuturor moartea morală, afirmînd că domnul Iuga are dreptul să moară. Văcaru ignoră solidaritatea socială care îl înconjoară pe acest om fenomenal • Adevărul (nr. 1.524) preia o știre Mediafax în care se anunță că salariații din Televiziune vor intra în grevă generală începînd cu seara zilei de 27 martie, la inițiativa SLTVR. În semn de solidaritate cu Dumitru Iuga, peste 100 de salariați ai TVR au decis să înceapă greva foamei din 28 martie • Românii din Belgia au organizat un miting de protest în fața ambasadei României din Bruxelles, în semn de solidaritate cu Dumitru Iuga, aflat dintr-un articol publicat în nr. 1.521 al României libere. „Vom sprijini cu toată puterea acțiunea morală și legitimă a OMULUI care luptă pentru drepturile personalului de specialitate din TVR și, mai ales, ale spectatorilor”, se arată în nota de protest adresată ambasadorului Emil Drăgănescu. Funcționarii ambasadei au refuzat însă să stea de vorbă cu manifestanții. Demonstrațiile vor fi reluate zilnic după ora 16, iar pichete de protest vor fi plasate permanent în fața ambasadei române și a sediului Comunității Europene, pînă la intrarea în legalitate prin validarea lui Gabriel Liiceanu și a lui N.C. Munteanu în Consiliul de Administrație al Televiziunii, se arată în același articol •

OANA ARMEANU și
MARIAN CHIRIAC

• ULTIMA ORĂ • ULTIMA ORĂ • ULTIMA ORĂ • ULTIMA ORĂ •

MITING

AFDPR, Alianța Civică și Sindicatul Liber din Televiziune vă cheamă la un miting de solidaritate cu DUMITRU IUGA vineri 31 martie 1995, ora 14, lângă Televiziunea Română (în strada Pangrati).

• Pentru dreptul nostru la adevăr, pentru o televiziune liberă și legală, salvați viața lui Iuga!

Matei Brătianu, președintele Federației Sindicatelor din Poșta și Telecomunicații

Eu încerc să-mi radicalizez protestul, în sensul că din 31 martie intru în grevă totală. Încerc în felul acesta să văd care este numărul de cadavre care pentru PSDR ar însemna prea mult, determinîndu-l să renunțe, nu din sentimente umane sau de rușine, ci pentru si-

mularii respectării democrației, la această dorință de nelînfrînat de a controla Televiziunea și de a manipula opinia publică. În același timp, sper că toți care pretind că sînt democrați, toți cei care au participat de patru ani la mitinguri organizate pentru democrație și împotriva comunismului să renunțe la politica de sufragerie, de birou, de club sau de grup, de prieteni și să iasă în stradă în fața Televizi-

nii pentru a salva nu numai viața unui om, ci pentru a salva un principiu. Altminteri, nu numai că vor fi, cu sau fără voia lor, complici la asasinarea lui Iuga, dar vor confirma că toate protestele și acțiunile lor au fost focuri de paie, lipsite de substanță și că prin lipsa lor de reacție și de cîștig contribuie, cu sau fără voia lor, la victoria celor pe care de 5 ani îi contestă.

În semn de solidaritate cu Dumitru Iuga, vor intra în greva foamei următorii: Matei Brătianu – președintele Federației Sindicatelor din Poșta și Telecomunicații; Maria Bostină – regizor emisie; Nicoleta Iancu-Brătescu – regizor studio; Dumitru Burcă, operator.